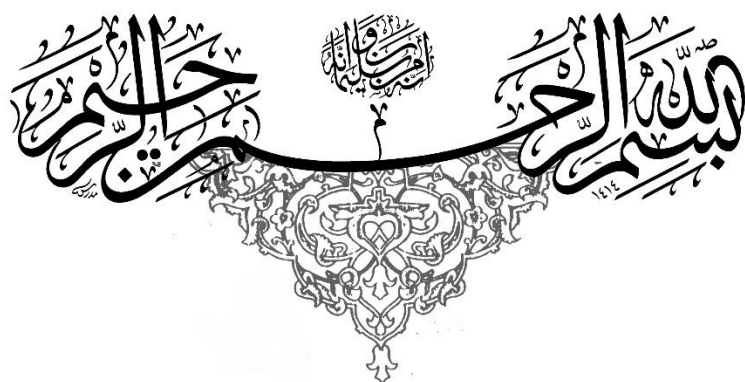

برای هانا

جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی؛ سیاست خارجی، روابط دوجانبه و نظم منطقه‌ای

نوشته

دکتر مهدی علیخانی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

انتشارات جهان سیاست

سرشناسه: علیخانی، مهدی، ۱۳۵۷
عنوان و نام پدیدآور: جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی؛ سیاست خارجی، روابط دوجانبه
و نظم منطقه‌ای / نویسنده: مهدی علیخانی /
مشخصات نشر: کرج، جهان سیاست، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری: ۴۳۶ ص: جدول، نمودار؛ ۲۴/۵×۱۷ س.م.
شابک: 978-622-92530-6-9
یادداشت: زبان: فارسی-انگلیسی
موضوع: ایران -- روابط خارجی -- عربستان سعودی
موضوع: عربستان سعودی -- روابط خارجی -- ایران
رده‌بندی کنگره: DSR۱۳۹
رده‌بندی دیویدی: ۳۲۷/۵۵۰۵۳۸
شماره کتابشناسی ملی: ۹۱۳۴۸۶۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیفا

انتشارات جهان سیاست

نام کتاب: جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی؛ سیاست خارجی، روابط دوجانبه و نظم منطقه‌ای

مؤلف: مهدی علیخانی

صفحه‌آرایی: جهان سیاست

طراحی جلد: حمیدرضا توکلی

نوبت چاپ: چاپ اول: اسفند ۱۴۰۱

ناشر: انتشارات جهان سیاست

شمارگان: ۵۰۰

چاپ و صحافی: چاپ نسیم

شابک: 978-622-92530-6-9

QR خرید پستی کتاب

و دانلود فایل نمایه

نشانی دفتر پخش: تهران، شاهین، خیابان گل لاله، بلوار سرلشکر مخبری (۳۵ متری گلستان)، پلاک ۱، ۱۹۸،

طبقه منفی ۱، واحد ۱۱، کد پستی: ۱۴۷۵۸۶۵۸۰۹، تلفن: ۰۲۱-۶۵۱۱۹۷۳۲

نشانی دفتر انتشارات: کرج، فردیس، فلکه پنجم فردیس، بلوار هفت تیر، به سمت جاده ملارد، پاساژ میلاد،

واحد دوم شرقی. کد پستی: ۳۱۷۵۹۱۳۱۹۴، تلفن: ۰۲۶-۳۶۵۰۶۷۸۲

تارنمای انتشارات برای خرید پستی کتاب: www.pwpub.ir

کلیه حقوق برای انتشارات جهان سیاست محفوظ است.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار	۱۱
دیباچه	۱۳
۱- مساله این کتاب چیست؟	۱۳
۲- پیشینه	۱۴
۳- چارچوب تحلیلی بحث	۱۶
۳,۱- سازه‌انگاری: هویت	۱۸
۳,۲- نوواقع گرایی: قطبیت/ساختار	۲۲
۳,۳- ژئوپلیتیک	۲۴
۳,۴- آمیزه هویت، قطبیت و ژئوپلیتیک	۲۵
۴- سازماندهی کتاب	۲۶
فصل اول: تاریخچه روابط ایران و عربستان سعودی در دوران پهلوی	۲۹
۱- بازتاب‌های هویت، ژئوپلیتیک و ساختار و شکل‌گیری الگوی «رقابتی-همکاری»	۲۹
۱,۱- مواجهه با تهدیدهای هویتی مشترک	۲۹
۱,۲- همکاری و رقابت ژئوپلیتیکی	۳۱
۱,۳- قطبیت/ساختار: ائتلاف ناشی از الزامات ساختاری	۳۲
۲- شکل‌گیری روابط ایران و عربستان سعودی	۳۵
۱,۲- طرح دکترین آیزنهاور و جنگ سرد عربی	۳۷
۲,۲- هماهنگ‌سازی سیاست‌ها برای مقابله با جریان‌ها و دولت‌های تندرو	۳۸
۲,۳- همکاری برای ایجاد همبستگی اسلامی	۳۹
۲,۴- تصمیم بریتانیا برای خروج از منطقه	۳۹
۲,۵- تحولات عراق و مساله فلات قاره	۴۰
۲,۶- فرازونشیب در پیگیری همبستگی اسلامی	۴۰
۲,۷- مساله بحرین و جزایر سه گانه	۴۱
۲,۸- اجرایی شدن دکترین دوستونی	۴۲
۲,۹- نفت و اوپک	۴۴
۲,۱۰- ارتقا توانمندی‌های نظامی و مداخله‌های منطقه‌ای	۴۵
۳- ارزیابی روابط ایران و عربستان در دوره پهلوی: الگوی «رقابتی-همکاری» چگونه شکل گرفت؟	۴۷
فصل دوم: هستی‌شناسی جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی، ژئوپلیتیک منطقه غرب آسیا و خلیج فارس، و ساختار نظام بین‌الملل	۵۱
۱- هستی‌شناسی جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی	۵۱
۱,۱- هویت جمهوری اسلامی ایران	۵۱
۱,۲- هویت عربستان سعودی	۵۷

۱,۲,۱-	نظام پادشاهی	۵۸
۱,۲,۲-	عربیت	۵۹
۱,۲,۳-	همراهی با غرب و اتحاد با آمریکا	۶۰
۱,۲,۴-	عنصر اسلام و تفسیر وهابی از آن	۶۰
۱,۲,۵-	بسترهای هویتی سعودی و اهداف و رویکردهای سیاست خارجی این کشور	۶۴
۲-	ژئوپلیتیک غرب آسیا، خلیج فارس، جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی	۶۵
۲,۱-	ژئوپلیتیک منطقه غرب آسیا و خلیج فارس	۶۵
۲,۲-	ژئوپلیتیک ایران	۶۸
۲,۳-	ژئوپلیتیک عربستان سعودی	۶۹
۳-	قطیبت/ ساختار نظام بین الملل و منطقه‌ای	۷۲
۳,۱-	ساختار و توزیع قدرت در سطح بین‌المللی و منطقه‌ای	۷۲
۳,۲-	عربستان سعودی و ساختار قدرت نظام بین‌الملل	۷۶
۳,۳-	جمهوری اسلامی ایران و ساختار قدرت نظام بین‌الملل	۷۸
	فصل سوم: روابط جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی در دهه نخست انقلاب	۸۱
۱-	تعامل هویت، ژئوپلیتیک و ساختار و شکل‌گیری الگوی «رقابتی-تعارضی»	۸۱
۱,۱-	بازتعریف هویتی؛ یک دین و دو برداشت	۸۱
۱,۲-	رقابت‌های ژئوپلیتیکی و تعارض در سیاست‌های منطقه‌ای	۸۳
۱,۳-	ساختار؛ تقابل و تعامل با کانون‌های برتر قدرت نظام بین‌الملل	۸۴
۲-	آغاز روابط تهران و ریاض در دوره‌ای جدید	۸۵
۲,۱-	انعکاس انقلاب اسلامی در میان شیعیان عربستان	۸۶
۲,۲-	برداشت متفاوت از حج	۸۸
۲,۳-	الگوهای متفاوت نظم منطقه‌ای و پیچیدگی معمای امنیتی	۹۰
۲,۴-	تهاجم عراق به ایران؛ ابزاری برای موازنه‌سازی	۹۲
۲,۴,۱-	رقابت در حوزه نفت و انرژی	۹۵
۲,۴,۲-	حمایت‌های مالی و دیپلماتیک از عراق	۹۶
۳-	رقابت‌های منطقه‌ای تهران و ریاض	۹۷
۳,۱-	رقابت در بحرین	۹۷
۳,۲-	رقابت در حوزه مدیترانه	۱۰۰
۳,۲,۱-	فلسطین؛ برداشت‌های اسلامی و عربی	۱۰۰
۳,۲,۲-	لبنان؛ حضور متفاوت دو رقیب	۱۰۲
۳,۲,۳-	سوریه؛ شکاف در جنگ عربی علیه ایران	۱۰۳
۳,۳-	یمن و سودان؛ دریاچه‌های آسیب‌پذیری	۱۰۴
۳,۴-	افغانستان؛ مقابله با دگر هویتی و تهدید ژئوپلیتیکی مشترک	۱۰۵

فرجام- ارزیابی دوره اول: چگونگی حاکم شدن الگوی «رقابتی-تعارضی»	۱۰۶
فصل چهارم: بررسی روابط جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی در دوره هاشمی رفسنجانی	۱۱۱
۱- بازتاب هویت، ژئوپلیتیک و ساختار و شکل گیری الگوی «رقابتی-همزیستی»	۱۱۱
۱,۱- بازتعریف هویتی تهران و ریاض	۱۱۱
۱,۲- دگرگونی در ژئوپلیتیک منطقه	۱۱۳
۱,۳- تغییرات ساختاری در نظام بین الملل و جایگزینی مهار به جای موازنه	۱۱۵
۲- تجدید مناسبات تهران و ریاض در شرایط نوین	۱۱۷
۲,۱- فرازونشیب در مساله حج و شیعیان عربستان	۱۱۸
۲,۲- تلاش عراق برای تغییر موازنه منطقه‌ای و تنش زدایی ایران با همسایگان	۱۲۱
۲,۳- ادامه شکاف بر سر نظم و امنیت خلیج فارس	۱۲۴
۲,۴- پیامدهای حضور نظامیان آمریکایی در شبه جزیره عربستان	۱۲۷
۳- تداوم رقابت‌های منطقه‌ای تهران و ریاض؛ از حوزه شمالی تا مدیترانه	۱۲۸
۳,۱- بحرین؛ تخفیف و تداوم تنش‌ها	۱۲۹
۳,۲- یمن و سودان؛ از نوسان تا توسعه روابط	۱۳۰
۳,۳- افغانستان؛ ظهور و تسلط طالبان	۱۳۱
۳,۴- آسیای مرکزی؛ حوزه جدید برای رقابت	۱۳۳
۳,۵- حوزه مدیترانه؛ بازیگری مجدد سعودی	۱۳۵
۳,۵,۱- آغاز روند صلح و شکاف میان تهران و ریاض	۱۳۵
۳,۵,۲- لبنان؛ کنشگری سیاسی سعودی	۱۳۶
۳,۵,۳- سوریه؛ افزایش همکاری با سعودی	۱۳۷
فرجام- ارزیابی دوره دوم: چگونگی حاکم شدن الگوی «رقابتی-همزیستی»	۱۳۹
فصل پنجم: روابط جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی در دوره سیدمحمد خاتمی	۱۴۵
۱- نقش هویت، ژئوپلیتیک و ساختار و شکل گیری الگوی «رقابتی-همکاری»	۱۴۵
۱,۱- همزیستی مسالمت آمیز هویت‌ها	۱۴۵
۱,۲- ایجاد تعادل نسبی ژئوپلیتیکی	۱۴۹
۱,۳- تنش زدایی و موازنه جویی در سطح ساختاری	۱۵۲
۲- گذار از همزیستی به همکاری در روابط تهران و ریاض	۱۵۷
۲,۱- آرامش در حج و مساله شیعیان عربستان	۱۶۴
۲,۲- نظم خلیج فارس؛ از همکاری امنیتی تا دغدغه هسته‌ای	۱۶۶
۲,۳- همکاری و رقابت در سیاست‌های نفتی و توسعه مناسبات اقتصادی	۱۶۹
۳- مسائل منطقه‌ای و ژئوپلیتیکی در پرتو بهبود مناسبات تهران و ریاض	۱۷۱
۳,۱- مساله جزایر سه گانه ایرانی؛ تعدیل در همراهی اعراب با امارات	۱۷۱
۳,۲- بحرین؛ حاکمیت فضای آرام	۱۷۲

۳,۳- یمن و سودان؛ تداوم رقابت و آرامش.....	۱۷۳
۳,۴- افغانستان؛ چالش طالبان.....	۱۷۴
۳,۵- مساله فلسطین؛ همسویی و اختلاف نظر.....	۱۷۶
۳,۶- لبنان و سوریه؛ افزایش قدرت‌نمایی و مشارکت ایران.....	۱۷۸
۳,۷- عراق؛ تبدیل رقیب به میدان رقابت.....	۱۷۹
فرجام- ارزیابی دوره سوم: چگونگی حاکم شدن الگوی «رقابتی-همکاری».....	۱۸۱
فصل ششم: بررسی روابط جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی در دوره محمود احمدی‌نژاد...۱۸۷	
۱- تعامل هویت، ژئوپلیتیک و ساختار و بازگشت الگوی «رقابتی-تعارضی».....	۱۸۷
۱,۱- رویارویی هویتی؛ از روابط دوجانبه تا سطح منطقه‌ای.....	۱۸۷
۱,۲- اتصال مسائل خلیج فارس و حوزه مدیترانه در رقابت‌های ژئوپلیتیکی.....	۱۹۱
۱,۳- تمرکز ساختاری میان مراکز قدرت نظام بین‌الملل.....	۱۹۴
۲- تیرگی روابط و تقابل دیپلماتیک تهران و ریاض.....	۱۹۸
۲,۱- بازگشت چالش بر سر حج و شیعیان عربستان.....	۲۰۶
۲,۲- نظم و امنیت خلیج فارس و مساله برنامه هسته‌ای ایران.....	۲۰۸
۲,۳- سیاست‌های نفتی: برجستگی دوباره ابعاد سیاسی و امنیتی انرژی.....	۲۰۹
۳- تشدید رقابت‌ها و تضادهای منطقه‌ای تهران و ریاض؛ از خلیج فارس تا مدیترانه.....	۲۱۱
۳,۱- رقابت هویتی و ژئوپلیتیکی در عراق.....	۲۱۲
۳,۲- تعارض و بحران در بحرین.....	۲۱۵
۳,۳- چالش و بحران در یمن.....	۲۱۹
۳,۴- حوزه مدیترانه: برجستگی در حلقه امنیتی تهران و ریاض.....	۲۲۲
۳,۴,۱- مصر؛ سقوط متحد دیرینه سعودی.....	۲۲۳
۳,۴,۲- فلسطین؛ چالش حماس.....	۲۲۵
۳,۴,۳- لبنان؛ پیروزی حزب‌الله و ایفای نقش منطقه‌ای.....	۲۲۷
۳,۴,۵- بحران سوریه؛ تجلی تقابل تهران و ریاض.....	۲۳۱
فرجام- ارزیابی دوره چهارم: چگونگی بازگشت الگوی «رقابتی-تعارضی».....	۲۳۵
فصل هفتم: روابط جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی در دوره حسن روحانی.....	۲۴۳
۱- نقش تحولات هویتی، ژئوپلیتیکی و ساختاری در تداوم الگوی «رقابتی-تعارضی».....	۲۴۳
۱,۱- تشدید تعارض‌های هویتی در سطح منطقه‌ای و چالش‌جویی مشروعیتی در سطح دوجانبه.....	۲۴۳
۱,۲- بحران‌زایی در پرتو تحولات نوین ژئوپلیتیکی.....	۲۵۰
۱,۳- ناپایداری شرایط ساختاری نظام بین‌الملل و تقویت حضور بازیگران جدید.....	۲۵۶
۱,۳,۱- افزایش حضور چین و روسیه در منطقه.....	۲۶۲
۲- تداوم بی‌اعتمادی در روابط دوجانبه.....	۲۶۸
۲,۱- حج؛ چالش بی‌پایان.....	۲۸۶

۲,۲-	شیعیان عربستان؛ نمایش بحران	۲۹۲
۲,۳-	برجستگی اتهام‌های تروریستی	۲۹۴
۲,۴-	برنامه هسته‌ای ایران؛ فرصت‌سازی منطقه‌ای و فرصت‌سوزی ترامپ	۲۹۸
۲,۵-	نفت؛ ابزاری برای تضعیف بازیگری تهران	۳۰۵
۲,۵-	نظم و امنیت منطقه‌ای؛ از هم گسیختگی و مدل‌های تکراری	۳۱۲
۳-	محوریت بحران‌های منطقه‌ای در روابط دوجانبه؛ از خلیج فارس تا مدیترانه	۳۱۶
۳,۱-	مسائل مصر، سودان و امارات متحده عربی	۳۱۷
۳,۲-	بحران قطر؛ شکاف در شورای همکاری خلیج فارس	۳۱۹
۳,۳-	بحرین؛ هم‌نوایی با سعودی	۳۲۲
۳,۴-	عراق؛ از میدان رقابت و تلاش برای جذب تا میانجیگری	۳۲۸
۳,۵-	بحران سوریه؛ شکست سیاست تغییر رژیم	۳۳۶
۳,۴-	یمن؛ ناکامی سعودی و بحران کلیدی	۳۴۷
۳,۵-	لبنان؛ بی‌ثباتی و چالش	۳۵۷
۳,۶-	مساله فلسطین و عادی‌سازی روابط اعراب با رژیم اسرائیل	۳۶۲
۳,۸-	افغانستان؛ بازگشت طالبان	۳۶۹
فرجام-	ارزیابی دوره پنجم: چگونگی تداوم الگوی «رقابتی-تعارضی»	۳۷۴
	دستاورد	۳۸۵
	آیا ایران و عربستان رقبای طبیعی‌اند یا دشمن؟	۳۹۸
	سخن آخر	۴۰۴
	منابع	۴۰۵
	نمایه	۴۳۵

پیشگفتار

این کتاب پس از حدود یک دهه تحقیق و بررسی پیرامون روابط جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی، و ابعاد و عوامل اثرگذار بر آن به رشته تحریر درآمده است. در این مدت، در پی مقاله‌ها، یادداشت‌ها و مباحثه‌های بسیار و بازخوردهای ناشی از آنها، و نیز کسب اطلاعات و ملاحظه منابع جدیدتر، نوشته‌ها پی‌درپی بازنگری می‌شد.

دلیل تمرکز بر مساله روابط ایران و عربستان دو دلیل عمده بود. نخست اینکه، در کنار اهمیت این مناسبات در سطح دوجانبه که بر حوزه‌های سیاسی، مذهبی، اقتصادی و امنیتی داخلی طرفین نیز اثرگذار بوده، کنش و واکنش‌های این دو بازیگر کلیدی در قبال یکدیگر، به نظم منطقه غرب آسیا از حوزه خلیج فارس تا حوزه مدیترانه و حتی فراتر از آن شکل داده است. به این دلیل، در روابط تهران و ریاض فرازونشیب‌های بسیاری نه تنها در دوران پس از انقلاب ۱۳۵۷، بلکه در دوران پیش از آن مشاهده می‌شود که ثبات منطقه و کشورهای آن را متأثر از خود ساخته است. دوم، کم‌توجهی به پژوهش و بررسی علمی این روابط. البته در دهه اخیر، برخلاف دوره قبل از آن، علاوه بر تمرکز تعداد بیشتری از محققان و پژوهشگران بر این موضوع، چند گروه علمی برای مطالعه کشور عربستان یا روابط تهران و ریاض در برخی مراکز مطالعاتی و انجمن‌های علمی ایجاد شده است که توانسته تاحدودی خلأهای گذشته را برطرف کند.

باوجود اینکه تمرکز اصلی این کتاب بر روابط جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی می‌باشد، اما این مناسبات فراتر از این دوره و از زمان آغاز روابط در دوران پهلوی مورد توجه بوده است. علاوه بر این، ضمن تشریح سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی به‌طور عام و نیز براساس ویژگی‌های خاص هر دوره، اهداف و جهت‌گیری‌های آنها متأثر از ویژگی‌های هویتی و ژئوپلیتیکی این دو کشور و منطقه، به‌عنوان بستر این روابط مورد اشاره قرار گرفته است.

^۱ - در این کتاب من از واژه «غرب آسیا» به‌جای «خاورمیانه» بهره گرفته‌ام. چراکه مفهوم «غرب آسیا» بیشتر از تعبیر قدیمی اما جاافتاده «خاورمیانه»، با واقعیت‌های کنونی روابط بین‌الملل و به‌دور از نگاه اروپامحور کلاسیک انطباق دارد. اما با این حال، هر جا «نقل قول مستقیم» از یک منبع خاص انجام شده، برای رعایت امانت از مفهوم «خاورمیانه» استفاده شده است.

همچنین، همانگونه که مشاهده خواهید کرد این مناسبات در سطح منطقه‌ای و براساس روابط متقابل تهران و ریاض با هر یک از کشورهای منطقه و رقابت‌های این دو با یکدیگر به‌ویژه در ارتباط با مسائل و بحران‌های جاری مدنظر بوده است: کشورها، حوزه‌ها و مسائلی چون عراق، سوریه، یمن، بحرین، امارات متحده عربی، افغانستان، لبنان، فلسطین، سودان، مصر، قطر، حوزه‌های خلیج فارس، مدیترانه و آسیای میانه، مساله نفت، روند صلح، شیعیان منطقه، نظم و امنیت منطقه‌ای، مساله هسته‌ای ایران، تروریسم و....

این کتاب می‌تواند به‌طور عام برای پژوهشگران و محققان رشته‌های علوم سیاسی، روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای، و به‌طور خاص برای علاقمندان به سیاست و روابط خارجی در منطقه غرب آسیا، به‌ویژه در ارتباط با جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی مفید و اثربخش باشد. طبیعی است که این پژوهش و «توصیف» و «تحلیل» مناسبات دوجانبه و منطقه‌ای میان تهران و ریاض و برداشت‌های ناشی از آن، براساس «داده»های در «دسترس» بوده و نمی‌تواند خالی از نقص باشد. امید است با دریافت نظرها و نقدهای دریافتی خوانندگان و صاحب‌نظران ارجمند، در چاپ‌های بعدی یا تکمیل دوره‌های جدیدتر این روابط، از این نقص‌ها کاسته شود.

مهدی علیخانی

تهران، پاییز ۱۴۰۱

دیباچه

۱- مساله این کتاب چیست؟

روابط جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی به عنوان دو بازیگر کلیدی و دو قدرت منطقه ای غرب آسیا از اهمیت بالایی برخوردار است. دلیل اهمیت این موضوع از یک سو به ویژگی های منحصر به فرد دو کشور از منظر موقعیت ژئوپلیتیک و منابع انرژی در اختیار، ویژگی های هویتی و ایدئولوژیک و جایگاه آنها در جهان اسلام، و از سوی دیگر به واسطه اهمیت ژئواستراتژیک و ژئواکونومیک منطقه غرب آسیا از خلیج فارس تا مدیترانه باز می گردد. تلفیق این ویژگی ها که خود دربرگیرنده پاره ای شباهت ها و نیز تمایزها میان دو کشور است، در کنار نقش ساختاری نظام بین الملل، موجب شده تا ایران و عربستان از دیرباز به رقاب منطقه ای یکدیگر بدل شوند. ضمن آنکه به واسطه جایگاه ویژه این دو کشور، نوع روابط و مناسبات آنها بر امنیت شان، جایگاه منطقه ای شان، نظم منطقه ای، و روابط شان با سایر بازیگران منطقه ای و فرمانطقه ای اثرگذار و نیز اثرپذیر بوده است.

نگاهی گذرا به روابط ایران و عربستان نشان می دهد که فرازونشیب های بسیار نه تنها در دوران پس از انقلاب ۱۳۵۷، بلکه در دوران پهلوی نیز وجود داشته است. هرچند که الزامات هویتی و ساختاری نظام بین الملل در آن دوران به همزیستی دو کشور به ویژه در قالب دکترین دوستونی نیکسون-کسینجر، و نیز همکاری در برابر تهدیدهای کمونیسم و اعراب تندرو منجر شده بود، اما زمینه های رقابت میان دو کشور محو نگردید.

پیروزی انقلاب اسلامی موجب دگرگونی در روابط ایران با دنیای خارج گشت. چراکه ضمن رفع ملاحظه های ساختاری نظام بین الملل، با به میان آوردن عنصر ایدئولوژی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی، تحولی مهم بر روابط خارجی ایران به ویژه با عربستان سعودی داشت، و این عنصر را نیز وارد رقابت های ژئوپلیتیکی دو کشور کرد. از این مقطع زمانی تاکنون، متاثر از عوامل مختلف در سطوح دوجانبه، منطقه ای و بین المللی، تهران و ریاض در روابطی پرفرازونشیب به سر برده اند. در نتیجه، این روابط که در دوران پس از استقرار نظام سیاسی جدید با رقابت و تنش آغاز شد، پس از نزدیک به دو دهه تلاش برای بازسازی مناسبات و نزدیکی به یکدیگر در دولت های سازندگی و اصلاحات، مجدداً به رقابت و تقابل کشیده شد و این روند تا به امروز تداوم داشته است.

فهم تعارض‌های کنونی میان تهران و ریاض مستلزم تبیین این روابط با شناسایی عوامل اثرگذار، و نیز تبیین الگوهای رفتاری حاکم بر روابط ایران و عربستان است. این امر می‌تواند به تبیین نظری جدید از مناسبات دو کشور در فضایی متمایز با فضای گذشته، و براساس آن، فهم چرایی دوستی‌ها و همکاری‌ها از یک سو، و چرایی افزایش تنش‌ها و تعارض‌ها از سوی دیگر کمک کند.

نگارنده با مفروض تلقی کردن جاری بودن «رقابت» در روابط جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی، این مساله را طرح می‌کند که عوامل موثر در شکل‌دهی به الگوهای کنش رقابتی جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی کدامند و این عوامل چه پیامدی برای این روابط داشته‌اند؟ و چرا با وجود تجربه دو دهه همزیستی و همکاری، تهران و ریاض مجدداً به تعارض با یکدیگر بازگشته‌اند؟ از نظر نگارنده، «عوامل هویتی، ژئوپلیتیکی و ساختاری مهمترین عوامل در شکل‌دهی به الگوهای رفتاری و روابط جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی بوده‌اند، و تلاقی رقابت‌ها و تقابل‌های هویتی و ژئوپلیتیکی در کنار فشارهای ساختاری، منجر به چرخه تعارض در این روابط شده است». در بررسی‌های این کتاب، سه الگوی شاخص و متفاوت حاکم بر روابط تهران و ریاض در دوره‌های مختلف شناسایی شده است. «الگوی رقابتی-همکاری» در دوره‌های پهلوی و خاتمی، «الگوی رقابتی-همزیستی» در دوره هاشمی رفسنجانی، و «الگوی رقابتی-تعارضی» در دوره‌های جنگ، و دولت‌های احمدی‌نژاد و روحانی.

منظور از «چرخه تعارض» در این کتاب، حرکت دوری تعارض است. یعنی آغاز روابط جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی با الگوی تعارض بوده و پس از تجربه الگوهای همزیستی و همکاری، همان‌الگو مجدداً بر این روابط حاکم می‌شود. «الگوی رقابتی-تعارضی» نیز الگوی رفتاری است که در اثر تلاقی تقابل در مولفه‌های هویتی و ژئوپلیتیکی در کنار عوامل ساختاری، شکل می‌گیرد و در نتیجه، سیاست نامحدود قدرت رخ می‌دهد. منظور از «الگوی رقابتی-همزیستی» هم‌الگویی است که در عین وجود رقابت، تعامل مولفه‌های هویتی، ژئوپلیتیکی و ساختاری به شکلی است که همزیستی را به مفهوم تنش‌زدایی، به رسمیت شناختن متقابل کشورها و حق حیات آنها و تلاش برای بازسازی و توسعه روابط رواج می‌دهد. و در نهایت، «الگوی رقابتی-همکاری» الگوی رفتاری است که در عین وجود رقابت، تعامل مولفه‌های سه‌گانه به گونه‌ای است که موجب همکاری بیشتر دو کشور حول برخی ارزش‌های مشترک و مشارکت در حوزه‌های اقتصادی، سیاسی و امنیتی می‌گردد.

۲- پیشنهاد

با وجود اهمیت بررسی روابط جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی و فهم و درک چرایی رقابت‌ها و گذار از آن به تعارض میان دو کشور، تاکنون پژوهش‌های علمی محدودی در این رابطه انتشار یافته است.

منابع

کتاب فارسی

- آجرلو، حسین (۱۳۹۷)، چشم‌انداز عربستان سعودی در ۲۰۳۰؛ فراز یا فرود، تهران: موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران.
- آشتی، نصرت‌اله (۱۳۷۱)، ساختار حکومت عربستان سعودی، چاپ دوم، تهران: موسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.
- آقایی، داود (۱۳۹۴)، سیاست و حکومت در عربستان سعودی، تهران: میزان.
- ابراهیم، فواد (۱۳۸۶)، شیعیان عربستان، ترجمه سلیمه دارمی و فیروزه میررضوی، تهران: موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران.
- ابراهیم، فواد (۱۳۹۶)، شیعیان در جهان عرب مدرن (عربستان سعودی)، ترجمه رضا سیمبر، چاپ دوم، تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق(ع).
- اتوتایل، ژناروید (۱۳۸۷)، بازشناسی آرای مکیندر: تغییرات بنیادین و اسطوره، در: مجموعه مقالات جغرافیای سیاسی: نظریه‌های انتقادی در علوم اجتماعی، تهران: موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی گیتاشناسی.
- احتشامی، انوشیروان (۱۳۷۸)، سیاست خارجی ایران در دوران سازندگی، ترجمه ابراهیم متقی و زهره پوستین‌چی، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- احتشامی، انوشیروان (۱۳۹۰)، سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، در: ریموند هینه‌بوش و انوشیروان احتشامی، سیاست خارجی کشورهای خاورمیانه، تهران: دانشگاه امام صادق(ع).
- احمدی، حمید (۱۳۸۶)، روابط ایران و عربستان در سده بیستم (دوره پهلوی)، تهران: مرکز اسناد و تاریخ دیپلماسی.
- احمدی‌نژاد، محمود (۱۳۸۹)، الف، تجلی گفتمان عدالت و معنویت در مدیریت جهانی، تهران: نشر جمهوری ایران (مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری).
- اخوان‌کاظمی، بهرام (۱۳۷۳)، مروری بر روابط ایران و عربستان در دو دهه اخیر، تهران: مرکز چاپ و انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی.
- ادریس، محمد سعید (۱۳۸۱)، پیامدهای رخداد یازدهم سپتامبر بر شورای همکاری خلیج فارس، در: مجتبی فردوسی‌پور، مجموعه مقالات دوازدهمین همایش بین‌المللی خلیج فارس (خلیج فارس-آسیا در پرتو تحولات جدید جهانی)، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.
- ازغندی، علیرضا (۱۳۸۱)، سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، تهران: نشر قومس.

- ازغندی، علیرضا (۱۳۸۹)، *چارچوب‌ها و جهت‌گیری‌های سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران*، تهران: نشر قومس.
- ازغندی، علیرضا (۱۳۷۶)، *روابط خارجی ایران: دولت دست‌نشانده*، تهران: نشر قومس.
- استراو، جک (۱۳۹۸)، *کار کار انگلیسی‌هاست*، ترجمه علی مجتهدزاده، چاپ چهارم، تهران: کتاب پارسه.
- الهی، همایون (۱۳۶۹)، *شوروی و خلیج فارس*، در: *مجموعه مقالات سمینار بررسی مسایل خلیج فارس*، چاپ دوم، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی.
- امام خمینی، روح‌الله (۱۳۷۸)، الف، *صحیفه امام*، جلد ۲۰، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره).
- امام خمینی، روح‌الله (۱۳۷۸)، ب، *صحیفه امام*، جلد ۲۱، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره).
- امام خمینی، روح‌الله (۱۳۸۴)، *حکومت اسلامی و ولایت فقیه در اندیشه امام خمینی (ره)*، تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره).
- امامی، محمدعلی (۱۳۸۲)، *عوامل تأثیرگذار خارجی در خلیج فارس*، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی.
- امامی، محمدعلی (۱۳۷۶)، *سیاست و حکومت در سوریه*، تهران: موسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.
- بارنس-واسی، ژولین (۱۴۰۰)، *روسیه و محور مقاومت*، در: *پوپسکو، نیکو و سکریرو، استانیسلاو، بازگشت روسیه به خاورمیانه*، ترجمه محمدحسین فاضل‌زرنندی، تهران: نشر ثالث.
- بحرانی، مرتضی (۱۳۸۱)، *جنبش‌های سیاسی-اجتماعی بحرین*، تهران: موسسه مطالعات اندیشه‌سازان نور.
- برزگر، کیهان (۱۳۸۰)، الف، *خاتمیسیم: الگوی جدید در مناسبات بین‌المللی*، در: *مهدی ذاکریان، سیاست خارجی خاتمی از منظر صاحب نظران*، تهران: انتشارات همشهری.
- برزگر، کیهان (۱۳۸۵)، *سیاست خارجی ایران در عراق جدید*، تهران: مرکز تحقیقات استراتژیک.
- بوریسوف، تیموفی (۱۴۰۰)، *صادرات تسلیحاتی روسیه به خاورمیانه*، در: *پوپسکو، نیکو و سکریرو، استانیسلاو، بازگشت روسیه به خاورمیانه*، ترجمه محمدحسین فاضل‌زرنندی، تهران: نشر ثالث.
- بوزان، باری (۱۳۸۹)، *ایالات متحده و قدرت‌های بزرگ: سیاست‌های جهانی در قرن بیست و یکم*، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- بوزان، باری و ویور، الی (۱۳۸۸)، *مناطق و قدرت‌ها: ساختار و امنیت بین‌الملل*، ترجمه رحمن قهرمانپور، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- بیات، مرتضی (۱۳۹۵)، *تأثیر انقلاب اسلامی ایران بر پیدایش جنبش الحوثی یمن*، تهران: امیرکبیر.
- پوراحمدی، حسین (۱۳۸۸)، *دیپلماسی نوین: جستارهای در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران*، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی.
- تاجیک، محمدرضا (۱۳۸۳)، *سیاست خارجی: عرصه فقدان تصمیم و تدبیر*، تهران: فرهنگ گفتمان.
- ترین، دیمتری (۱۴۰۰)، *چه چیزی سیاست روسیه در خاورمیانه را هدایت می‌کند؟*، در: *پوپسکو، نیکو و سکریرو، استانیسلاو، بازگشت روسیه به خاورمیانه*، ترجمه محمدحسین فاضل‌زرنندی، تهران: نشر ثالث.
- تساکریس، تئودور (۱۳۸۱)، *احیای مربع راهبردی: موازنه قوا در خلیج فارس پس از یازده سپتامبر؛ سیاست آمریکا در قبال کشورهای عربستان سعودی، ایران و عراق*، در: *مجتبی فردوسی‌پور، مجموعه مقالات دوازدهمین همایش بین‌المللی خلیج فارس (خلیج فارس-آسیا در پرتو تحولات جدید جهانی)*، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.
- جعفری‌ولدانی، اصغر (۱۳۸۲)، *روابط خارجی ایران (بعد از انقلاب اسلامی)*، تهران: آوای نور.
- جعفری‌ولدانی، اصغر (۱۳۸۱)، *ژئوپلیتیک جدید دریای سرخ و خلیج فارس*، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.
- حاجی‌یوسفی، امیرمحمد (۱۳۸۳)، *ایران و خاورمیانه: گفتارهایی در سیاست خارجی ایران*، تهران: فرهنگ گفتمان.
- خاتمی، محمد (۱۳۷۸)، *متن سخنرانی جناب آقای سیدمحمد خاتمی ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران در مراسم افتتاحیه هشتمین اجلاس سران سازمان کنفرانس اسلامی*، در: *علی ابوالحسنی شهرضا، مجموعه اسناد اجلاس هشتم سران کشورهای اسلامی*، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.
- خاتمی، محمد (۱۳۷۹)، *توسعه سیاسی، توسعه اقتصادی و امنیت*، تهران: طرح نو.
- خاتمی، محمد (۱۳۸۰)، الف، *گفتگوی تمدن‌ها*، تهران: طرح نو.
- خاتمی، محمد (۱۳۸۰)، ب، *پیام جناب آقای سید محمد خاتمی رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران*، در: *مجتبی فردوسی‌پور، مجموعه مقالات یازدهمین همایش بین‌المللی خلیج فارس*، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

خاتمی، محمد(۱۳۸۴)، پیام ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران به پانزدهمین همایش بین‌المللی خلیج فارس، در: پرویز افشاری، مجموعه مقالات پانزدهمین همایش بین‌المللی خلیج فارس، جلد اول، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی.

خرازی، کمال(۱۳۷۸)، سخنرانی افتتاحیه دکتر کمال خرازی وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، در: علی اصغر قاسمی نراقی، مجموعه مقالات نهمین همایش بین‌المللی خلیج فارس (خلیج فارس: واقعیت‌های موجود و چشم‌اندازهای آینده)، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی.

خرازی، کمال(۱۳۸۰)، سخنرانی جناب آقای دکتر سیدکمال خرازی وزیر امور خارجه، در: مجتبی فردوسی‌پور، مجموعه مقالات یازدهمین همایش بین‌المللی خلیج فارس، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

دکمجیان، هرایر(۱۳۷۷)، جنبش‌های اسلامی معاصر در جهان عرب، ترجمه حمید احمدی، چاپ سوم، تهران: انتشارات کیهان.

دوثرتی، جیمز و فالتزگراف، رابرت(۱۳۷۲)، نظریه‌های متعارض در روابط بین‌الملل، جلد اول، تهران: قومس.

دهشیار، حسین(۱۳۸۱)، سیاست خارجی آمریکا و هژمونی، تهران: نشر خط سوم.

دهقانی طرازجانی، محمود(۱۳۷۹)، روابط خارجی ایران و همسایگان در دهه دوم انقلاب اسلامی، تهران: انتشارات سروش.

دهقانی فیروزآبادی، سیدجلال(۱۳۸۸)، الف، سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، تهران: سمت.

ذاکریان، مهدی(۱۳۸۰)، حیاتی‌نو در روابط ایران و فرانسه، در: مهدی ذاکریان، ارزیابی سیاست خارجی خاتمی (از منظر صاحب‌نظران)، تهران: انتشارات همشهری.

راجی، محمد مهدی(۱۳۹۲)، گفتگو با محمد جواد ظریف: آقای ظریف، چاپ سوم، تهران: نشر نی.

رمضانی، روح‌الله(۱۳۸۰)، چارچوبی تحلیلی برای بررسی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، ترجمه علیرضا طبیب، تهران: نشر نی.

رمضانی، روح‌الله(۱۳۹۹)، تاریخ سیاست خارجی ایران، ترجمه روح‌الله اسلامی و زینب پزشکیان، تهران: نشر نی.

روحانی، حسن(۱۳۸۰)، متن سخنرانی حجت‌الاسلام دکتر حسن روحانی نایب رئیس مجلس شورای اسلامی و دبیر شورای عالی امنیت ملی، در: مجتبی فردوسی‌پور، مجموعه مقالات دهمین همایش بین‌المللی خلیج فارس، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

روحانی، حسن(۱۳۸۱)، سخنرانی دکتر حسن روحانی دبیر شورای عالی امنیت ملی، در: مجتبی فردوسی‌پور، مجموعه مقالات دوازدهمین همایش بین‌المللی خلیج فارس (خلیج فارس-آسیا در پرتو تحولات جدید جهانی)، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

روحانی، حسن(۱۳۹۱)، امنیت ملی و دیپلماسی هسته‌ای، چاپ چهارم، تهران: مرکز تحقیقات استراتژیک.

زاراته، خوان(۱۳۹۷)، اتاق جنگ در خزانه‌داری آمریکا: شروع عصر جدید جنگ مالی، ترجمه مریم اصغرپور و حوا میر محمدیان، تهران: پندار تابان.

زراعت‌پیشه، نجف(۱۳۸۴)، برآورد استراتژیک عربستان سعودی (سرزمینی و سیاسی)، تهران: موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران.

زنگنه، صباح(۱۳۸۶)، شناسنامه فرهنگی عربستان، تهران: انتشارات راه ابریشم.

سجادپور، کاظم(۱۳۸۱)، خلیج فارس، آسیا و نظام بین‌الملل پس از یازده سپتامبر ۲۰۰۱، در: مجتبی فردوسی‌پور، مجموعه مقالات دوازدهمین همایش بین‌المللی خلیج فارس (خلیج فارس-آسیا در پرتو تحولات جدید جهانی)، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

سجادپور، محمدکاظم(۱۳۸۴)، ژئوپلیتیک و سیاست خارجی ایران: تداوم و تغییر، در: مجموعه مقالات اولین کنگره علمی انجمن ژئوپلیتیک ایران، تهران: انجمن ژئوپلیتیک ایران.

سریع‌القلم، محمود(۱۳۷۹)، سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، بازبینی نظری و پارادایم ائتلاف، تهران: مرکز تحقیقات استراتژیک.

سلیمانی، محمدباقر(۱۳۷۹)، بازیگران روند صلح خاورمیانه، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

شرح، فاروق(۱۴۰۰)، روایت گمشده: خاطرات فاروق الشرع وزیر خارجه پیشین سوریه، ترجمه حسین جابری انصاری، تهران: انتشارات ایران.

شهابی، سیف‌الرضا(۱۳۸۶)، دیدگاه‌های شورای همکاری خلیج فارس، تهران: انتشارات اطلاعات.

صابر، فوزیه(۱۳۸۶)، مسایل مرزی و اقلیت‌ها از دید عرب، در: عبدالهادی بروجردی، توسعه روابط ایران و عرب، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

صالحی، علی‌اکبر(۱۳۹۶)، گذری در تاریخ (خاطرات دکتر علی‌اکبر صالحی)، تدوین حسن علی‌بخشی، تهران: انتشارات وزارت امور

خارجه.

ظریف، محمدجواد؛ صالحی، علی اکبر؛ عراقچی، سیدعباس؛ تخت روانچی، مجید (۱۴۰۰)، *راز سر به مهر؛ برجام؛ کوشی سترگ برای حقوق، امنیت و توسعه ایران*، جلد ۵، تهران: اطلاعات.

عمادی، سیدرضی، علیخانی، مهدی (۱۳۹۶)، *سیاست خارجی دولت السیسی از منظر واقع گرایی نوکلاسیک و تاثیر آن بر جایگاه منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران*، در: دهقانی فیروزآبادی، سیدجلال، احمدی لفورکی، بهزاد (۱۳۹۶)، *مجموعه مقالات اولین کنفرانس امنیتی تهران: نظم امنیتی منطقه‌ای در غرب آسیا*، جلد سوم، تهران: موسسه فرهنگی، مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران. فرولولسکی، دیمتری (۱۴۰۰)، درک روابط روسیه و شورای همکاری خلیج فارس، در: پوپسکو، نیکو و سکرپرو، استانیسلاو، *بازگشت روسیه به خاورمیانه*، ترجمه محمدحسین فاضل زرنندی، تهران: نشر ثالث.

فولر، گراهام (۱۳۷۷)، *قبله عالم، ژئوپلیتیک ایران*، ترجمه عباس مخبر، چاپ دوم، تهران: نشر مرکز. قاسم، نعیم (۱۳۹۳)، *حزب‌الله لبنان؛ خط‌مشی، گذشته و آینده آن*، ترجمه محمدمهدی شریعتمداری، چاپ چهارم، تهران: انتشارات اطلاعات.

کاتز، مارک ان (۱۴۰۰)، *روسیه و اسرائیل: دوستی نامحتمل*، در: پوپسکو، نیکو و سکرپرو، استانیسلاو، *بازگشت روسیه به خاورمیانه*، ترجمه محمدحسین فاضل زرنندی، تهران: نشر ثالث.

کاظمی، علی اصغر (۱۳۷۲)، *امنیت منطقه‌ای در خلیج فارس در چارچوب قطعنامه ۵۹۸*، در: *مجموعه مقالات سومین سمینار بررسی مسائل خلیج فارس*، تهران: موسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

کامروا، مهرداد (۱۳۸۸)، *خاورمیانه معاصر*، ترجمه محمدباقر قالیباف و سید موسی پورموسوی، تهران: نشر قومس. کوردزمن، آنتونی (۱۳۸۸)، *درس‌هایی از جنگ ۳۳ روزه اسرائیل-حزب‌الله*، ترجمه گروه مطالعات اسرائیل پژوهی، تهران: موسسه مطالعات اندیشه سازان نور.

کونسا، پیر (۱۳۹۸)، *تورویسم سعودی*، ترجمه اعظم ورشوچی فرد و سیامک دل‌آرا، تهران: پارسه. کوهن، ساوئل برنارد (۱۳۸۷)، *ژئوپلیتیک نظام جهانی*، ترجمه عباس کاردان، تهران: موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران.

گوس، گریگوری (۱۳۹۰)، *سیاست خارجی عربستان سعودی*، در: ریموند هینه‌بوش و انوشیروان احتشامی، *سیاست خارجی کشورهای خاورمیانه*، تهران: دانشگاه امام صادق (ع).

لاوروف، آنتون (۱۴۰۰)، *روسیه در سوره: تحلیلی نظامی*، در: پوپسکو، نیکو و سکرپرو، استانیسلاو، *بازگشت روسیه به خاورمیانه*، ترجمه محمدحسین فاضل زرنندی، تهران: نشر ثالث.

لاهوته، سارا (۱۳۸۷)، *امید و دل‌آپسی (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی ۱۳۶۴)*، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب. لوهلکر، رودیگر (۱۳۹۶)، *سلفی‌ها: طغیان مذهبیون، عربستان سعودی و اسلام*، تهران: کتاب کوله‌پشتی.

لیسی، رابرت (۱۳۹۷)، *عربستان از درون (تاریخ جدید عربستان، پادشاهان، نهادهای دینی، لیبرال‌ها و افراطیون)*، تهران: کویر. مجتهد زاده، پیروز (۱۳۸۰)، *امنیت و مسائل سرزمینی در خلیج فارس (جغرافیای سیاسی دریایی)*، ترجمه امیرمسعود اجتهادی، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی.

محقق، علی (۱۳۷۹)، *الف، اسناد روابط ایران و عربستان سعودی ۱۳۰۴-۱۳۵۷ ه.ش*، تهران: مرکز اسناد و دیپلماسی. محمدی، منوچهر (۱۳۸۷)، *آینده نظام بین‌الملل و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران*، چاپ دوم، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

مرشایمر، جان جی. و والت، استیون ام. (۱۳۸۸)، *گروه فشار اسرائیل و سیاست خارجی آمریکا*، ترجمه رضا کامشاد، تهران: نشر فرزانه روز. مرهون، عبدالجلیل (۱۳۷۵)، *مناسبات ایران و کشورهای حوزه خلیج فارس: پژوهشی در متغیر امنیتی*، در: سیدعباس خادم حقیقت، *مجموعه مقالات ششمین سمینار خلیج فارس (آذر ۱۳۷۴)*، تهران: موسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

مسعد، نفین (۱۳۸۶)، *سیاست خارجی اعراب*، در: عبدالهادی بروجردی، *توسعه روابط ایران و عرب*، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

مشیرزاده، حمیرا (۱۳۸۵)، *تحلیل سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران از منظر سازه‌انگاری*، در: نسرین مصفا، *نگاهی به سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران*، تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی.

ملازهی، پیرمحمد (۱۳۸۴)، فرصت‌ها و تهدیدهای امنیتی فراسوی جمهوری اسلامی ایران در نگرش به موضوع افغانستان، در: کتاب امنیت بین‌الملل (۳): فرصت‌ها، تهدیدات و چالش‌های فراوری امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران، تهران: انتشارات موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران.

مولانا، حمید و محمدی، منوچهر (۱۳۸۷)، سیاست خارجی جمهوری اسلامی در دولت احمدی‌نژاد، تهران: نشر دادگستر.
مهدوی، عبدالرضا هوشنگ (۱۳۷۵)، سیاست خارجی ایران در دوران پهلوی، چاپ سوم، تهران: نشر البرز.
ناخل، کارول (۱۴۰۰)، دیپلماسی انرژی روسیه در خاورمیانه، در: پوپسکو، نیکو و سکریرو، استانیسلاو، بازگشت روسیه به خاورمیانه، ترجمه محمدحسین فاضل زرنندی، تهران: نشر ثالث.

ناظمی قره‌باغ، مهدی (۱۳۹۱)، پدیدارشناسی گرایش‌های کنونی وهابیت در عربستان، در: حمیدرضا کمالی، کتاب خاورمیانه ویژه مسایل داخلی عربستان، تهران: موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران.
نیو، امرسون ام، اورشوگ، پیتیر س. و رز، گریگوری اف. (۱۳۸۱)، موازنه قدرت؛ ثبات در نظام‌های بین‌المللی، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی، ویراستار محمد کمال سروریان، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
نیومالی، ویلیام ویلیو (۱۳۸۲)، مداخله در نظم جهانی: کاربرد زور به‌وسیله ایالات متحده در آمریکای لاتین و خلیج فارس، در: جیمز گودبای، تعارض‌های منطقه‌ای، ترجمه محمدرضا سعیدآبادی، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.

واعظی، محمود (۱۳۸۹)، شورای همکاری خلیج فارس و قدرت‌های غربی: تداوم و تغییر در حوزه‌های تعامل، در: محمود واعظی و علی‌اکبر اسدی، شورای همکاری خلیج فارس: سیاست خارجی و روندهای داخلی، تهران: پژوهشکده تحقیقات راهبردی.
والث، استفان ام. (۱۳۸۲)، حفظ عدم توازن جهانی: خویشتن‌داری و سیاست خارجی آمریکا، در: جان ایکبری، تنها ابرقدرت (هژمونی آمریکا در قرن ۲۱)، تهران: انتشارات موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران.
ولایتی، علی‌اکبر (۱۳۷۲)، متن سخنرانی علی‌اکبر ولایتی وزیر امور خارجه، در: مجموعه مقالات سومین سمینار بررسی مسایل خلیج فارس، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

هاشمی، یاسر (۱۳۷۸)، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی ۱۳۶۰)، چاپ ششم، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب.
هاشمی، محسن (۱۳۸۶)، به سوی سرنوشت (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی ۱۳۶۳)، چاپ سوم، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب.
هاشمی، علیرضا (۱۳۸۹)، دفاع و سیاست (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی ۱۳۶۶)، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب.
هاشمی، علیرضا (۱۳۹۰)، پایان دفاع، آغاز بازسازی (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی ۱۳۶۷)، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب.
هاشمی بهرمانی، عماد (۱۳۹۲)، اعتدال و پیروزی (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی سال ۱۳۶۹)، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب.
هینه‌بوش، ریموند (۱۳۹۰)، سیاست خارجی سوریه، در: سیاست خارجی کشورهای خاورمیانه، ریموند هینه‌بوش و انوشیروان احتشامی، ترجمه رحمن قهرمانپور، تهران: دانشگاه امام صادق.
هینه‌بوش، ریموند و احتشامی، انوشیروان (۱۳۹۸)، تصمیم‌گیری سیاست خارجی در خاورمیانه: واقع‌گرایی پیچیده، در: لونیس فاست، خاورمیانه بعد از قیام‌های عربی، ترجمه ناصر پورابراهیم، چاپ دوم، تهران: موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران.

هیوود، اندرو (۱۳۹۸)، سیاست جهانی، ترجمه مسعود موسوی شفائی، جلد اول، چاپ دوم، تهران: سمت.

مقاله فارسی

احمدی، حمید (۱۳۸۸)، خاورمیانه و نظام بین‌الملل پس از جنگ سرد، فصلنامه سیاست، شماره ۱۱.
اخوان‌زنجانی، داریوش (۱۳۷۷)، جامعه مدنی و جامعه مدنی جهان، اطلاعات سیاسی و اقتصادی، شماره ۱۲۷ و ۱۲۸.
اخوان‌کاظمی، بهرام (۱۳۷۹)، واگرایی‌ها و همگرایی‌ها در روابط ایران و عربستان، فصلنامه مطالعات خاورمیانه، سال ۷، شماره ۲.
اسدی، بیژن (۱۳۷۹)، ایران و خلیج فارس: سیاست تنش‌زدایی، گفتگوی تمدن‌ها و مناسبات جدید صلح و امنیت منطقه، فصلنامه سیاست خارجی، سال ۱۴، شماره ۴.
برزگر، کیهان (۱۳۸۰)، ب، عوامل تاثیرگذار بر سیاست‌های جدید بحرین، فصلنامه سیاست خارجی، سال ۱۵، شماره ۳.
برزگر، کیهان (۱۳۸۲)، تعاملات سیاسی ایران-عربستان پس از ۱۱ سپتامبر، راهبرد، شماره ۲۷.
برزگر، کیهان (۱۳۸۶)، ایران، عراق جدید و نظام امنیت منطقه‌ای خلیج فارس، فصلنامه راهبرد، شماره ۴۳.
برزگر، کیهان (۱۳۸۷)، ایران، خاورمیانه و امنیت بین‌الملل، فصلنامه سیاست خارجی، سال ۲۲، شماره ۳.

- برزگر، کیهان (۱۳۸۸)، سیاست خارجی ایران از منظر رئالیسم تهاجمی و تدافعی، **فصلنامه بین‌المللی روابط خارجی**، سال ۱، شماره ۱.
- پولاک، کنث (۱۳۹۴)، سیاست سدیری‌ها؛ عامل بی‌ثباتی احتمالی عربستان، **شورای راهبردی روابط خارجی**، ۱۳۹۴/۳/۲۳، در: <https://www.scfr.ir/fa/100/27869>
- تاجیک، محمدرضا و دهقانی فیروزآبادی سیدجلال (۱۳۸۲)، الگوهای صدور انقلاب در گفتمان‌های سیاست خارجی ایران، **راهبرد**، شماره ۲۷.
- تکیه، ری (۱۳۹۴)، سیاست خارجی جدید عربستان، **شورای راهبردی روابط خارجی**، ۱۳ اردیبهشت ۱۳۹۴، در: <https://www.scfr.ir/fa/100/28571>
- جعفری ولدانی، اصغر (۱۳۷۲)، عربستان: نگاه به یمن، **اطلاعات سیاسی-اقتصادی**، شماره ۷۰-۶۹.
- حافظ‌نیا، محمدرضا و رومینا، ابراهیم (۱۳۸۴)، تحول روابط ایران و عربستان و تاثیر آن بر ژئوپلیتیک خلیج فارس، **فصلنامه تحقیقات جغرافیایی**، شماره ۷۷.
- درخشه، جلال و جمیری، محمد (۱۳۹۰)، انقلاب اسلامی ایران و تحول در حرکت شیعی عربستان سعودی، **فصلنامه شیعه‌شناسی**، سال ۹، شماره ۳۶.
- دولوزی، الانا (۲۰۱۸)، چارچوب‌های مذاکرات صلح یمن، **انستیتو واشنگتن**، ۲۰۱۸/۵/۳۱، در: <https://www.washingtoninstitute.org/fa/policy-analysis/charchwbhay-mdhakrat-slh-ymn>
- دهشیار، حسین (۱۳۸۵-۱۳۸۴)، مثلث بقای دولت در عربستان سعودی: آمریکا، مذهب و نفت، **فصلنامه مطالعات خاورمیانه**، سال ۱۲ و ۱۳، شماره ۱ و ۲.
- دهشیار، حسین (۱۳۹۲)، عربستان: کنشگر منطقه‌ای در بستر روابط ویژه، **فصلنامه روابط خارجی**، سال ۵، شماره ۳.
- دهقانی فیروزآبادی، جلال (۱۳۸۸)، ب، امنیت هستی شناختی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، **فصلنامه بین‌المللی روابط خارجی**، سال ۱، شماره ۱.
- رمضانی، روح‌الله (۱۳۸۸) درک سیاست خارجی ایران، **فصلنامه بین‌المللی روابط خارجی**، سال ۱، شماره ۱.
- زین‌العابدین، یوسف (۱۳۸۶)، «منافع ملی ایران و ژئوپلیتیک نوین تشیع»، **فصلنامه تخصصی شیعه‌شناسی**، سال ۵، شماره ۱۹.
- سریع‌القلم، محمود (۱۳۸۸)، سیاست خارجی ایران: قابلیت و امکان تغییر، **فصلنامه بین‌المللی روابط خارجی**، سال ۱، شماره ۱.
- صادقی، حسین و احمدیان، حسن (۱۳۸۹)، دگرگونی جایگاه منطقه‌ای یمن: امکانات و چالش‌ها، **راهبرد**، سال ۱۹، شماره ۵۶.
- طاهری، ابوالقاسم و [آقا‌علیخانی، مهدی (۱۳۹۰)، اتحادیه اروپا و امنیت انرژی با تاکید بر نفت خام، **فصلنامه پژوهش‌های سیاسی و بین‌المللی**، سال ۲، شماره ۹.
- عید، نواف (۱۳۹۸)، دکترین سلمان، **شورای راهبردی روابط خارجی**، ۱۳۹۸/۴/۳، در: <https://www.scfr.ir/fa/100/23966>
- [آقا‌علیخانی، مهدی (۱۳۹۱)، الف، بررسی روابط اتحادیه اروپا و شورای همکاری خلیج فارس در موضوعات جزایر سه‌گانه و پرونده هسته‌ای ایران و تأثیر آن بر جمهوری اسلامی ایران، **فصلنامه تخصصی علوم سیاسی**، سال ۸، شماره ۲۰.
- [آقا‌علیخانی، مهدی (۱۳۹۱)، ب، بررسی روابط اتحادیه اروپا و شورای همکاری خلیج فارس از منظر امنیت انرژی و تأثیر آن بر ایران، **فصلنامه تخصصی علوم سیاسی**، سال ۸، شماره ۱۸.
- علیخانی، مهدی (۱۳۹۶)، ایران و عربستان سعودی: از موازنه‌جویی در پسابرجام تا بحران‌زایی محمد بن سلمان، **ماهنامه دیپلمات**، آبان و آذر ۱۳۹۶، شماره ۷.
- علیخانی، مهدی (۱۳۹۹)، بررسی راهبرد فشار حداکثری ترامپ بر ایران از منظر قدرت اجبار، **فصلنامه مطالعات بین‌المللی**، سال ۱۷، شماره ۶۵.
- علیخانی، مهدی (۱۴۰۰)، سطوح واگرایی و همگرایی ایران و عربستان و چشم‌انداز آینده، **فصلنامه مکران و خلیج فارس**، ویژه‌نامه اسفندماه ۱۴۰۰.
- عمادی، سیدرضی و علیخانی، مهدی (۱۴۰۰)، روابط آمریکا و عربستان سعودی در دوره ریاست جمهوری جو بایدن؛ عوامل تعیین‌کننده و پیامدها (با تأکید بر پیشنهادها و رسانه‌های)، **پژوهشنامه رسانه بین‌الملل**، سال ششم، شماره ۷.
- فرازمند، محمد (۱۳۷۸)، جمهوری اسلامی ایران و عربستان: به‌سوی افق‌های جدید همکاری و بیانی‌های مشترک بین جمهوری اسلامی

- ایران و پادشاهی عربستان سعودی، *فصلنامه سیاست خارجی*، سال ۱۳، شماره ۲.
- کوردزمن، آنتونی (۱۳۹۴)، آمریکا، عربستان سعودی و اهمیت راهبردی یمن، *شورای راهبردی روابط خارجی*، ۲۸ فروردین ۱۳۹۴، در: <https://www.scfr.ir/fa/100/28761>
- کرولی، مایکل (۱۳۹۶)، آیا موضع ترامپ در برابر عربستان نرم شده است؟، *شورای راهبردی روابط خارجی*، ۱۸/۲/۱۳۹۶، در: <https://www.scfr.ir/fa/100/13169>
- کین مونت، جین (۱۳۹۸)، چنددستگی در خلیج فارس: تأثیرات و پیامدهای بحران قطر، مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری، در: <https://www.css.ir/Media/PDF/1398/08/20/637090729831545364.pdf>
- متقی، ابراهیم (۱۳۷۵)، روند، شاخص‌ها و چالش‌های الگوی امنیت یک‌قطبی در خلیج فارس، *راهبرد*، شماره ۱۰.
- متقی، ابراهیم (۱۳۷۸)، جهت‌گیری سیاست خارجی و نقش ملی ایران از کودتا تا انقلاب اسلامی ایران ۱۳۵۷-۱۳۳۲، نامه مفید، شماره ۱۹.
- متقی، ابراهیم (۱۳۹۰)، آمریکا و چالش ایران و اعراب در خلیج فارس، تهران، *دیپلماسی ایرانی*، در: <http://www.irdiplomacy.ir/fa/page/۱۳۱۷۸>.
- متقی، ابراهیم (۱۳۹۱)، جایگاه‌یابی امنیتی عربستان در خاورمیانه: برادر بزرگتر یا پدرخوانده، *همشهری دیپلماتیک*، شماره ۶۲.
- محقق، علی (۱۳۷۹)، ب، ایران و عربستان سعودی و بررسی تطبیقی شکل‌گیری دو نظام جدید، *فصلنامه تاریخ روابط خارجی*، سال ۲، شماره ۳.
- مرشایمر، جان (۱۳۸۶)، هانس جی. مورگنتا و جنگ عراق: رئالیسم در مقابل نوحافظه کاری، ترجمه الهام رضائزاد، *فصلنامه مطالعات راهبردی*، سال ۱۰، شماره ۳.
- مقتدر، هوشنگ (۱۳۸۶)، چشم‌پوشی ایران از بحرین، *ماهنامه اطلاعات سیاسی-اقتصادی*، شماره ۲۴۵-۲۴۴.
- ملکی، عباس (۱۳۷۹)، تحلیلی بر بیانیه اخیر شورای همکاری خلیج فارس درباره جزایر سه گانه ایران، *فصلنامه مطالعات راهبردی*، سال ۳، شماره ۴، در: <http://www.risstudies.org/Quarterly/Data/QuartSRC/010/01006.htm>.
- میرزهره، سیدمرتضی (۱۳۷۹)، بررسی تولید نفت اوپک و تحولات قیمت آن در ماه مه سال ۲۰۰۰، *تازه‌های اقتصاد*، شماره ۹۲.
- میلر، رون دیوید و سو کولسکی (۱۳۹۶)، سیاست‌های ترامپ عربستان را از خود بی‌خود کرده است، *شورای راهبردی روابط خارجی*، در: ۱۳۹۶/۸/۲۱.
- <https://www.scfr.ir/fa/100/6632>
- نبوی، مرتضی (۱۳۸۳)، سیاست خارجی ایران در دوران ریاست جمهوری آقای هاشمی، *راهبرد*، شماره ۳۴.
- نجاح، محمدعلی (۱۳۷۸)، عربستان و ایران، واقع‌بینی و همکاری، ترجمه آشناس، ترجمان سیاسی، سال ۴، شماره ۱۸۲.
- هاشمی رفسنجانی، علی اکبر (۱۳۶۸)، متن سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین علی اکبر هاشمی رفسنجانی رئیس جمهور اسلامی ایران در کنفرانس بین‌المللی خلیج فارس، *سیاست خارجی*، سال ۳، شماره ۳.
- هاشمی رفسنجانی، علی اکبر (۱۳۸۰)، گفتگویی با آقای هاشمی رفسنجانی در مورد مسایل سیاست خارجی، *فصلنامه مطالعات خاورمیانه*، ش ۲۷.
- هانتز، شیرین (۱۳۸۲)، سیاست منطقه‌ای عمل‌گرایانه ایران، *فصلنامه مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز*، سال ۱۲، دوره ۳، شماره ۴۳.
- هرتسیگ، ادموند (۱۳۸۳)، منطقه‌گرایی، ایران و آسیای مرکزی، ترجمه محمدعلی قاسمی، *فصلنامه مطالعات راهبردی*، سال ۷، شماره ۲۵.

English Book:

- Abdo, Geneive(2013), *The New Sectarianism: The Arab Uprisings and the Rebirth of the Shi'a-Sunni Divide*, Washington: Brookings Institution.
- Abir, Mordechai (1993), *Saudi Arabia: Government, Society and the Gulf Crisis*, London: Routledge.
- Addis, Casey L.(2010), *Iran: Regional Perspectives and U.S. Policy*, Washington: congressional Research Service.

- Addis, Casey L.,(2011), **Lebanon: Background and U.S. Relations**, Washington: Congressional Research Service.
- Agha, Hussein and Khalidi, Ahmad S.(1995), **Syria and Iran: Rivalry and Cooperation**, London: Printer Publishers.
- Al-musfir, Mohammed Saleh(2001), The GCC States: Internal Dynamics and Foreign Policies, in: Joseph A. Kechichian, **Iran, Iraq, and the Arab Gulf States**, New York: Palgrave.
- Al-Saud, Faisal bin Salman (2003), **Iran, Saudi Arabia and the Gulf: Power Politics in Transition**, London: I.B.Tauris.
- Alsais, Peter, Allison, Marissa and Cordesman, Anthony H.(2011), **US and Iranian Strategic Competition in the Gulf States and Yemen**, Washington: Center for Strategic and International Studies.
- Alshamsi, Mansoor Jassem(2011), **Islam and Political Reform in Saudi Arabia: The Quest for Political Change and Reform**, London: Routledge.
- Alsultan, Fahad M. and Saaid, Pedram (2017), **The Development of Saudi-Iranian Relations since the 1990s: Between conflict and accommodation**, London and New York: Routledge.
- Aarts, Paul(2005), Events versus Trends: The Role of Energy and Security, in: Paul Aarts and Gerd Nonneman, **Saudi Arabia in the Balance: Political Economy, Society, Foreign Affairs**, London: Hurst.
- Atrissi, Talal(1998), **The Image of the Iranian in Arab School Books**, in: Khair El-din Haseeb, **Arab-Iranian Relations**, Beirut: Centre For Arab Unity Studies.
- Baker, James A. and Hamilton, Lee H. (2006), **The Iraq Study Group Report**, New York: vintage books.
- Blanchard, Christopher M.(2008), **The Gulf Security Dialogue and Related Arms Sale Proposals**, Washington: Congressional Research Service.
- Blanchard, Christopher M.(2011), **Saudi Arabia: Background and U.S. Relations**, Washington: Congressional Research Service, Updated: March 10, 2011, at: https://www.everycrsreport.com/files/20110310_RL33533_ac41af7e31bc492c4e70fea8edc5ee2658d71bdb.pdf
- Blanchard, Christopher M.(2021), **Saudi Arabia: Background and U.S. Relations**, Washington: Congressional Research Service, Updated: October 5, 2021, at: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/RL/RL33533>
- Bronson, Rachel(2005), Understanding US-Saudi Relations, in: Paul Aarts, Gerd Nonneman, **Saudi Arabia in the Balance: Political Economy, Society, Foreign Affairs**, London: Hurst.
- Buzan, Barry and Wæver, Ole(2003), **Regions and Powers: The Structure of International Security**, Cambridge: Cambridge University Press.
- Burr, J.Millard and Collins, Robert O.(2003), **Revolutionary Sudan: Hasan al-Torabi and the Islamist State, 1989-2000**, Leiden: Brill.
- Chubin, Shahram(2012), **Iran and the Arab Spring: Ascendancy Frustrated**, Jeddah: Gulf Research Center.
- Chubin , Shahram and Tripp, Charles(1996), **Iran-Saudi Arabia Relations and Regional Order**, London: Oxford University Press.
- Cohen, Saul Bernard(2009), **Geopolitics: The Geography of International Relations**, Second Edition, Rowman & Littlefield Publishers.
- Cordesman, Anthony H.(2003), **Saudi Arabia Enters the Tewnty-First Century: The Political, Foreign Policy, Economics, and Energy Dimensions**, Washington: Center for Strategic and International Studies.
- Danilovic, Vesna (2002), **When the Stakes Are High: Deterrence and Conflict among Major Powers**, Michigan: University of Michigan Press.
- Ehteshami, Anoushiravan(2013), **Dynamics of Change in the Persian Gulf: Political Economy, War and Revolution**, New Yor: Routledge.
- Flint, Colin (2006), **Introduction to Geopolitics**, New York: Routledge.

- Fuller, Graham E.(1992), **Central Asia: The New Geopolitics**, Santa Monica: RAND Publishing.
- Furtig, Henner(2002), **Iran's Rivalry with Saudi Arabia Between the Gulf Wars**, First Ed., Berkshire: Garnet Publishing Limited.
- Gause, F. Gregory(2011), **Saudi Arabia in the New Middle East**, Washington: Council on Foreign Relations.
- Gold, Dore (2009), **The Rise of Nuclear Iran: How Tehran Defies the West**, Washington: Regnery Publishing.
- Green, Jerrold D.(2005), Iran's Regional Policies: Western Perspectives, in: **The Gulf : Challenges of the Future**, Abu Dhabi: Emirates Center for Strategic Studies and Research.
- Indyk, Martin(2004), US Policy Priorities in the Gulf: Challenges and Choices, in: **International Interests in the Gulf Region**, Abu Dhabi: Emirates Center for Strategic Studies and Research.
- Karasik, Theodore(2001), Gulf States Links with their Post-Soviet Northern Neighbors, in: Joseph A. Kechichian, **Iran, Iraq, and the Arab Gulf States**, New York: Palgrave.
- Khalilzad, Zalmay and Lesser, Ian O. (1998), **Sources of Conflict in the 21st Century: Regional Futures and U.S. Strategy**, Santa Monica: Rand Publishing.
- Kostiner, Joseph(2005), Coping With Regional Challenges: A Case Study of Crown Prince Abdullah's Peace Initiative, Paul Aarts, Gerd Nonneman, **Saudi Arabia in the Balance: Political Economy, Society, Foreign Affairs**, London: Hurst.
- Lackner, Helen(2017), **Yemen in Crisis: Autocracy, Neo-Liberalism and the Disintegration of a State**, London: Saqi Books.
- Loi, Charles and Cordesman, Anthony H.(۲۰۱۱), **Competition between the US and Iran in Iraq**, Washington: Center for Strategic and International Studies, at: http://csis.org/files/publication/110302_Comp_between_US_Iran_in_Iraq.pdf.
- Nawfal, Michel(1998), The Place of Arab-Iranian Relations in the Islamic World, in: Khair El-din Haseeb, **Arab-Iranian Relations**, Beirut: Centre For Arab Unity Studies.
- Nerguizian, Aram, Kasting, Nori and Cordesman, Anthony H.(2013), **US-Iranian Competition in the Levant – II: The Proxy War in Egypt, Israel, Jordan, Lebanon, the Palestinian Territories & Syria**, Washington: Center for Strategic and International Studies.
- Haseeb, Khair El-Din(1998), **Arab-Iranian Relations**, Beirut: Centre for Arab Unity Studies.
- Henderson, Simon(1994), **After King Fahd: Succession in Saudi Arabia**, Washington: The Washington Institute for Near East Policy.
- Henderson, Simon (2007), Saudi Arabia: The Nightmare of Iraq, in: David Pollock, **With Neighbors Like These: Iraq and the Arab States on Its Borders**, Washington: The Washington Institute for Near East Policy.
- Hiro, Dilip(2018), **Cold War in the Islamic World: Saudi Arabia, Iran and the Struggle for Supremacy**, Oxford: Oxford University Press.
- Hurd, Ian(2008), Constructivism, in: Christian Reus-smit and Duncan Snidal, **The Oxford Handbook of International Relations**, NewYork: Oxford University Press.
- Hunter, Shireen T.(2001), Outlook for Iranian-Gulf Relations: Greater Cooperation or Renewed Risk of Conflict?, in: Joseph A. Kechichian, **Iran, Iraq, and the Arab Gulf States**, New York: Palgrave.
- Hunter, Shireen T.(2010), **Iran's Foreign Policy in the Post-Soviet Era: Resisting the New International Order**, Connecticut: Praeger.
- Kemp, Geoffrey(2005), The Impact of Iran's Nuclear Program on Gulf Security, in: **The Gulf: Challenges of the Future**, Abu Dhabi: Emirates Center for Strategic Studies and Research.
- Manea, Elham(2005), **Regional Politics in The Gulf: Saudi Arabia, Oman, Yemen**, London: SAQI.
- Mearsheimer, John J.(2006), Structural Realism, in: Dunne, Tim, Kurki, Milja and Smith, Steve, **International Relations**

Theories: Discipline and Diversity, 3rd Edition, Oxford: Oxford University Press.

Miglietta, John P.(2002), **American Alliance Policy in the Middle East, 1945-1992: Iran, Israel, and Saudi Arabia**, Maryland: Lexington Books.

Niblock, Tim(2006), **Saudi Arabia: Power, Legitimacy and Survival**, London: Routledge.

Nonneman, Gerd(1986), **Iraq, the Gulf States and the War**, London: Ithaca Press.

Nonneman, Gerd(2005), Determinants and Patterns of Saudi Foreign Policy: 'Omnibalancing' and 'Relative Autonomy' in Multiple Environment, in: Paul Aarts, Gerd Nonneman, **Saudi Arabia in the Balance: Political Economy, Society, Foreign Affairs**, London: Hurst.

Ottaway, Marina(2009), **Iran, the United States, and the Gulf**, Washington: Carnegiee.

Katzman, Kenneth(2005), **Bahrain: Key Issue for US Policy**, Washington: Congressional Research Service.

Katzman, Kenneth(2012), **Bahrain: Reform, Security, and U.S. Policy**, Washington: Congressional Research Service.

Katzman, Kenneth(2013), **Oman: Reform, Security, and U.S. Policy**, Washington: Congressional Research Service.

Lotfian, Saideh(1997), Threat perception and military planning in Iran: credible scenarios of conflict and opportunities for confidence building, in: Eric H. Arnett, **Military Capacity and the Risk of War: China, India, Pakistan, and Iran**, USA: Oxford University Press.

Luomi, Mari (2008), **Sectarian Identities or Geopolitics? The Regional Shia-Sunni Divide in the Middle East**, Helsinki: Finnish Institute of International Affairs (FIIA).

Petersen, Marie Juul(2012), **Islamic or Universal Human Rights?: The OIC's Independent Permanent**, Copenhagen : Danish Institute for International Studies.

Sariolghalam, Mahmood(1998), Arab-Iranian Rapprochement: The Regional and International Impediments, in: Khair El-Din Haseeb, **Arab-Iranian Relations**, Beirut: Centre of Arab Unity Studies.

Sariolghalam, Mahmood(2005), Iran's Emerging Regional Security Doctrine: Domestic Source and the Role of the International Constraints, in: **The Gulf: Challenges of the Future**, Abu Dhabi: Emirates Center for Strategic Studies and Research.

Selim, Mohammad El-Sayed(1998), Arab and Iranian policies towards Middle Easternism and Gulf security, in: Khair El-din Haseeb, **Arab-Iranian Relations**, Beirut: Centre For Arab Unity Studies.

Shanahan, Rodger(2009), **The Gulf States and Iran: Robust Competitors or Interested Bystanders?**, Sydney: Lowy Institute for International Policy.

Steinberg, Guido(2005), The Wahhabi Ulama and the Saudi State: 1745 to the Present, in: Paul Aarts, Gerd Nonneman, **Saudi Arabia in the Balance: Political Economy, Society, Foreign Affairs**, London: Hurst.

Steinberg, Guido and Woerner, Nils(2013), **Exploring Iran & Saudi Arabia's Interests in Afghanistan & Pakistan: Stakeholders or Spoilers - A Zero Sum Game?, Part1: Saudi Arabia**, Barcelona: Barcelona Centre for International Affairs (CIDOB).

Parsi, Rouzbeh(2013), **Exploring Iran & Saudi Arabia's Interests in Afghanistan & Pakistan: Stakeholders or Spoilers - A Zero Sum Game? Part 2: Iran**, Barcelona: Barcelona Centre for International Affairs (CIDOB).

Tripp, Charles(2002), **A History of Iraq**, Second ed., Cambridge: Cambridge University.

Terrill, W. Andrew(2011), **The Saudi-Iranian Rivalry and the Future of Middle East Security**, Pennsylvania: Strategic Studies Institute (SSI).

Waltz, Kenneth N.(2008), **Realism and International Politics**, New York: Routledge.

Waltz, Kenneth N.(1979), **Theory of International Politics**, New York: Random House.

Wehrey, Frederic, Karasik, Theodore W., Nader, Alireza, Ghez, Jeremy, Hansell, Lydia and Guffey, Robert A.(2009),

Saudi-Iranian Relations Since the Fall of Saddam: Rivalry, Cooperation, and Implications for U.S. Policy, Santa Monica: RAND Publishing.

Wendt, Alexander(1999), **Social Theory of International Politics**, Cambridge: Cambridge University Press.

Wynbrandt, James(2004), **A Brief History of Saudi Arabia**, New York: Checkmark Books.

Yaqub, Salim(2000), Contesting Arabism: The Eisenhower Doctrine and the Arab Middle East, 1956-1959, in: Abbas Amanat, **The United States and the Middle East: Diplomatic and Economic Relations in Historical Perspective**, New Haven: Yale Center for International and Area Studies.

Zabarah, Mohammed A.(2001), **Yemeni-Saudi Relations Gone Awry**, in: Joseph A. Kechichian, **Iran, Iraq, and the Arab Gulf States**, New York: Palgrave.

Zuhur, Sherifa(2006), **Iran, Iraq, and the United States: The New Triangle's Impact on Sectarianism and the Nuclear Threat**, Pennsylvania: Strategic Studies Institute (SSI).

English Articles

Ahady, Anwar-Ul-Hag(1994), Security in the Persian Gulf After Desert Storm, **International Journal**, Vol. 49, No.2.

Bahgat, Gawdat(2000), Iranian-Saudi Rapprochement: Prospects and Implications, **World Affairs**, Vol. 162, No. 3.

Barnett, Micheal N.(1996-7), Regional Security After the Gulf War, **Political Science Quarterly**, Vol. 111, No.4.

Berti, Benedetta and Guzansky, Yoel(2012), The Syrian Crisis and the Saudi-Iranian Rivalry, **Foreign Policy Research Institute**, at: <http://www.fpri.org/articles/2012/10/syrian-crisis-and-saudi-iranian-rivalry>.

Blanford, Nicholas(2009), Why Syria and Saudi Arabia are talking again, **The Christian Science Monitor**, March 12, 2009, at: <http://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2009/0312/p07s04-wome.html>

Burke, Jason(2011), Riyadh will build nuclear weapons if Iran gets them, Saudi prince warns, **The Guardian**, 29 June 2011, at: <http://www.theguardian.com/world/2011/jun/29/saudi-build-nuclear-weapons-iran>

Buzan, Barry(1991), New Patterns of Global Security in the Twenty-First Century, **International Affairs**, Vol. 67, No. 3.

Cook, Steven A. and Indyk, Martin(2022), The Case for a New U.S.-Saudi Strategic Compact, **Council on Foreign Relations**, Council Special Report No. 94, June 2022, at: https://cdn.cfr.org/sites/default/files/report_pdf/CFR_CSR94_U.S.-SaudiStrategicCompact.pdf

Dekmejian, R. Hrair(1994), The Rise of Political Islamism in Saudi Arabia, **Middle East Journal**, Vol. 48, No. 4.

Downs, Kevin(2012/13), A Theoretical Analysis of the Saudi-Iranian Rivalry in Bahrain, **Journal of Politics & International Studies**, Vol. 8.

Ehteshami, Anoushirvan(2007), Iran's Political and Regional Relations: Post-Détente, **Perceptions**, Vol.12, No.1.

Ertuğrul, Doğan(2012), A Test for Turkey's Foreign Policy: The Syria Crisis, **Turkish Economic and Social Studies Foundation (TESEV)**, at: http://www.tesev.org.tr/Upload/Publication/fb7a88bd-36be-4ae8-b5c1-0efe22a3a9b6/Dogan%20Ertugrul_ENG.pdf.

Fuller, Graham E.(2011), Bahrain Blowback, **NewYork Times**, February 16, 2011, at: http://www.nytimes.com/2011/02/17/opinion/17iht-edfuller17.html?_r=1.

Fürtig, Henner(2007), Conflict and Cooperation in the Persian Gulf: The Interregional Order and US Policy, **Middle East Journal**, Vol. 61, No. 4.

Gause, F. Gregory(2007), Saudi Arabia: Iraq, Iran, the Regional Power Balance, and the Sectarian Question, **Strategic Insights**, Vol. VI, Issue2.

Halliday, Fred(1995), The Politics of 'Islam' - A Second Look, **British Journal of Political Science**, Vol. 25, No. 3.

Halliday, Fred(1996), Arabs and Persians beyond the geopolitics of the Gulf, **Cemoti: cahiers d'etudes sur la Mediterranee**

- orientale et le monde Turco-Iranien (22), at: <http://cemoti.revues.org/143>.
- Hendawi, Hamza (2012), Egypt trying to persuade Iran to drop Assad, **USA Today**, 9/11/2012, at: <http://usatoday30.usatoday.com/news/world/story/2012/09/11/egypt-trying-to-persuade-iran-to-drop-assad/57750624/1>
- Hinnebusch, Raymond(2012), Syria: from 'authoritarian upgrading' to revolution?, **International Affairs**, Vol.88, No.1.
- Hopf, Ted(1998), The Promise of Constructivism in International Relations Theory, **International Security**, Vol. 23, No. 1.
- Ignatius, David(2007), Rice's Strategic Reset, **Washington Post**, January 26, 2007, at: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/01/25/AR2007012501555.html>
- International Crisis Group(2005), The Shitite Question in Saudi Arabia, Brussels: **Middle East Report**, No. 45.
- International Crisis Group(2011), Popular Protests in North Africa and The Missle East(III): The Bahrain Revolt, Brussels: **Middle East Report**, No. 105.
- Katzman, Kenneth(2020), U.S.-Iran Conflict and Implications for U.S. Policy, **Congressional Research Service**, (Updated May8, 2020), at: <https://fas.org/sgp/crs/mideast/R45795.pdf>
- Kamrava, Mehran(2012), The Arab Spring and the Saudi-Led Counterrevolution, **Orbis**, Vol 56, No.1.
- Kechichian, Joseph A.(1999), Trends in Saudi National Security, **Middle East Journal**, Vol.53, No.2.
- Maloof, Michael(2014), Saudis paying off ISIS not to attack?, **WND**, August 30, 2014, at: <https://www.wnd.com/2014/08/saudis-paying-off-isis-not-to-attack/>
- Mearsheimer, John J.(1995), A realist reply, **International Security**, Vol. 20, No. 1.
- Milani, Mohsen M.(2006), Iran's Policy Towards Afghanistan, **Middle East Journal**, Vol. 60, No. 2.
- Nasr, Vali(2011), the Religious Roots of Iran's Rivalry with Saudi Arabia, **Washington Post**, 13 October 2011, at: http://www.washingtonpost.com/blogs/guest-voices/post/the-religious-roots-of-irans-rivalry-with-saudi-arabia/2011/10/13/gIQAzjzchL_blog.html.
- Nonneman, Gerd(2001), Saudi-European Relations 1902-2001: a Pragmatic Quest for Relative Autonomy, **International Affairs**, vol. 77, no.3.
- Pollack, Kenneth M.(2003), Securing the Gulf, **Foreign Affairs**, Vol. 82, No. 4.
- Pollack, Kenneth M. and Takeyh, Ray(2011), Doubling Down on Iran, **The Washington Quarterly**, Vol. 34, No. 4.
- Ramazani, Rouhollah K.(1976), Iran's Search for Regional Coöperation, **Middle East Journal**, Vol. 30, No. 2.
- Robinson, Kali(2022), Yemen's Tragedy: War, Stalemate, and Suffering, **CFR**, April 8, 2022, at: <https://www.cfr.org/backgrounder/yemen-crisis>
- Salem, Paul(2006), The Future of Lebanon, **Foreign Affairs**, Vol. 85, No.6.
- Sariolghalam, Mahmood(2011), Globalization and Identity: Conceptual Paradoxes in the Middle East, **Geopolitics Quarterly**, Vol. 7, No. 4.
- Sick, Gary(1987), Iran's Quest for Superpower Status, **Foreign Affairs**, Vol. 65, No. 4.
- Shihri, Abdullah(2007), Saudi Arabia FM Says Iran Cooperating, **Washington Post**, January 30, 2007, at: http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/01/30/AR2007013000599_pf.html
- Takeyh, Ray(2011), Saudi Arabia's Missteps into Bahrain, **Council on Foreign Relations (CFR)**, at: <http://www.cfr.org/bahrain/saudi-arabias-missteps-into-bahrain/p24379>.
- Teitelbaum, Joshua(2011), Saudi Arabia, Iran and America in the Wake of the Arab Spring, **BESA Center**, Perspectives Paper, No. 140, May 23, 2011. at : <http://www.biu.ac.il/SOC/besa/docs/perspectives140.pdf>
- Vasquez, John A.(1997), The Realist Paradigm and Degenerative versus Progressive Research Programs: An Appraisal of Neotraditional Research on Waltz's Balancing Proposition, **The American Political Science Review**, Vol. 91, No. 4.

Wehrey, Frederic (2011), Uprisings Jolt the Saudi-Iranian Rivalry, **Current History**, Vol: 110, Issue: 740.

Walt, Stephen M. (2019), America Isn't as Powerful as It Thinks It Is, **Foreign Policy**, at: <https://foreignpolicy.com/2019/04/26/america-isnt-as-powerful-as-it-thinks-it-is/>

Wendt, Alexander (1992), Anarchy is what States Make of it: The Social Construction of Power Politics, **International Organization**, Vol. 46, No. 2.

Wendt, Alexander (1995), Constructing International Politics, **International Security**, Vol. 20, No. 1.

Zakaria, Fareed (2013), The Saudis Are Mad? Tough!, **Time**, Monday, Nov. 11, 2013, in: <http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,2156259,00.html>.

Zanchetta, Barbara (2009), The United States and the 'Loss' of Iran, Geneva: **Graduate Institute of International and Development Studies**, Working Papers, No. 4, at: http://graduateinstitute.ch/files/live/sites/iheid/files/sites/international_history_politics/shared/working_papers/WPIHP-Zanchetta.pdf.

Zimmerman, Katherine and Heras, Nicholas A. (2022), Yemen Has Become an Iranian Proxy War Against Israel, **Foreign Policy**, January 24, 2022, at: <https://foreignpolicy.com/2022/01/24/yemen-houthi-uae-israel-iran-abraham-accords/>

سایت‌ها و خبرگزاری‌ها

آیت‌الله جنتی: هدف دادگاه ترور حریری انتقام‌گیری از شکست در جنگ ۳۳ روزه است، **خبرگزاری فارس**، ۱۳۹۰/۴/۱۷، در: <http://www.farsnews.com/newstext.php?nn=9004170617>

ابتکار صلح هرمز هنوز روی میز است، **پایگاه اطلاع رسانی دولت**، ب، ۱۳۹۹/۹/۱۸، در: <https://dolat.ir/detail/352807>

احکام سه جدایی طلب عرب ایرانی به جرم جاسوسی برای عربستان در دانمارک اعلام شد، **یورونیوز**، ۲۰۲۲/۳/۳، در: <https://per.euronews.com/2022/03/03/the-verdicts-of-three-iranian-arab-separatists-for-spying-for-saudi-arabia-were-announced>

احمدی‌نژاد، محمود (۱۳۸۴)، الف، سخنرانی در مراسم تحلیف ریاست جمهوری، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۸۴/۵/۱۵، در: <http://president.ir/fa/735>

احمدی‌نژاد، محمود (۱۳۸۴)، ب، سخنرانی احمدی‌نژاد در آیین تنفیذ حکم ریاست جمهوری، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۸۴/۵/۱۲، در: <http://president.ir/fa/763>

احمدی‌نژاد، محمود (۱۳۸۵)، مصاحبه پایان سفر به عربستان، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۸۵/۱۲/۱۳، در: <http://president.ir/fa/5518>

احمدی‌نژاد، محمود (۱۳۸۶)، گفتگوی تلفنی با پادشاه عربستان، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۸۶/۹/۵، در: <http://president.ir/fa/7465>

احمدی‌نژاد، محمود (۱۳۸۷)، درخواست دکتر احمدی‌نژاد از پادشاه عربستان برای اعلام موضع صریح درخصوص غزه، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۸۷/۱۰/۲۶، در: <http://president.ir/fa/14350>

احمدی‌نژاد، محمود (۱۳۸۸)، متن کامل سخنرانی رئیس‌جمهور در جمع مردم خوزستان، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۸۸/۱۰/۲۳، در: <http://president.ir/fa/19819>

احمدی‌نژاد، محمود (۱۳۸۹)، ب، ایستادگی ایران در برابر آمریکا و رژیم صهیونیستی دفاع از همه کشورهای منطقه است، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۸۹/۳/۲۳، در: <http://president.ir/fa/22473>

احمدی‌نژاد، محمود (۱۳۸۹)، ج، قدردانی دکتر احمدی‌نژاد از حضور ملک عبدالله و بشاراسد در اجلاس سه‌جانبه لبنان، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۸۹/۵/۱۷، در: <http://www.president.ir/fa/23256>

ادعای حمایت ایران از طالبان، دروغی آشکار و در راستای ایران هراسی است، **باشگاه خبرنگاران**، ۱۳۹۵/۸/۱۰، در: <https://www.yjc.news/fa/news/5840637>

از عربستان و امارات انتقام شهدای مان را می‌گیریم/رئیس شورای عالی امنیت ملی دست ما را باز بگذارد، **خبرگزاری ایسنا**، ب،

- <https://www.isna.ir/news/97112714109>، در: ۱۳۹۷/۱۱/۲۷
استغای حریری یک سناریو از پیش تعیین شده است/عربستان هزینه گزافی برای تخریب رابطه کشورها با ایران می‌پردازد، شبکه العالم،
<https://fa.alalam.ir/news/3128261>، در: ۱۳۹۶/۸/۱۳
استقرار گسترده حشدالشعبی در نزدیکی مرز عراق با عربستان، **میدل ایست نیوز**، تاریخ بازایی: ۲۰۱۹/۶/۲۶، در:
<https://mdeast.news>
اظهارات سردار سلیمانی درباره دخالت سعودی‌ها در انتخابات لبنان، **خبرگزاری ایسنا**، ج، ۱۳۹۷/۳/۲۱، در:
<https://www.isna.ir/news/97032109573>
اعدام اتباع ایرانی در عربستان یک اقدام سیاسی بود، **خبرگزاری فارس**، ۱۳۹۱/۳/۳۱، در:
<http://www.farsnews.com/newstext.php?nn=13910331001272>
اعدام شیخ نمر از سوی رژیم تروریست‌پرور سعودی نقض آشکار حقوق بشر است، **خبرگزاری تسنیم**، ب، ۱۳۹۴/۱۰/۱۲، در:
<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1394/10/12/960041>
افخم: بیانیه پایانی وزیران خارجه شورای همکاری بی‌اساس و فاقد مصداق است، **خبرگزاری ایرنا**، ۱۳۹۴/۶/۲۵، در:
<https://www.irna.ir/news/81762724>
افشاگری رئیس سازمان حج و زیارت پیرامون کارشکنی‌های عربستان در موضوع حج، **پایگاه اطلاع رسانی سازمان حج و زیارت، الف**،
<https://news.haj.ir/news/ID/6598>، در: ۱۳۹۵/۳/۱۰
الجزیره از جوخه ترور بحرین در ایران پرده برداشت، **خبرگزاری ایرنا**، ب، ۱۳۹۸/۴/۲۴، در:
<https://www.irna.ir/news/83395909>
امیرعبداللهیان: اظهارات سعود الفیصل باعث شد سفر ظریف به عربستان انجام نشود، **خبرگزاری ایرنا**، ۱۳۹۳/۱۰/۲۷، در:
<https://www.irna.ir/news/81467944>
امیرعبداللهیان: حکم قاضی سعودی درباره اعدام شیخ النمر واکنش جهانی در پی خواهد داشت، **خبرگزاری ایسنا**، ب، ۱۳۹۳/۷/۲۳، در:
<https://www.isna.ir/news/93072313343>
انتقاد اردوغان از ایران در آستانه سفر به تهران، **دیپلماسی ایرانی**، الف، ۱۳۹۴/۱/۷، در:
<http://irdiplomacy.ir/fa/news/1945734>
انتقاد تند سرلشکر باقری به سخنان اخیر رئیس‌جمهور در حوزه موشکی، **خبرگزاری تسنیم**، ج، ۱۳۹۶/۲/۱۸، در:
<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/02/18/1400991>
انهدام گروه معاند «هبوط ایران» در آذربایجان شرقی، **نورنیوز**، ۱۴۰۰/۲/۱۱، در: ۶۷۰۴۵
<https://nournews.ir/Fa/News/67045>
ایران: عبور از بشار اسد؛ ممنوع، **یورونیوز**، ۲۰۱۵/۱۰/۲۹، در:
<https://per.euronews.com/2015/10/29/syria-iran-will-attend-talks-in-vienna>
ایران با سفر مشعل به تهران مخالفت کرد، **دیپلماسی ایرانی**، ب، ۱۳۹۴/۶/۱، در: ۱۹۵۰۹۱۶
<http://irdiplomacy.ir/fa/news/1950916>
ایران با طالبان افغانستان به جهت کنترل اطلاعاتی تماس دارد، **خبرگزاری تسنیم**، د، ۱۳۹۵/۹/۲۰، در:
<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1395/09/20/1263773>
ایران فتوای منتسب به رهبر انقلاب را تکذیب کرد، **پایگاه اطلاع رسانی سازمان حج و زیارت**، ب، ۱۳۹۵/۶/۲۱، در:
<https://news.haj.ir/news/ID/7041>
بحرین، معترضان به اعدام شیخ نمر را تهدید کرد، **شبکه العالم**، الف، ۱۳۹۴/۱۰/۱۳، در: ۱۷۷۵۵۹۰
<https://fa.alalam.ir/news/1775590>
برگزاری نشست «شورای هماهنگی عربستان سعودی-عراق» در ریاض، **خبرگزاری آنا تولی**، ب، بازایی در: ۲۰۱۷/۱۰/۲۲، در:
<https://www.aa.com.tr/fa/>
بستر مناسبی برای حصول نتیجه در فاجعه منا فراهم شده است، **پایگاه اطلاع رسانی دولت**، ۱۳۹۵/۶/۹، در:
<https://dolat.ir/detail/282790>
بیانیه ۱۹۰ نماینده مجلس در محکومیت طرح اتحاد بحرین و عربستان و لاریجانی: بحرین لقمه‌ای نیست که به سادگی از حلقوم کسی

- پابین برود، خبرگزاری مجلس شورای اسلامی، الف، ۱۳۹۱/۲/۲۵، در:
<http://www.icana.ir/Fa/News/196409> and <http://www.icana.ir/Fa/News/196430>
- بیانیه دفتر تحریری در واکنش به اظهارات ولایتی، دیپلماسی ایرانی، ۱۳۹۶/۸/۲۴، در:
<http://irdiplomacy.ir/fa/news/1973237>
- بیانیه وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران به مناسبت ششمین سالگرد تجاوز ائتلاف نظامی سعودی به یمن، سایت وزارت امور خارجه، ۱۴۰۰/۱/۳، در:
<https://mfa.gov.ir/portal/newsview/63238>
- بیانیه وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در محکومیت شدید اعلام برقراری روابط دیپلماتیک میان بحرین و رژیم صهیونیستی، سایت وزارت امور خارجه، ج، ۱۳۹۹/۶/۲۲، در:
<https://mfa.gov.ir/portal/newsview/610033>
- بیش از ۸۶ هزار نفر به حج تمتع ۹۶ اعزام می‌شوند/راهاندازی عمره در دستور کار است، خبرگزاری تسنیم، ب، ۱۳۹۶/۱/۳۰، در:
<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/01/30/1383399>
- پاسخ رئیس هیات جمهوری اسلامی ایران به اظهارات و اتهامات وزیر خارجه عربستان در نشست وزرای خارجه سازمان همکاری اسلامی در جده، ب، وزارت امور خارجه، ۱۳۹۸/۳/۹، در:
<https://mfa.gov.ir/portal/NewsView/33538>
- پیام اینستاگرامی ظریف درباره ترور شهید فخری‌زاده، پایگاه اطلاع رسانی دولت، الف، ۱۳۹۹/۹/۱۰، در:
<https://dolat.ir/detail/352271>
- تاکید وزیر خارجه ایران بر رفع «سوء تفاهم» با سعودی و احترام «حق حاکمیت بحرین»، العربیه، ۲۰۱۱/۷/۲۲، در:
<http://www.alarabiya.net/articles/2011/07/22/158806.html>
- تحلیل رویکرد نوین عربستان در افغانستان، شورای راهبردی روابط خارجی، ۱۳۹۵/۸/۲۹، در:
<https://www.scfr.ir/fa/100/20390/>
- ترکی الفیصل از سرکرده منافقین به عنوان «در گذشته» یاد کرد، خبرگزاری فارس، ج، ۱۳۹۵/۴/۱۹، در:
<https://www.farsnews.ir/news/13950419001392>
- تقلیل حکم اعدام ۶ تبعه زندانی دیگر ایران در عربستان، دیپلماسی ایرانی، ۱۳۹۱/۴/۱۰، در:
<http://irdiplomacy.com/fa/page/1903464>
- توصیه تهران به دولت‌های خارجی، دیپلماسی ایرانی، ۱۳۹۰/۶/۲۶، در:
<http://irdiplomacy.ir/fa/page/17139>
- توضیحات قشقای درباره تعرض ۲ پلیس سعودی به ۲ نوجوان ایرانی، الف، خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۴/۱/۱۸، در:
<https://www.isna.ir/news/94011804920>
- جهانگیری، اسحاق (۱۳۹۵)، امضای پنج سند همکاری میان ایران و سوریه، پایگاه اطلاع رسانی معاون اول رئیس جمهور، ۱۳۹۸/۱۰/۲۸، در:
<https://www.fvpresident.ir/fa/news/5015>
- جهانگیری، اسحاق (۱۳۹۷)، دولت تمام دانش و تجربه خود را برای بی‌اثر کردن تحریم‌ها به کار خواهد گرفت، پایگاه اطلاع رسانی معاون اول رئیس جمهور، الف، ۱۳۹۷/۴/۵، در:
<https://www.fvpresident.ir/fa/news/6204>
- جهانگیری، اسحاق (۱۳۹۷)، شرکت‌های ایرانی آماده نقش‌آفرینی در بازسازی سوریه هستند، پایگاه اطلاع رسانی معاون اول رئیس جمهور، ب، ۱۳۹۷/۱۱/۹، در:
<https://www.fvpresident.ir/fa/news/6599>
- جهانگیری، اسحاق (۱۳۹۸)، جمهوری اسلامی ایران از دولت منتخب افغانستان حمایت می‌کند، پایگاه اطلاع رسانی معاون اول رئیس جمهور، ۱۳۹۸/۸/۱۰، در:
<https://www.fvpresident.ir/fa/news/7137>
- حضور روسیه، ترکیه و ایران در مذاکرات صلح سوریه در آستانه، سبب قید پیشرفت در مذاکرات ژنو شد، تی.آر.تی، ۲۰۱۷/۳/۲۸، در:
<https://www.trt.net.tr/persian/jhn/2017/03/28/hdwr-rwsyh-trkhyh-w-ym-dr-mdhkhrt-slh-swryh-dr-astnh-sbb-qyd-pyshrft-drmhkhrt-jnw-shd-701110>
- حکم اعدام برای ۱۵ نفر به اتهام جاسوسی برای ایران در عربستان سعودی، تی.آر.تی، ۲۰۱۶/۱۲/۶، در:

- <https://www.trt.net.tr/persian/yrn/2016/12/06/hkhm-dm-bry-15-nfr-bh-thm-jswsy-bry-yrn-dr-rbstn-s-wdy-624629>
حمله نظامی به ایران به «جنگی تمام عیار» منجر می شود، پایگاه اطلاع رسانی دولت، ب، ۱۳۹۸/۶/۲۸، در:
- <https://dolat.ir/detail/327935>
خاتمی، محمد(۱۳۷۸)، الف، خاتمی با ملک فهد دیدار و گفت‌وگو کرد، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۷۸/۲/۲۶، در:
- <https://dolat7-8.president.ir/fa/20686>
خاتمی، محمد(۱۳۷۸)، ب، رابطه کلیدی ایران و عربستان به سود دنیای اسلام نیز است، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۷۸/۲/۲۷، در:
- <https://dolat7-8.president.ir/fa/20701>
خاتمی، محمد(۱۳۷۸)، ج، نیاز به دیگران برای تامین امنیت منطقه آزار دهنده است، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۷۸/۲/۲۷، در:
- <https://dolat7-8.president.ir/fa/20703>
خاتمی، محمد(۱۳۷۸)، د، برگزاری اولین دور مذاکرات ریسان جمهوری ایران و سوریه، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۷۸/۲/۲۳، در:
- <https://dolat7-8.president.ir/fa/20625>
خاتمی، محمد(۱۳۸۲)، الف، علمای مسلمان بحرین با رئیس جمهوری ایران دیدار کردند، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۸۲/۲/۲۷، در:
- <https://dolat7-8.president.ir/fa/3175>
خاتمی، محمد(۱۳۸۲)، ب، رئیس جمهوری اسلامی ایران در کنفرانس مطبوعاتی در بیروت شرکت کرد، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۸۲/۲/۲۴، در:
- <https://dolat7-8.president.ir/fa/3162>
خاتمی، محمد(۱۳۸۲)، ج، سخنان رئیس جمهوری ایران در همایش تاریخی بیروت، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۸۲/۲/۲۳، در:
- <https://dolat7-8.president.ir/fa/3148>
خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی(۱۳۶۹)، بیانات در دیدار مجمع نمایندگان طلاب و فضایی حوزه‌ی علمی‌ی قم، دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، ۱۳۶۹/۴/۱۱، در:
- <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2414>
خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی(۱۳۷۰)، بیانات در دیدار حجت‌الاسلام والمسلمین ری شهری، سرپرست حجاج و اعضای بعثه رهبری، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، در:
- <http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=bayanat&id=540>
خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی(۱۳۷۲)، پاسخ به نامه آقای ری شهری درخصوص جلوگیری دولت سعودی از برگزاری آئین برائت از مشرکین، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، در:
- <http://farsi.khamenei.ir/message-content?id=2670>
خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی(۱۳۷۶)، الف، بیانات مقام معظم رهبری در مراسم گشایش هشتمین اجلاس سران کشورهای اسلامی، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۷۶/۰۹/۱۸، در:
- <http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=bayanat&id=1519>
خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی(۱۳۷۶)، ب، دیدار امیر عبدالله ولیعهد عربستان سعودی و هیأت عالی‌رتبه همراه وی، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۷۶/۰۹/۱۸، در:
- <http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=contentShow&id=1521>
خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی(۱۳۷۸)، الف، دیدار امیر سلطان بن عبدالعزیز، معاون دوم شورای وزیران و وزیر دفاع عربستان، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۷۸/۲/۱۴، در:
- <http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=contentShow&id=1748>
خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی(۱۳۷۸)، ب، دیدار عبدالعزیز الخویطر فرستاده ویژه پادشاه عربستان، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۷۸/۱۱/۳۰، در:
- <http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=contentShow&id=1873>
خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی(۱۳۸۲)، دیدار دست‌اندرکاران حج، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۸۲/۱۰/۶، در:
- <http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=contentShow&id=2520>
خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی(۱۳۸۵)، الف، دیدار وزیر امور خارجه عربستان - لزوم همکاری راهبردی برای حل مسائل مختلف جهان اسلام، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۸۵/۳/۲۲، در:
- <http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=contentShow&id=2903>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۸۵)، ب، دیدار هزاران نفر از اقشار مختلف مردم قم در سال‌روز خجسته عید سعید غدیر خم، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۸۵/۱۰/۱۸، در:

<http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=contentShow&id=2993>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۸۷)، تا چه هنگام به مسئولیت خود بی تفاوت خواهید ماند؟، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۸۷/۱۰/۸، در:

<http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=contentShow&id=4602>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۸۸)، بیانات دراجتماع بزرگ زائران و مجاوران حضرت علی بن موسی الرضا(ع)، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۸۸/۱/۱، در:

<http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=bayanat&id=5057>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۸۹)، تا زمانی که رژیم غاصب صهیونیستی وجود دارد، لبنان نیازمند مقاومت است، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۸۹/۹/۸، در:

<http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=contentShow&id=7616>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۰)، الف، بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار دانش آموزان و دانشجویان به مناسبت ۱۳ آبان، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۹۰/۸/۱۱، در:

<http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=bayanat&id=8849>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۰)، ب، رهبر معظم انقلاب در بیانات بسیار مهم، تحلیل جامعی از دستاوردهای انقلاب، شرایط منطقه‌ای و بین‌المللی ارائه کردند، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۹۰/۱۱/۱۴، در:

<http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=contentShow&id=9093>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۲)، بیانات در اجلاس «علما و بیداری اسلامی» در تهران، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۹۲/۲/۹، در:

<http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=bayanat&id=10572>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۳)، الف، سیاست‌های کلی جمعیت از سوی رهبر معظم انقلاب ابلاغ شد، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۹۳/۲/۳۰، در:

<https://www.leader.ir/fa/content/11847>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۳)، ب، مسلمانان با همدلی حربه اختلاف‌افکنی را از دست دشمن بگیرند، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۹۳/۶/۱۶، در:

<https://www.leader.ir/fa/content/12225>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۳)، ج، تجلیل از مواضع شجاعانه و نزول‌نا علیه رژیم منفور صهیونیستی/کاهش عجیب قیمت نفت حرکتی سیاسی و غیر اقتصادی است، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۹۳/۱۰/۲۰، در:

<https://www.leader.ir/fa/content/12754>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۴)، الف، بیانات در دیدار اعضای مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام و اتحادیه‌ی رادیو و تلویزیون‌های اسلامی، دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۵/۲۶، در:

<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?tid=4140>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۴)، ب، رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار وزیر امور خارجه و سفرا و کارداران جمهوری اسلامی: تصمیم گرفتن کشورهای دیگر درباره نظام حکومتی سوریه بدعتی خطرناک است، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۹۴/۸/۱۰، در:

<https://www.leader.ir/fa/content/13826>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۴)، ج، رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار دست‌اندرکاران انتخابات: تبیین الزامات رقابت سالم، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۹۴/۱۰/۳۰، در:

<https://www.leader.ir/fa/content/14054>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۴)، د، پیام در پی فاجعه مصیبت‌بار کشته و زخمی شدن هزاران نفر از حجاج در سرزمین منا، دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، ۱۳۹۴/۷/۲، در:

<https://farsi.khamenei.ir/message-content?id=30872>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۴)، ه، مسئولیت این فاجعه بزرگ بر دوش حکام عربستان سعودی است، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۹۴/۷/۵، در:

<https://www.leader.ir/fa/content/13675>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۴)، و، اندک بی‌احترامی به حجاج ایرانی و عمل نکردن به وظایف در قبال بدن‌های مطهر موجب عکس‌العمل ایران خواهد شد، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۹۴/۷/۸، در:

<https://www.leader.ir/fa/content/13691>

خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۴)، ز، بدون تردید دست انتقام الهی گریبان سیاستمداران سعودی را خواهد گرفت، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۹۴/۱۰/۱۳، در:

<https://www.leader.ir/fa/content/14004>

- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۴)، ح، مسیر قانونی برای تصویب متن هسته‌ای باید طی شود، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**،
<https://www.leader.ir/fa/content/13440>، در: ۱۳۹۴/۴/۲۷
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۴)، ط، از توافق عزت‌مندانه صدرصد حمایت می‌کنم/تحریم‌ها باید در همان روز توافق به‌طور کامل لغو شوند/هشدار می‌دهم که دست از حرکت جنایت‌آمیز در یمن بردارند، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**، ۱۳۹۴/۱/۲۰، در:
<https://www.leader.ir/fa/content/13060>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۵)، الف، جهان اسلام بخاطر رفتار ظالمانه سعودی فکری اساسی برای مسئله حج کند، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**، ۱۳۹۵/۶/۱۵، در: <https://www.leader.ir/fa/content/16182/>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۵)، ب، شجره خبیثه ملعونه آل سعود لیاقت اداره حرمین شریفین را ندارد، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**، ۱۳۹۵/۶/۱۷، در: <https://www.leader.ir/fa/content/16199>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۵)، ج، پیاده‌روی اربعین؛ بزرگ‌ترین گردهمایی عالم، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**، ۱۳۹۵/۸/۲۲، در: <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=34856>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۶)، الف، بیانات در دیدار مسئولان نظام در هفدهمین روز از ماه مبارک رمضان، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**، ۱۳۹۶/۳/۲۲، در: <https://www.leader.ir/fa/speech/18516>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۶)، ب، رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار رئیس‌جمهوری روسیه: تجربه خوب همکاری در سوریه نشان داد اهداف مشترک قابل تحقق است، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**، ۱۳۹۶/۸/۱۰، در:
<https://www.leader.ir/fa/content/19702>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۶)، ج، تجربه‌های ملت ایران نشان می‌دهد آینده از آن جوانان مؤمن است، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**، ۱۳۹۶/۳/۶، در: <https://www.leader.ir/fa/content/18355>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۶)، د، این جنایات در عزم ملت ایران خللی ایجاد نمی‌کند، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**،
<https://www.leader.ir/fa/content/18457>، در: ۱۳۹۶/۳/۱۹
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۶)، ه، انقلابی‌گری یعنی مسئولان تسلیم زورگویی و دچار انفعال نشوند، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**، ۱۳۹۶/۳/۱۴، در: <https://www.leader.ir/fa/content/18418>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۶)، و، پاسخ رهبر انقلاب به نامه سرلشکر قاسم سلیمانی درباره پایان سطره داعش، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**، ۱۳۹۶/۸/۳۰، در: <https://farsi.khamenei.ir/message-content?id=38249>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۶)، ز، امروز فرعون آمریکا، رژیم صهیونیستی و دنباله‌های آنان در منطقه‌اند، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**، ۱۳۹۶/۸/۱۵، در: <https://www.leader.ir/fa/content/20031>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۷)، الف، بیانیه «گام دوم انقلاب» خطاب به ملت ایران، **دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله خامنه‌ای**،
<https://farsi.khamenei.ir/message-content?id=41673>، در: ۱۳۹۷/۱۱/۲۲
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۷)، ب، رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار سفیران، کارداران و مسئولان وزارت امور خارجه: تصور حل مشکلات از راه مذاکره یا رابطه با آمریکا خطایی واضح است، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**، ۱۳۹۷/۴/۳۰، در:
<https://www.leader.ir/fa/content/21703>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۷)، ج، سیاست شیطانی آمریکا درباره فلسطین هرگز محقق نخواهد شد، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**، ۱۳۹۷/۴/۲۵، در: <https://www.leader.ir/fa/content/21650>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۷)، د، مقابل دشمنان «عراقِ قدرتمند و آرام» با قدرت بایستید، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**،
<https://www.leader.ir/fa/content/22431>، در: ۱۳۹۷/۸/۲۶
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۷)، ه، حمایت از سوریه را حمایت از مقاومت می‌دانیم و به آن افتخار می‌کنیم، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری**، ۱۳۹۷/۱۲/۶، در: <https://www.leader.ir/fa/content/22767>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۸)، الف، علت وضع نامناسب منطقه فسادانگیزی آمریکا و رفقای آن است، ۱۳۹۸/۹/۲۲، **پایگاه اطلاع**

- رسانی دفتر مقام معظم رهبری، در: <https://www.leader.ir/fa/content/24054>
- خامنه‌ای، آیت‌الله سیدعلی (۱۳۹۸)، ب، حکام بحرین و سعودی با خیانت به فلسطین در باتلاق گام نهاده‌اند، پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۳۹۸/۳/۱۵، در: <https://www.leader.ir/fa/content/23057>
- خزاعی: عربستان از حمایت گروه‌های مسلح در سوریه دست بردارد، خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۲/۱۲/۷، در: <https://www.isna.ir/news/92120704408>
- خشم هیات پارلمانی عربستان از اظهارات ناطق‌نوری، دویچه‌وله، ۲۰۱۲/۱/۳۰، در: <http://dw.de/p/13tMr>
- درخواست پیگیری برخورد شیخ مأموران سعودی با دو تن از زائران ایرانی، خبرگزاری مجلس، ۱۳۹۴/۱/۱۹، در: <https://www.icana.ir/Fa/News/274842>
- دکتر احمدی‌نژاد در نخستین نشست خبری: دولت آینده ایران حاصل اراده ملت ایران است، ایسنا، ۱۳۸۴/۴/۵، در: <http://isna.ir/fa/news/8404-01974>
- دنیا هوشیار باشد؛ ظرفیت عظیم تولید مازاد نفت شبیه یک شوخی است، شانا، ۱۳۹۷/۴/۲، در: <https://www.shana.ir/news/283394>
- رئیس جمهور سودان: ایران قصد سیطره بر کشورهای عربی را دارد، خبرگزاری آنا، ۲۰۱۷/۱/۲۶، در: <https://www.aa.com.tr/fa/>
- ربیع: ۱۳ آبان نمادی از سالها ظلم و جنایت به یک ملت است، پایگاه اطلاع رسانی دولت، الف، ۱۳۹۸/۸/۱۳، در: <https://dolat.ir/detail/330013>
- روحانی، حسن (۱۳۹۲)، الف، متن کامل سخنرانی در مراسم تودیع و معارفه وزیر امور خارجه، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۲/۵/۲۶، در: <https://president.ir/fa/70861>
- روحانی، حسن (۱۳۹۲)، ب، متن کامل سخنرانی در مراسم معرفی وزرای پیشنهادی به مجلس شورای اسلامی، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۲/۵/۲۱، در: <https://president.ir/fa/70804>
- روحانی، حسن (۱۳۹۲)، ج، متن کامل سخنان دکتر روحانی در شصت‌و‌هشتمین مجمع عمومی سازمان ملل متحد، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۲/۷/۳، در: <https://president.ir/fa/71572>
- روحانی، حسن (۱۳۹۲)، د، متن کامل سخنرانی دکتر روحانی در نشست وزرای خارجه جنبش عدم تعهد، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۲/۷/۵، در: <https://president.ir/fa/71934>
- روحانی، حسن (۱۳۹۲)، ه، یادداشت دکتر روحانی در روزنامه واشنگتن پست: زمان تعامل سازنده فرا رسیده است، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۲/۶/۲۹، در: <https://president.ir/fa/71341>
- روحانی، حسن (۱۳۹۲)، و، متن کامل سخنان دکتر روحانی در مراسم تحلیف، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۲/۵/۱۳، در: <https://president.ir/fa/70145>
- روحانی، حسن (۱۳۹۲)، ز، مشروح نشست خبری رئیس جمهور با رسانه‌های آمریکایی، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۲/۷/۶، در: <https://president.ir/fa/72030>
- روحانی، حسن (۱۳۹۲)، ح، گفت‌وگوی تلفنی روسای جمهوری ایران و آمریکا، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۲/۷/۵، در: <https://president.ir/fa/71990>
- روحانی، حسن (۱۳۹۲)، ط، متن کامل سخنرانی در دیدار با خادمان و مسئولان حج و زیارت، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۲/۶/۲۸، در: <https://president.ir/fa/72272>
- روحانی، حسن (۱۳۹۲)، ی، توسعه روابط ایران و عربستان می‌تواند بر کل منطقه تأثیر بگذارد، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۲/۱۲/۱۲، در: <https://president.ir/fa/75666/>
- روحانی، حسن (۱۳۹۲)، ک، رئیس جمهور در اولین کنفرانس خبری: به عهد خود با مردم وفادار و پایبندم، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۲/۵/۱۵، در: <https://president.ir/fa/70427>

- روحانی، حسن (۱۳۹۲)، ل، دیدار و گفتگوی نماینده سازمان ملل در امور سوریه با دکتر روحانی، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، <https://president.ir/fa/71835> در: ۱۳۹۲/۷/۴
- روحانی، حسن (۱۳۹۳)، الف، رئیس جمهوری در گفت و گو با شبکه pbs آمریکا: اهل دیدارهای نمایشی نیستیم، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۳/۷/۲ در: <https://president.ir/fa/81238/>
- روحانی، حسن (۱۳۹۳)، ب، رئیس جمهوری در نشست با نخبگان سیاسی اندیشکده های آمریکایی: تهدید ایران بی نتیجه است، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۳/۷/۲ در: <https://president.ir/fa/81226/>
- روحانی، حسن (۱۳۹۳)، ج، پیام تبریک دکتر روحانی به پادشاه جدید عربستان، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۳/۱۱/۴ در: <https://president.ir/fa/84040/>
- روحانی، حسن (۱۳۹۴)، الف، دکتر روحانی در اجلاس مجمع جهانی اهل بیت (ع): ما هلال شیعه نداریم بلکه قمر و بدر اسلام داریم، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۴/۵/۲۴ در: <https://president.ir/fa/88711>
- روحانی، حسن (۱۳۹۴)، ب، پیام رئیس جمهوری به مناسبت شهادت شیخ نمر باقر النمر، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۴/۱۰/۱۳ در: <https://president.ir/fa/91133/>
- روحانی، حسن (۱۳۹۴)، ج، هدف عربستان از اعدام شیخ نمر، سرپوش گذاشتن بر مشکلات داخلی و شکست در سیاست های منطقه ای بود، ریاست جمهوری، ۱۳۹۴/۱۰/۱۶ در: <https://president.ir/fa/91197>
- روحانی، حسن (۱۳۹۴)، د، گزارش دقیق حادثه تعرض به دو زائر ایرانی در جده برای تصمیم گیری ارائه شود، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۴/۱/۲۲ در: <https://www.president.ir/fa/86011>
- روحانی، حسن (۱۳۹۴)، ه، هزاران زائر قربانی بی کفایتی و سوءمدیریت مجریان عربستانی شدند، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۴/۷/۶ در: <https://president.ir/fa/89704>
- روحانی، حسن (۱۳۹۴)، و، به هیچ وجه از خون عزیزانمان نخواهیم گذشت، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۴/۷/۱۱ در: <https://president.ir/fa/89776>
- روحانی، حسن (۱۳۹۴)، ز، مردم و دولت ایران رفتار غیردیپلماتیک و ناصحیح را نخواهد پذیرفت؛ عربستان به مسیر اشتباه خود ادامه ندهد، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۴/۱۰/۲۷ در: <https://president.ir/fa/91314/>
- روحانی، حسن (۱۳۹۴)، ح، تهران و کابل برای گسترش همجانبه روابط، اراده جدی دارند، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۴/۱/۳۰ در: <https://president.ir/fa/86284/>
- روحانی، حسن (۱۳۹۵)، الف، رئیس جمهوری در جمع سران سازمان همکاری اسلامی: هر حرکت تفرقه افکنانه در سازمان همکاری اسلامی قطعاً بی اعتبار است، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۵/۱/۲۶ در: <https://president.ir/fa/92907/>
- روحانی، حسن (۱۳۹۵)، ب، رئیس جمهوری در نشست سران کشورها در سازمان ملل متحد: عربستان باید از ادامه سیاست های تفرقه افکنانه، ترویج ایدئولوژی نفرت و تعرض به حقوق همسایگان باز ایستد، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۵/۷/۱ در: <https://president.ir/fa/95418/>
- روحانی، حسن (۱۳۹۵)، ج، دولت و نظام هرگز از خون شهیدان مظلوم منا نخواهد گذشت، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۵/۶/۱۷ در: <https://president.ir/fa/95071/>
- روحانی، حسن (۱۳۹۶)، الف، رئیس جمهوری در جمع سران کشورهای عضو سازمان ملل متحد: اعتدال منش و روش ملت بزرگ ایران است، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۶/۶/۲۹ در: <https://president.ir/fa/100835>
- روحانی، حسن (۱۳۹۶)، ب، لایحه بودجه سال ۹۷ کاملاً متفاوت و برشی از برنامه چهارساله دولت است، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۶/۸/۱۹ در: <https://president.ir/fa/101942>
- روحانی، حسن (۱۳۹۸)، الف، انتخابات آینده امریکا به مردم این کشور ارتباط دارد نه ما؛ مهم ایستادن دولت ها بر تعهدات شان است، پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری، ۱۳۹۸/۷/۴ در: <https://president.ir/fa/111525>
- روحانی، حسن (۱۳۹۸)، ب، هرگونه حسن نیت و کلام طیب، پاسخش هم پاسخ طیب و شایسته خواهد بود، پایگاه اطلاع رسانی ریاست

- جمهوری، ۱۳۹۸/۷/۲۱، در: <https://president.ir/fa/111766>
- روحانی، حسن (۱۳۹۸)، ج، عربستان و اسرائیل عوامل اصلی نفوذ بر آمریکا برای خروج از برجام و تشدید فشارها بودند، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۹۸/۹/۱۳، در: <https://president.ir/fa/112654>
- روحانی، حسن (۱۳۹۸)، د، عربستان و امارات بدانند که وجود و بقایشان در سایه تصمیم خردمندانه ایران است، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۹۸/۲/۴، در: <https://president.ir/fa/109407>
- روحانی، حسن (۱۳۹۸)، ه، اهداف آمریکا از حضور و مداخله در امور سوریه بسیار خطرناک است، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۹۸/۶/۲۵، در: <https://president.ir/fa/111267>
- روحانی، حسن (۱۳۹۸)، و، دعوت همه کشورهای متأثر از تحولات خلیج فارس و تنگه هرمز به ائتلاف امید HOPE، **ریاست جمهوری**، ۱۳۹۸/۷/۳، در: <https://president.ir/fa/111464>
- روحانی، حسن (۱۳۹۸)، ز، تاکید بر توسعه روابط تهران - دوحه در همه زمینه‌ها/هرگونه فشار و تنگنای ایجاد شده برای قطر را محکوم می‌کنیم، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۹۸/۹/۲۸، در: <https://www.president.ir/fa/112854>
- روحانی، حسن (۱۳۹۸)، ح، ایران در کنار قطر بوده و خواهد ماند/تصمیمات مهمی برای گسترش روابط تهران - دوحه اتخاذ شد، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۹۸/۱۰/۲۲، در: <https://president.ir/fa/113298>
- روحانی، حسن (۱۳۹۸)، ط، به عربستان و امارات برای صلح فشار بیاورید، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۹۸/۷/۴، در: <https://president.ir/fa/111525/>
- روحانی، حسن (۱۳۹۹)، ک، شکست آمریکا در آغاز مکانیزم ماشه از پیروزی‌های بزرگ تاریخی ایران است، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۳۹۹/۶/۲۶، در: <https://president.ir/fa/117312/>
- روحانی، حسن (۱۴۰۰)، اظهارات رییس جمهور در جلسه هیات دولت، **پایگاه اطلاع رسانی ریاست جمهوری**، ۱۴۰۰/۲/۸، در: <https://president.ir/fa/120987>
- روحانی، صادق (۱۳۵۸)، الف، مصوبه استقلال بحرین و جدا شدن از ایران غیرقانونی است، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر آیت‌الله روحانی**، در: <http://www.rohani.ir/page-1627.htm>
- روحانی، صادق (۱۳۵۸)، ب، انعکاس جهانی سخنان آیت‌الله العظمی روحانی درباره بحرین در سال ۱۳۵۸، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر آیت‌الله روحانی**، در: <http://www.rohani.ir/page-1624.htm>
- سپاه آماده واکنش سریع و خشن برای پاسخگو کردن آل سعود است، **خبرگزاری تسنیم**، الف، ۱۳۹۴/۷/۱۱، در: <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1394/07/11/877773>
- سپاه برای پاسخ به گستاخی‌های عربستان و بحرین منتظر دستور است، **خبرگزاری تسنیم**، ج، ۱۳۹۵/۱/۱۷، در: <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1395/01/17/1040546>
- سخنگوی وزارت امور خارجه ایران: عادل الجبیر روزهای سختی را انتظار می‌کشد، **خبرگزاری ایرنا**، الف، ۱۳۹۵/۵/۱، در: <https://www.irna.ir/news/82159546>
- سخنگوی وزارت امور خارجه با محکومیت شدید اقدام بحرین در اعدام مخالفان سیاسی: تشدید رویکردهای امنیتی - پلیسی، کمکی به حل بحران در بحرین نمی‌کند، **سایت وزارت امور خارجه**، ب، ۱۳۹۸/۵/۵، در: <https://mfa.gov.ir/portal/NewsView/41982>
- سردار سلامی: انتقام خون شهدای اهواز را می‌گیریم/امارات و عربستان تحمل تیغ انتقام ما را ندارند، **خبرگزاری تسنیم**، ب، ۱۳۹۷/۷/۶، در: <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1397/07/06/1839197>
- سردار سلامی: انتقام‌گیری در دستور کار جدی سپاه است ولی نقطه و مکانش مکتوم است، **خبرگزاری تسنیم**، د، ۱۳۹۶/۳/۱۸، در: <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/03/18/1431162>
- سردار سلامی تشریح کرد؛ دستاوردهای حضور در سرزمین شام/در ۴ سطح در سوریه حضور مستشاری داریم، **خبرگزاری مهر**، در: <https://www.mehrnews.com/news/2950877>

- سردار نقدی: اعدام آیت‌الله نمر دنیا را برای آل سعود جهنم می‌کند، **خبرگزاری تسنیم**، ۱۳۹۳/۷/۲۶، در: <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1393/07/26/531244>
- سرلشکر باقری: برجام ثابت کرد آمریکا قابل اعتماد نیست، **الف**، **خبرگزاری فارس**، ۱۳۹۵/۶/۲۷، در: <https://www.farsnews.ir/news/13950627000965>
- سرلشکر باقری: سپاه پاسداران به ارتش مردمی یمن کمک مستشاری می‌کند/همکاری‌های نظامی ایران و چین گسترش می‌یابد، **خبرگزاری تسنیم**، ب، ۱۳۹۸/۷/۹، در: <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1398/07/09/2108681>
- سرلشکر سلامی در تجمع مردم تهران: قدرت نظامی دشمنان ایران پوشیده است، **خبرگزاری تسنیم**، **الف**، ۱۳۹۸/۹/۴، در: <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1398/09/04/2146694>
- سرلشکر صفوی: سیاست ایران در قبال اقدامات عربستان مدارا و خویش‌داری بوده است، **خبرگزاری ایرنا**، ب، ۱۳۹۵/۶/۲۴، در: <https://www.irna.ir/news/82229785>
- سعودی‌ها با مقدسات اسلامی بازی سیاسی می‌کنند/عربستان لیاقت مدیریت حج و حرمین شریفین را ندارد، **پایگاه اطلاع رسانی دفتر آیت‌الله مکارم شیرازی**، ۱۳۹۵/۶/۱۷، در: <http://www.makarem.ir/news/fa/news/details/394817>
- سلیمانی، قاسم (۱۳۹۲)، در سوریه تمام دنیا یک‌طرف است و ایران در طرف دیگر، **خبرگزاری فارس**، ب، ۱۳۹۲/۱۱/۲۷، در: <https://www.farsnews.ir/news/13921127001191>
- سیدحسن نصرالله: سعد حریری در عربستان بازداشت است، **یورونیوز**، ۲۰۱۷/۱۱/۱۰، در: <https://per.euronews.com/2017/11/10/nasrallah-speech-hariri-detained-in-saudi-arabia>
- شریعتمداری: پول ملک عبدالله به‌خاطر مسائل بانکی به سران فتنه نرسید، **خبرگزاری ایلنا**، ۱۳۹۱/۱۰/۱۵، در: <http://www.ilna.ir/news/news.cfm?id=33960>
- شعار حج ۹۶ محقق شد، **پایگاه اطلاع رسانی سازمان حج و زیارت**، ۱۳۹۶/۶/۲۵، در: <https://news.haj.ir/news/ID/8242>
- شورای همکاری خلیج فارس برای خود نیروی پلیس تشکیل داد، **خبرگزاری ایسنا**، ج، ۱۳۹۳/۹/۶، در: <https://www.isna.ir/news/93090603919>
- شورای همکاری خلیج فارس در پی اتحاد سیاسی نزدیک‌تر، **بی‌بی‌سی**، ۱۳ مه ۲۰۱۲، در: http://www.bbc.co.uk/persian/world/120513/05/2012_131_gcc_arab_leaders.shtml
- صفوی، رحیم (۱۳۹۲)، سوریه پل ارتباطی ایران با حزب‌الله لبنان است، **خبرگزاری فارس**، **الف**، ۱۳۹۲/۷/۲۲، در: <http://www.farsnews.com/newstext.php?nn=13920722000110>
- طائب: اگر نیاز باشد، خود ملک عبدالله را ترور می‌کنیم، **آفتاب نیوز**، ۱۳۹۰/۶/۲۳، در: <http://aftabnews.ir/vdcenp8zxjh8xoi.b9bj.html>
- ظریف: آماده گفت‌وگو با عربستان هستیم، **خبرگزاری ایرنا**، **الف**، ۱۳۹۸/۱۱/۲۶، در: <https://www.irna.ir/news/83675607>
- ظریف: به عربستان پیغام دادم، سردار سلیمانی با شما صحبت کند، **شبکه العالم**، **الف**، ۱۳۹۸/۵/۲۹، در: <https://fa.alalam.ir/news/4387561>
- ظریف: تاکید بر حل تنش قطر و عربستان با گفت‌وگو/همسایگان امن می‌خواهیم، **خبرگزاری ایرنا**، ۱۳۹۶/۳/۲۳، در: <https://www.irna.ir/news/82563782>
- ظریف: دعوت به پیمان عدم تعرض مسأله جدیدی نیست و بیشتر هم مطرح شده بود، **شبکه العالم**، ب، ۱۳۹۸/۳/۱۰، در: <https://fa.alalam.ir/news/4246501>
- ظریف: سرکنسولگری ایران امروز در حلب افتتاح می‌شود، **خبرگزاری ایرنا**، ب، ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۰، در: <https://www.irna.ir/news/84327539>
- ظریف: کشورهای خلیج فارس «مجمع گفت‌وگوی منطقه‌ای» تشکیل دهند، **خبرگزاری ایرنا**، ج، ۱۳۹۵/۱۲/۱، در: <https://www.irna.ir/news/82436318>
- ظریف: گشایش فصلی تازه در روابط ایران و عربستان، **پایگاه اطلاع رسانی دولت**، ۱۳۹۳/۶/۳۰، در:

<https://dolat.ir/detail/249588>

ظریف: لجajt، بلاهت، تعصب و ثروت بی حد، از آل سعود حکومتی قسی و بی منطق ساخته است، خبرگزاری تسنیم، الف، ۱۳۹۵/۶/۲۱، در: <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1395/06/21/1184195>

عادل جبیر: ۳۵ سال تجاوز ایران به پادشاهی سعودی و متحدانش کافی است، یورونیوز، ۲۰۱۶/۷/۲۱، در: <https://per.euronews.com/2016/07/21/saudi-minister-daesh-is-a-gang-of-criminals-psychopaths-and-perverts>

عبدالمهدی: سلیمانی حامل پیام ایران به عربستان بود، خبرگزاری ایرنا، ج، ۱۳۹۸/۱۰/۱۵، در: <https://www.irna.ir/news/83622316>

عربستان، برجام و هزارتوی لابی های تحریم در واشنگتن، بی بی سی، ۱۳۹۷/۸/۱۳، در: <https://www.bbc.com/persian/world-features-46089368>

عربستان خواستار همکاری ایران با آژانس اتمی شد، دویچه وله، ۱۳۹۸/۸/۲۲، در: <https://www.dw.com/fa-ir/a-51220765>
عربستان: در حمله به آرامکو از تسلیحات ایران استفاده شده است، خبرگزاری مهر، الف، ۱۳۹۸/۶/۲۵، در: <https://www.mehrnews.com/news/4720477>

عربستان سعودی منبع بی ثباتی در منطقه است، پایگاه اطلاع رسانی دولت، ج، ۱۳۹۹/۷/۳، در: <https://dolat.ir/detail/347827>
عربستان و امارات اوپک را به ابزار آمریکا تبدیل می کنند، شانا، ۱۳۹۷/۶/۲۴، در: <https://www.shana.ir/news/284575>
فراخوان مفتی عربستان برای کمک مالی به تروریستها، شبکه العالم، ۱۳۹۱/۱۰/۱۷، در: <https://fa.alalam.ir/news/1434027>
فراکسیون اصولگرایان رهروان ولایت در حمایت از مبارزات مردم عربستان بیانیه ای صادر کرد، خبرگزاری مجلس شورای اسلامی، ب، ۱۳۹۱/۴/۲۵، در: <http://www.icana.ir/Fa/News/201101>

فرمانده سپاه: ایران به یمن کمک مستشاری می کند، خبرگزاری تسنیم، و، ۱۳۹۶/۹/۲، در: <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/09/02/1581804>
فرمانده کل سپاه: ایران در برابر تهدیدات سعودی خویشتن داری می کند، خبرگزاری تسنیم، الف، ۱۳۹۷/۸/۲۴، در: <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1397/08/24/1876332>

فلسطین در معامله قرن؛ موافقان و مخالفان طرح ترامپ کیستند؟، یورونیوز، ب، ۲۰۲۰/۱/۲۹، در: <https://per.euronews.com/2020/01/29/who-are-the-supporters-and-opponents-of-the-trump-peace-plan-palestine>
فیگارو: عربستان و امارات قطع رابطه با ایران را شرط حمایت از اسد اعلام کرده اند، شبکه العالم، ب، ۱۳۹۷/۶/۱۸، در: <https://fa.alalam.ir/news/3769316>

فیروزآبادی: جنایات آل سعود سزاوار تنبیه سختی است، PressTV، ۲۰۱۵/۴/۲۸، در: <https://www.presstv.ir/Detail/2015/04/28/408510/Yemen-Saudi-warplanes>
قاسم سلیمانی: هلال شیعی هلال اقتصادی است، خبرگزاری ایرنا، ب، ۱۳۹۲/۱۱/۲۸، در: <https://www.irna.ir/news/81047191>

قاسمی در واکنش به حمایت عربستان و بحرین از تصمیم رئیس جمهور آمریکا در مورد سپاه پاسداران: نمی توانند با پنهان شدن پشت این گونه موضع گیری های بی ارزش، افکار عمومی جهان را از مسئولیت خود در ترویج تروریسم در سطح منطقه و جهان منحرف کنند، وزارت امور خارجه، الف، ۱۳۹۸/۱/۲۱، در: <https://mfa.gov.ir/portal/NewsView/33296>

قاسمی: عربستان پدرخوانده واقعی تروریسم تکفیری در جهان و منطقه است، شبکه العالم، الف، ۱۳۹۷/۱۱/۲۹، در: <https://fa.alalam.ir/news/4069416>

قاضی عسکر درباره سرنوشت متجاوزان فرودگاه جدّه چه گفت؟، شبکه العالم، الف، ۱۳۹۵/۱۲/۱۵، در: <https://fa.alalam.ir/news/1933673>

کنایه ای که ظریف به ترکی الفیصل زد، شبکه العالم، ب، ۱۳۹۵/۴/۲۲، در: <https://fa.alalam.ir/news/1837780>
گردان عراقی و عد الحق مسئولیت حمله به ریاض را پذیرفت، خبرگزاری ایسنا، ب، ۱۳۹۹/۱۱/۵، در:

<https://www.isna.ir/news/99110502712>

گروه جیش العدل قتل مرزبانان ایران را بر عهده گرفت، بی‌بی‌سی، ۲۷/۱۰/۲۰۱۱، در:

http://www.bbc.co.uk/persian/iran/2013/10/131027_em-iran-jaish_al_adl-balouch-blog.shtml

لاریجانی: هیچ چیز نباید مانع روابط ایران و سعودی باشد، العربیه، ۱۲/۷/۲۰۱۲، در:

<http://www.alarabiya.net/articles/2012/07/12/225986.html>

متن کامل سخنان ۶ کاندیدای ریاست جمهوری در اولین مناظره، خبرگزاری تسنیم، الف، ۸/۲/۱۳۹۶، در:

<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/02/08/1391866>

متن کامل مصاحبه وزیر دفاع با شبکه تلویزیونی المنار، پایگاه اطلاع رسانی دولت، ۱۸/۲/۱۳۹۶، در:

<https://dolat.ir/detail/293344>

متن کامل مناظره موسوی و احمدی‌نژاد، آفتاب نیوز، ۱۴/۳/۱۳۸۸، در: <http://aftabnews.ir/fa/news/90164>

مجادله ظریف و وزیر خارجه عربستان در نشست وین، یورونیوز، ۳۱/۱۰/۲۰۱۵، در:

<https://per.euronews.com/2015/10/31/iran-saudi-arabia-syria-talks>

محمدجواد ظریف: بیاید جهان را از وهابیت خلاص کنیم، نیویورک تایمز (به زبان فارسی)، ۱۴/۹/۲۰۱۶، در:

<https://www.nytimes.com/interactive/2016/09/14/opinion/zarif-rid-the-world-of-wahhabism-farsi.html>

مذاکرات همزمان طالبان در تهران و مسکو؛ ظریف: حامی ایده تشکیل حکومتی همه‌شمول در افغانستان هستیم، یورونیوز، ۳۱/۱/۲۰۲۱، در:

<https://per.euronews.com/2021/01/31/taliban-negotiations-tehran-moscow-zarif-iran-support-inclusive-islamic-government>

مرجع عالی‌قدر: عربستان امور حج را به ما واگذار کند تا سالانه یک‌صد میلیون حاجی را مدیریت کنیم، پایگاه اطلاع رسانی دفتر

آیت‌الله نوری همدانی، ۲۸/۹/۱۳۹۴، در: <https://noorihamedani.ir/post/view?id=7977>

مصاحبه اختصاصی با آیت‌الله هاشمی رفسنجانی، دیپلماسی ایرانی، ۲۲/۴/۱۳۹۰، در:

<http://www.irdiplomacy.ir/fa/news/58/bodyView/14536>

مفتی اعظم عربستان سعودی حادثه مکه را خواست خدا خواند، یورونیوز، الف، ۲۶/۹/۲۰۱۵، در:

<https://per.euronews.com/2015/09/26/hajj-stampede-beyond-human-control-says-saudi-arabia-s-top-cleric>

مقام سعودی: روحانی دعوت برای حج را پذیرفته است، خبرگزاری ایرنا، الف، ۸/۷/۱۳۹۲، در:

<https://www.irna.ir/news/80839361>

مکاتبات سری گروهک تروریستی حرکة النضال با سرویس اطلاعاتی عربستان، خبرگزاری تسنیم، ۲۸/۸/۱۳۹۹، در:

<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1399/08/28/2391676>

موسوی: جمهوری اسلامی ایران به هیچ کشوری اجازه نخواهد داد جایگزین ایران در بازار نفت شود، سایت وزارت امور خارجه، الف،

۵/۲/۱۳۹۸، در: <https://mfa.gov.ir/portal/NewsView/33369>

موسویان: کری در برابر فشارها پیشنهاد مذاکره موشکی داد/برای دفع نقشه خطرناک سعودی یک راهکار داریم، خبرگزاری خبرآنلاین،

۲۳/۱/۱۳۹۵، در: <https://www.khabaronline.ir/news/526257>

موضع رهبر انقلاب درباره جنایت رژیم آل خلیفه در بحرین: ظلم و زور پایدار نخواهد ماند/ملت‌های عدالت‌طلب پیروز می‌شوند،

خبرگزاری مهر، ب، ۹/۵/۱۳۹۸، در: <https://www.mehrnews.com/news/4681673>

مورگرینی: تحریم‌ها علیه ایران تا زمان اجرای توافق باقی خواهد ماند، خبرگزاری تسنیم، ج، ۵/۵/۱۳۹۴، در:

<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1394/05/05/812022>

ناگفته‌های بشار اسد از امتیازدهی کشورهای منطقه تا ماهیت جنگ علیه دمشق، خبرگزاری ایسنا، ۲۳/۷/۱۳۹۵، در:

<https://www.isna.ir/news/95072312962>

واشنگتن و ریاض بر ضرورت تمدید تحریم تسلیحاتی ایران تأکید کردند، یورونیوز، الف، ۲۹/۶/۲۰۲۰، در:

<https://per.euronews.com/2020/06/29/ryad-and-washington-call-for-extension-of-arms-embargo-on-iran>

واکنش انصارالله یمن به اظهارات اخیر رستم قاسمی، **خبرگزاری ایسنا**، ۱۴۰۰/۲/۴، در: <https://www.isna.ir/news/1400020402004>
واکنش خطیب زاده به اظهارات اخیر ولیعهد عربستان، **خبرگزاری ایرنا**، الف، ۱۴۰۰/۲/۹، در:

<https://www.irna.ir/news/84313497>

واکنش سخنگوی وزارت امور خارجه به ادعای سراسر ساختگی عربستان سعودی، **سایت وزارت امور خارجه**، الف، ۱۳۹۹/۷/۸، در: <https://mfa.gov.ir/portal/NewsView/612097>

واکنش سخنگوی وزارت امور خارجه به اظهارات اخیر رئیس جمهور فرانسه، **سایت وزارت امور خارجه**، ب، ۱۳۹۹/۱۱/۱۱، در: <https://mfa.gov.ir/portal/newsview/626396>

واکنش شورای همکاری خلیج فارس به پیام حج رهبری، **خبرگزاری فارس**، ب، ۱۳۹۵/۶/۱۷، در:

<https://www.farsnews.ir/news/13950617000726>

واکنش عربستان به حمله موشکی ایران به پایگاه آمریکایی، **شبکه العالم**، ج، ۱۳۹۸/۱۰/۲۴، در:

<https://fa.alalam.ir/news/4678486>

واکنش مشاور پادشاه بحرین به هشدار سردار سلیمانی، **خبرگزاری تسنیم**، ب، ۱۳۹۵/۴/۱، در:

<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1395/04/01/1110532>

وزارت خارجه از دیپلماسی بحران‌های منطقه‌ای حذف شده است، **روزنامه اعتماد**، ۱۴۰۰/۶/۱۰، در:

<https://www.etemadnewspaper.ir/fa/main/detail/173002>

وزارت خارجه حمله موشکی هواپیماهای عربستان به سفارت ایران در صنعا را محکوم کرد، **پایگاه اطلاع رسانی دولت**، ۱۳۹۴/۱۰/۱۷، در: <https://dolat.ir/detail/272621>

وزیر امور خارجه عربستان: آمریکا پیش از مذاکره با ایران با ما مشورت کند، **خبرگزاری ایسنا**، الف، ۱۳۹۹/۹/۱۵، در:

<https://www.isna.ir/news/99091511655>

وزیر خارجه قطر: رابطه ما با ایران مثبت است، **خبرگزاری تسنیم**، ه، ۱۳۹۶/۳/۲۰، در:

<https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/03/20/1432626>

هاشمی رفسنجانی: عقلای مسلمان باید غده‌های سرطانی را از بدنه اسلام جدا کنند، **ایسنا**، الف، ۱۳۹۳/۲/۲۱، در:

<https://www.isna.ir/news/93022114261>

هشدار بی سابقه سردار سلیمانی به رژیم آل خلیفه/تعدی به شیخ عیسی قاسم به مقاومت مسلحانه و سقوط رژیم بحرین منجر خواهد شد،

خبرگزاری دفاع مقدس، ۱۳۹۵/۳/۳۱، در: <https://www.defapress.ir/fa/news/88315>

هشدار تازه رهبران عرب خلیج فارس به ایران، **بی بی سی**، ۲۰ دسامبر ۲۰۱۱، در:

http://www.bbc.co.uk/persian/iran/111220/12/2011_ll_iran_arab_persian_gulf.shtml

هشدار سردار جزایری به عربستان و ترکیه، **شبکه العالم**، ب، ۱۳۹۴/۱۰/۲۵، در: <https://fa.alalam.ir/news/1789206>

هشدار فیروزآبادی به ترکیه، عربستان و قطر، **همشهری**، ۱۳۹۱/۵/۱۷، در: <http://www.hamshahrionline.ir/details/180277>

هلاکت نماینده اسرائیل و عربستان در حمله موشکی اخیر سپاه در خاک عراق، **خبرگزاری ایسنا**، الف، ۱۳۹۷/۸/۲۳، در:

<https://www.isna.ir/news/97082311529>

English Sites and News Agencies

Al-Faisal, Saud(2004), Prince Saud's address on security at Bahrain seminar, **Saudi Embassy**, 12/05/2004, at: <http://www.saudiembassy.net/archive/2004/speeches/page1.aspx>

Arab states issue 13 demands to end Qatar-Gulf crisis, **Aljazeera**, 12 Jul 2017, at: <https://www.aljazeera.com/news/2017/7/12/arab-states-issue-13-demands-to-end-qatar-gulf-crisis>

Are Shiites substituting Arbaceen for hajj?, **Al-Monitor**, November 18, 2016, at: <https://www.al-monitor.com/originals/2016/11/iran-pilgrims-arbaeen-khamenei-fatwa-hajj.html>

- As Saleh says real war just starts, Iran urged to block aid for insurgents, **Yemen News Agency (SABA)**, 07/November/2009. at: <http://www.sabanews.net/en/news197790.htm>
- Chulov, Martin(2017), I will return Saudi Arabia to moderate Islam, says crown prince, **The Guardian**, A, 24 Oct 2017. at: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/24/i-will-return-saudi-arabia-moderate-islam-crown-prince>
- Concern over UK-based Iranian TV channel's links to Saudi Arabia, **The Guardian**, B, 31 Oct 2018, at: <https://www.theguardian.com/world/2018/oct/31/concern-over-uk-based-iranian-tv-channels-links-to-saudi-arabia>
- Egypt's relations with Iran won't be at Saudi Arabia's expense, confirms Arab League's new head, **Al Arabiya**, 04 July 2011. at: <http://english.alarabiya.net/articles/2011/07/04/155952.html>
- Fulton, Will and Farrar-Wellman, Ariel(2011), Yemen-Iran Foreign Relations, **IRAN TRACKER**, August 10, 2011. at: http://www.irantracker.org/foreign-relations/yemen-iran-foreign-relations#_edn7
- Genugten, Saskia van and Fikri, Amna (2017), External Powers in the Horn of Africa: The Case of Iran, **Emirates Diplomatic Academy**, February 2017, at: https://www.agda.ac.ae/docs/default-source/Publications/edainsightexternalpowersinthehoriran_en_final.pdf?sfvrsn=2
- GCC unites to seek U.N. extension of Iran arms embargo, B, **Reuters**, 9 August 2020, at: <https://www.reuters.com/article/us-usa-iran-sanctions-gulf-idUSKCN2550IA>
- Goldberg, Jeffrey(2018), Saudi Crown Prince: Iran's Supreme Leader 'Makes Hitler Look Good', **The Atlantic**, April 2, 2018, at: <https://www.theatlantic.com/international/archive/2018/04/mohammed-bin-salman-iran-israel/557036/>
- Gulf states sign 'solidarity and stability' deal at GCC summit, **Aljazeera**, B, 5 Jan 2021, at: <https://www.aljazeera.com/news/2021/1/5/gulf-states-sign-solidarity-and-stability-deal-at-gcc-summit>
- Hezbollah says Iran nuclear agreement 'rules out spectre of regional war', **Reuters**, G, April 7, 2015, at: <https://www.reuters.com/article/uk-iran-nuclear-hezbollah-idUKKBN0MX1C320150406>
- Hubbard, Ben(2018), Saudi Crown Prince Likens Iran's Supreme Leader to Hitler, **The New York Times**, March 15, 2018, at: <https://www.nytimes.com/2018/03/15/world/middleeast/mohammed-bin-salman-iran-hitler.html>
- Hubbard, Ben and El Sheikh, Mayy(2015), WikiLeaks Shows a Saudi Obsession With Iran, **The New York Times**, July 16, 2015, at: <https://www.nytimes.com/2015/07/17/world/middleeast/wikileaks-saudi-arabia-iran.html>
- Hubbard, Ben and Erdbrink, Thomas(2017), In Saudi Arabia, Trump Reaches Out to Sunni Nations, at Iran's Expense, **The New York Times**, May 21, 2017, at: <https://www.nytimes.com/2017/05/21/world/middleeast/saudi-arabia-iran-donald-trump.html>
- Iran Deal Denounced by Netanyahu as 'Historic Mistake', **The New York Times**, B, July 14, 2015, at: <https://www.nytimes.com/2015/07/15/world/middleeast/iran-nuclear-deal-israel.html>
- Iran is seeking 'to control Islamic world', says Saudi Arabian prince, **The Guardian**, C, 2 May 2017, at: <https://amp.theguardian.com/world/2017/may/02/iran-is-seeking-to-control-islamic-world-says-saudi-arabian-prince>
- Iran slams U.S. for seeking Saudi oil output hike, says OPEC won't comply, **Reuters**, June 8, 2018, at: <https://www.reuters.com/article/oil-opec-iran-idINL5NITAIRI>
- Interview with Iranian Foreign Minister: 'We Will Have Differences with US No Matter What', **Spiegel**, 16 June 2015, at: <https://www.spiegel.de/international/world/interview-with-iranian-foreign-minister-mohammad-javad-zarif-a-1033966.html>
- Iran asks Saudi Arabia to help sell its oil in Iraq talks, **Middle East Eye**, 13 May 2021, at: <https://www.middleeasteye.net/news/iran-asks-saudi-arabia-help-sell-oil-exchange-end-houthi-attacks>
- Iran must change behaviour before any talks - Saudi minister, A, **Reuters**, February 15, 2020, at: <https://www.reuters.com/article/uk-germany-security-saudi-iran-idUKKBN209000>

- Iran nuclear deal: Saudi Arabia and Gulf react with caution, **The Guardian**, 24 Nov 2013, at: <https://www.theguardian.com/world/2013/nov/24/iran-nuclear-deal-middle-east-reaction-saudi-arabia>
- Israeli military chief wants closer Saudi ties as Iran tensions rise, **The Guardian**, B, 17 Nov 2017, at: <https://www.theguardian.com/world/2017/nov/17/israeli-military-chief-wants-closer-saudi-ties-as-iran-tensions-rise>
- Israel's Netanyahu, Saudi Crown Prince Hold First Known Meeting, **The Wall Street Journal**, Nov. 23, 2020, at: <https://www.wsj.com/articles/israels-netanyahu-meets-saudi-crown-prince-hebrew-media-says-11606120497>
- Israel in talks to establish 4-nation defense alliance with Saudi, UAE and Bahrain, **i24NEWS**, February 25, 2021, at: <https://www.i24news.tv/en/news/international/1614262965-exclusive-israel-in-talks-to-establish-4-nation-defense-alliance-with-riyadh-uae-and-bahrain>
- John Kerry, in Saudi Arabia, Reassures Gulf States on Iran Nuclear Talks, **The New York Times**, A, March 5, 2015, at: <https://www.nytimes.com/2015/03/06/world/middleeast/john-kerry-in-saudi-arabia-reassures-gulf-states-on-iran-nuclear-talks.html>
- Meshal: Saudi Arabia's visit a step in the right direction, **Hamas**, Jul 24, 2015, at: <https://hamas.ps/en/post/110/Meshal-Saudi-Arabia-s-visit-a-step-in-the-right-direction>
- Obama and Saudi king discuss Iran, energy in symbolic visit, **Reuters**, B, January 27, 2015, at: <https://www.reuters.com/article/us-obama-saudi-idUSKBN0L009Q20150127>
- Obama phoned Saudi King Salman to discuss Iran deal, Yemen -White House, **Reuters**, D, July 15, 2015, at: <https://www.reuters.com/article/uk-iran-nuclear-obama-salman/obama-phoned-saudi-king-salman-to-discuss-iran-deal-yemen-white-house-idUKKCN0PO2L020150714>
- Obama seeks to reassure Gulf allies over Iran, **USA Today**, 21 April 2016, at: <https://www.usatoday.com/story/news/2016/04/21/syria-iran-top-agenda-obama-talks-gulf-allies/83326978/>
- Obama vows to deter any Iran aggression on Gulf states, **Aljazeera**, 22 Apr 2016, at: <https://www.aljazeera.com/news/2016/4/22/obama-vows-to-deter-any-iran-aggression-on-gulf-states>
- Obama vows to 'stand by' Gulf allies amid concern over Iran threat, **Reuters**, E, May 16, 2015, at: <https://www.reuters.com/article/uk-usa-gulf-idUKKBN0NZ0AU20150516>
- Ofcom examining TV network over interview praising attack in Iran, **The Guardian**, A, 2 Oct 2018, at: <https://www.theguardian.com/media/2018/oct/02/ofcom-investigates-tv-network-interview-praising-terror-attack-iran>
- Oil will hit levels 'we haven't seen in our lifetimes' if Iran isn't stopped, Saudi crown prince says, **CNBC**, Sep 30 2019, at: <https://www.cnn.com/2019/09/30/oil-will-hit-unimaginably-high-prices-in-event-of-war-with-iran-mbs.html>
- Pompeo, Mike(2018), After the Deal: A New Iran Strategy, **The heritage Foundation**, at: <https://www.heritage.org/defense/event/after-the-deal-new-iran-strategy>
- President Al-Assad / Al-Khaleej Newspaper Interview, **President Assad** , March 9, 2009, at: http://www.presidentassad.net/index.php?option=com_content&view=article&id=153:president-al-assad-al-khaleej-newspaper-interview-march-9-2009&catid=101&Itemid=468
- Press Briefing by Press Secretary Jen Psaki, **White House**, February 16, 2021, at: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/press-briefings/2021/02/16/press-briefing-by-press-secretary-jen-psaki-february-16-2021/>
- Riedel, Bruce(2015), Why did it take Saudi Arabia 20 years to catch Khobar Towers bomber?, **Al-Monitor**, August 26, 2015, at: <https://www.al-monitor.com/originals/2015/08/saudi-arabia-terrorist-capture-mughassil.html>
- Riedel, Bruce (2021), Remembering the Khobar Towers bombing, **Brookings**, June 21, 2021, at: <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2021/06/21/remembering-the-khobar-towers-bombing/>
- Riedel, Bruce(2022), The Houthis have won in Yemen: What next?, **Brookings**, February 1, 2022, at:

- <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2022/02/01/the-houthis-have-won-in-yemen-what-next/>
- Russia attacks UN withdrawal of invitation to Iran, **The Guardian**, 20 Jan 2014, at: <https://www.theguardian.com/world/2014/jan/20/un-ban-kimoon-withdraws-invitation-iran-geneva-talks-syria>
- Saudi ally Bahrain demands Qatar distance itself from Iran, **Reuters**, C, June 8, 2017, at: <https://www.reuters.com/article/us-gulf-qatar-bahrain-idUSKBN18Z0WN>
- Saudi and Iranian officials hold talks to patch up relations, **Financial Times**, 18 April 2021, at: <https://www.ft.com/content/852e94b8-ca97-4917-9cc4-e2faef4a69c8>
- Saudi Arabia, Russia sign nuclear power cooperation deal, **Reuters**, C, June 19, 2015, at: <https://www.reuters.com/article/saudi-russia-nuclear-idUSL5N0Z516320150619>
- Saudi Arabia accuses Iran of 'direct aggression' over Yemen missile, **The Guardian**, E, 7 Nov 2017, at: <https://www.theguardian.com/world/2017/nov/07/saudi-arabia-accuses-iran-of-supplying-missile-to-houthi-rebels-in-yemen>
- Saudi Arabia confirms talks with Iran, plays down breakthrough, **Al-Monitor**, May 7, 2021, at: <https://www.al-monitor.com/originals/2021/05/saudi-arabia-confirms-talks-iran-plays-down-breakthrough>
- Saudi Arabia Donates \$500 Million to Help Displaced Iraqis, **The New York Times**, July 1, 2014, at: <https://www.nytimes.com/2014/07/02/world/middleeast/saudi-arabia-500-million-iraq-relief-effort.html>
- Saudi Arabia Rejects U.N. Security Council Seat in Protest Move, **The New York Times**, Oct. 18, 2013, at: <https://www.nytimes.com/2013/10/19/world/middleeast/saudi-arabia-rejects-security-council-seat.html>
- Saudi Arabia Says Iran Has to Accept That Syrian President Assad Must Go, **Time**, October 29, 2015, at: <https://time.com/4093831/syria-peace-talks-saudi-iran/>
- Saudi Arabia set to pursue nuclear weapons if Iran restarts program, **CNN**, 9 May 2018, at: <https://edition.cnn.com/2018/05/09/politics/saudi-arabia-nuclear-weapons/index.html>
- Saudi Arabia slams killing of Iranian nuke scientist, **Anadolu Agency**, 1 Dec, 2020, at: <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/saudi-arabia-slams-killing-of-iranian-nuke-scientist/2062162>
- Saudi Arabia's top cleric says Iran's leaders 'not Muslims', **The Associated Press**, September 6, 2016, at: <https://apnews.com/article/de39bb5b398a4a049b6574b0b1c3c963>
- Saudi Arabia wants US troops to stay in Iraq, top official says, **CNN**, January 27, 2020, at: <https://amp.cnn.com/cnn/2020/01/27/middleeast/saudi-arabia-us-troops-iraq-intl/index.html>
- Saudi Cleric: Hajj Pilgrimage Not For Personal Goals, **Asharq Al-Awsat**, 31 Oct, 2009, at: <http://www.aawsat.net/2009/10/article55253036>
- Saudis Close to Crown Prince Discussed Killing Other Enemies a Year Before Khashoggi's Death, **The New York Times**, Nov. 11, 2018, at: <https://www.nytimes.com/2018/11/11/world/middleeast/saudi-iran-assassinations-mohammed-bin-salman.html>
- Saudi crown prince strikes conciliatory tone towards rival Iran, **Aljazeera**, 28 Apr 2021, A, at: <https://www.aljazeera.com/news/2021/4/28/mbs-us-and-riyadh-strategic-partners-with-few-differences>
- Saudi crown prince tried to persuade Abbas to support US peace plan: Officials, **Middle East Eye**, 23 December 2017, at: <https://www.middleeasteye.net/news/saudi-crown-prince-tried-persuade-abbas-support-us-peace-plan-officials>
- Saudi deputy crown prince, Trump meeting a 'turning point': Saudi adviser, **Reuters**, C, March 14, 2017, at: <https://www.reuters.com/article/us-saudi-usa-idUSKBN16L2CT>
- Saudi FM: Iran must withdraw 'occupying' forces from Syria, **Alarabiya**, 13 October 2014, at: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2014/10/13/Saudi-FM-Iran-must-withdraw-occupying-forces-from-Syria>

- Saudi FM: Iran shouldn't get 'deals it doesn't deserve', **Alarabiya**, 23 March 2015, at: <https://english.alarabiya.net/amp/News/middle-east/2015/03/23/Saudi-British-foreign-ministers-hold-talks-in-Riyadh>
- Saudi FM says Riyadh determined to confront Iranian expansion in region, **Reuters**, A, July 9, 2015, at: <https://www.reuters.com/article/saudi-iran-idUKL8N0ZP40B20150709>
- Saudi foreign minister 'hopeful' over exploratory talks with Iran, **Alarabiya**, 19 May 2021, at: <https://english.alarabiya.net/News/gulf/2021/05/19/Saudi-foreign-minister-hopeful-over-exploratory-talks-with-Iran>
- Saudi king blames Iran for 'chaos', calls for global response, **Aljazeera**, 20 Nov 2019, at: <https://www.aljazeera.com/economy/2019/11/20/saudi-king-blames-iran-for-chaos-calls-for-global-response>
- Saudi king meets with Obama amid Iran concerns, 4 Sep 2015, **France24**, at: <https://www.france24.com/en/20150904-saudi-king-salman-meets-with-obama-amid-iran-nuclear-deal-concerns>
- Saudi king says Iran at forefront of global terrorism, **Reuters**, A, May 21, 2017, at: <https://www.reuters.com/article/us-usa-trump-saudi-king-idUSKBN18H0QZ>
- Saudi king tells Trump he wants a fair and permanent solution for Palestinians, **The Guardian**, A, 7 Sep 2020, at: <https://www.theguardian.com/world/2020/sep/07/saudi-king-tells-trump-he-wont-normalise-israeli-ties-without-palestinian-statehood>
- Saudi says Iranian talk of rapprochement is laughable, **Reuters**, B, September 5, 2017, at: <https://www.reuters.com/article/us-saudi-diplomacy-idUSKCN1BG2FK>
- Suicide bomber strikes, aid groups lament Syria crisis, **Alarabiya**, 27 June 2013, at: <https://english.alarabiya.net/amp/News/middle-east/2013/06/27/Suicide-bombing-in-Damascus-Christian-area-kills-4>
- State visit to Saudi Arabia(2019), **Kremlin**, October 14, 2019, at: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/61799>
- Taubman, Philip (1979), Mecca Mosque Seized by Gunmen Believed to Be Militants From Iran, **The New York Times**, Nov. 21, 1979, at: <https://www.nytimes.com/1979/11/21/archives/mecca-mosque-seized-by-gunmen-believed-to-be-militants-from-iran.html>
- The Obama Doctrine: The Atlantic's Exclusive Report on the U.S. President's Hardest Foreign Policy Decisions, **The Atlantic**, March 10, 2016, at: <https://www.theatlantic.com/press-releases/archive/2016/03/the-obama-doctrine-the-atlantics-exclusive-report-on-presidents-hardest-foreign-policy-decisions/473151/>
- 'Times have changed': Saudi Arabia-Syria in rapprochement talks, **Aljazeera**, C, 8 Jun 2021, at: <https://www.aljazeera.com/news/2021/6/8/times-have-changed-saudi-syria-in-rapprochement-talks>
- Turkey's Erdogan says Iran and "terrorist groups" must leave Yemen - France 24, **Reuters**, F, March 26, 2015, at: <https://www.reuters.com/article/yemen-security-turkey-idUSL6N0WS56Z20150326>
- U.S. chides Arab states for not doing more on Iraq, **Reuters**, Apr 11, 2008, at: <http://www.reuters.com/article/2008/04/11/us-iraq-usa-arabs-idUSN1147346620080411?src=RSS-WOR>
- U.S. for first time cites Iran role as leading factor in Mideast unrest, **World Tribune**, March 4, 2011, at: http://www.worldtribune.com/worldtribune/WTARC/2011/me_iran0232_03_04.asp
- World Islamic body backs Saudi stance in Iran spat, **Reuters**, January 22, 2016, at: <https://www.reuters.com/article/us-saudi-iran-oic-idUSKCN0V00PM>

اسناد فارسی

استراتژی امنیت ملی آمریکا در دوره ریاست جمهوری باراک اوباما (۱۳۹۰)، ترجمه خیراله خیری اصل، تهران: مرکز پژوهش‌های مجلس. اعلامیه نهایی هشتمین اجلاس سازمان کنفرانس اسلامی، در: علی ابوالحسنی شهرضا، مجموعه اسناد اجلاس هشتم سران کشورهای اسلامی، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.

بانک اطلاعاتی کشورها (ویژه روابط اقتصادی): عربستان (۱۳۷۸)، چاپ دوم، تهران: ریاست جمهوری اسلامی ایران.

چشم‌انداز ۲۰۳۰ عربستان، ۵ تیر ۱۳۹۵، خبرگزاری تسنیم، الف، در: <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1395/04/05/1102638>
 روزشمار سفر ده روزه آیت‌الله هاشمی رفسنجانی به عربستان سعودی (۱۳۸۷)، میقات حج، سال ۱۶، شماره ۶۴.
 قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۶)، چاپ ششم، تهران: معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری.
 قانون اساسی عربستان سعودی (۱۳۸۱)، ترجمه مهدی نورانی، تهران: ریاست جمهوری.
 وزارت امور خارجه (۱۳۸۴)، گزارش عملکرد سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در دولت جناب آقای سید محمد خاتمی (۱۳۸۴-۱۳۷۶)، تهران: وزارت امور خارجه.

English Document

Statistical Review of World Energy 2021, 70th edition, BP, 2021, at: <https://www.bp.com/content/dam/bp/business-sites/en/global/corporate/pdfs/energy-economics/statistical-review/bp-stats-review-2021-full-report.pdf>
The National Security Strategy (2006), Washington: White House, in: <http://www.comw.org/qdr/fulltext/nss2006.pdf>.
The National Security Strategy of the United States of America(2017), at: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>
The U.S. Energy Information Administration: World Oil Transit Chokepoints (2017), EIA, Last Updated July 25, 2017, at: https://www.eia.gov/international/content/analysis/special_topics/World_Oil_Transit_Chokepoints/wotc.pdf

مصاحبه‌های نگارنده

مصاحبه (مکتوب) با آیت‌الله هاشمی رفسنجانی رئیس‌جمهور اسبق جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۳/۲/۲۲.
 مصاحبه با حجت‌الاسلام و المسلمین سیدمحمد خاتمی رئیس‌جمهور اسبق جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۳/۲/۱۶.
 مصاحبه با حجت‌الاسلام و المسلمین علی‌اکبر محتمشی‌پور از موسسان حزب‌الله لبنان و نماینده ایران در ۱۱ دور مذاکره با عربستان سعودی در دوره جنگ، ۱۳۹۳/۳/۱.
 مصاحبه با حجت‌الاسلام و المسلمین موسوی‌لاری وزیر کشور دولت سیدمحمد خاتمی، ۱۳۹۳/۱/۲۲.

نمایه

نکته (۱) باتوجه به اینکه برخی از واژگان (مانند جمهوری اسلامی ایران، عربستان سعودی، تهران، ریاض، ایالات متحده آمریکا، واشنگتن، هویت، ژئوپلتیک، شیعه، خلیج فارس، غرب آسیا، نفت و...) در بیشتر صفحه‌های کتاب تکرار شده‌اند، در نمایه به نمایش درنیامده‌اند. نکته (۲) نام افرادی که با «ال» آغاز می‌شود، براساس سومین حرف در نمایه قرار گرفته است.

آ-الف

آذربایجان، ۱۳۴، ۲۹۸، ۴۱۸
آسیای مرکزی (میانه)، ۷، ۱۲، ۷۵، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۹، ۱۴۱، ۱۵۱، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۸۸، ۳۹۳، ۴۱۱
آل شیخ، ۲۰۰، ۲۰۷، ۲۳۴، ۲۴۸، ۲۸۸، ۲۸۹
آلبانی، ۳۱۵
آلبرایت، ۱۵۴
آلمان، ۳۲، ۹۴، ۱۵۵، ۲۷۰، ۲۷۸، ۳۰۴، ۳۵۵
آنکارا، ۷۶، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۶، ۳۹۵
آیت‌الله خامنه‌ای، ۵۵، ۵۶، ۱۱۲، ۱۱۷، ۱۱۹، ۱۲۲، ۱۵۸، ۱۶۱، ۱۶۵، ۱۹۶، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۴، ۲۲۳، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۳۰، ۲۳۴، ۲۴۷، ۲۵۰، ۲۶۶، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۸، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۶، ۳۰۵، ۳۰۸، ۳۲۱، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۷، ۳۳۰، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۶، ۳۴۴، ۳۴۹، ۳۶۴، ۳۶۶، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲
آیت‌الله سیستانی، ۳۲۸
آیت‌الله صادق روحانی، ۹۹، ۱۰۰
آیت‌الله مکارم شیرازی، ۳۳۴، ۴۲۶
آیت‌الله منتظری، ۸۸
آیت‌الله نوری همدانی، ۳۳۴، ۴۲۸
آیزنکات، ۲۵۵، ۳۶۴

آیزنهاور، ۳۷
آیین برانت (نک: راهپیمایی برانت)، ۸۸، ۱۸۴، ۲۰۶، ۲۹۱
ائتلاف ۴+۱، ۲۵۵، ۲۶۵
ائتلاف ۱۴ مارس، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۳۰، ۲۴۰
ائتلاف العراقیه، ۲۱۴
ائتلاف امید (نک: ابتکار صلح هرمز)، ۲۵۶، ۲۸۶، ۳۱۵
ائتلاف شمال، ۱۳۳، ۱۷۵، ۱۸۵
ائتلاف ضد داعش، ۲۵۱، ۲۶۰، ۳۴۱
ائتلاف ملی عراق، ۲۱۵
ائتلاف ملی مخالفان سوریه، ۲۳۳
ابتکار ۶+۲ (نک: اعلامیه دمشق)، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۴۲
ابتکار دوستان سوریه، ۳۴۵
ابتکار صلح هرمز (نک: ائتلاف امید)، ۲۸۶، ۳۱۵، ۴۱۷
ابتکار عمل همکاری استانبول، ۳۱۳
ابراهیم جعفری، ۱۸۰، ۲۷۳
ابوالغیط، ۲۷۸
ابوطالب یزدی، ۳۶
ابوظبی، ۲۵۵، ۳۱۹، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۶۶، ۳۶۸، ۳۷۱، ۳۷۹
ابومرزوق، ۲۲۷
ابوموسی، ۴۲، ۶۹، ۱۲۸
اتحاد علیه ایران هسته‌ای، ۳۰۳
اتحادیه اروپا، ۱۴۸، ۱۵۱، ۱۵۴، ۱۶۸، ۲۰۴، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۷، ۲۲۰، ۲۵۹، ۲۶۲، ۲۹۳، ۳۰۹، ۳۲۶، ۳۴۹، ۴۱۰
اتحادیه بین‌المجالس اسلامی، ۲۰۴
اتحادیه عرب، ۶۵، ۹۷، ۱۳۸، ۱۷۱، ۱۷۸، ۱۸۰، ۱۹۳، ۲۱۵، ۲۳۳، ۲۳۸، ۲۷۴، ۲۷۸، ۲۸۱، ۳۳۶، ۳۴۳

٣٦٠, ٣٦١, ٣٦٢, ٣٦٣, ٣٦٤, ٣٦٥, ٣٦٦, ٣٦٧,	٣٥١, ٣٥٤, ٣٦١, ٣٦٥
٣٦٨, ٣٦٩, ٣٧٧, ٣٧٩, ٣٨٠, ٣٨١, ٣٨٢, ٣٩٠,	اتیوپی, ٤٣, ٤٦
٣٩١, ٣٩٢, ٣٩٥, ٤٠١, ٤٠٨	احمدشاه مسعود, ١٣٢, ١٣٣
اسلام آباد, ١٠٦	احمدی نژاد, ٨, ١٤, ٢٦, ٥٦, ١٨٧, ١٨٨, ١٨٩, ١٩٥,
اسلام آمریکایی, ٥٧, ٨٣, ٨٩, ٩٢	١٩٨, ١٩٩, ٢٠١, ٢٠٢, ٢٠٥, ٢٠٩, ٢١٣, ٢٢٠,
اسلام تندرو, ٢٤٩	٢٢٤, ٢٢٥, ٢٢٦, ٢٣٣, ٢٣٩, ٢٠٥, ٢٠٩, ٢١٧,
اسلام حقیقی, ٥٧, ٨٣, ٢٤٩	٤٢٨
اسلام میانه رو, ٢٤٩, ٣٩١	اخوان المسلمین, ٨٦, ٢٢٥, ٢٥٠, ٣١٩, ٣٢٠
اسلام ناب, ٥٧	ادلب, ٣٤٥
اسیود, ٢٩٧	ارتش آزاد, ٢٣٣, ٢٣٤, ٢٥٥
اشرف غنی, ٣٦٩, ٣٧٠, ٣٧١, ٣٧٢, ٣٧٣, ٣٨١	اردن, ٣٣, ٣٧, ٣٨, ٤٣, ١٠٤, ١٢٢, ١٨١, ١٩٢, ١٩٣,
اشرفی, ٢٩٥	٢٠٧, ٢٠٩, ٢١٨, ٢٢٢, ٢٢٨, ٢٢٩, ٢٣٧, ٢٥٠,
اشغال افغانستان, ٨٥, ٩١, ٩٢, ١٠٦, ١٠٨, ١٣١, ١٨٠,	٢٥٤, ٢٧٣, ٣١٢, ٣٣٠, ٣٥١, ٣٦٦
اشغال کعبه, ٨٦, ٨٧	اردوغان, ٣٤٤, ٣٥١, ٤١٨
اشغال کویت, ١١٥, ١١٩, ١٢٠, ١٢٢	ارمنستان, ١٣٤
اصولگرایان, ٢٠٨, ٢٣٥, ٢٨٧, ٢٢٧	اروپا, ٢٤, ٣٢, ٤٤, ٦٦, ١١٦, ١٤٠, ١٥٣, ١٥٤,
اعراب تندرو, ١٣, ٣٠, ٣٣, ٣٦, ٤٢, ٣٨٦	١٦٨, ١٦٩, ١٨٣, ١٨٦, ٢١٠, ٢١٨, ٢٥٣, ٢٥٩,
اعراب محافظه کار (نک: اعراب میانه رو), ٨٤, ١٠٣,	٢٧٢, ٣٠٩, ٣٢٦, ٣٨٩
١٠٨, ١٤٢, ١٧٩, ١٩٢, ١٩٧, ٢٠٧, ٢٢٥, ٢٢٦,	اروندرو, ٤٠, ٩٧
٢٢٧, ٢٢٩, ٢٣٢, ٢٣٣, ٢٣٤, ٢٣٩, ٢٤٠, ٢٤٣,	اریحا, ١٣٥
٢٤٦, ٢٥١, ٢٥٤, ٢٥٥, ٢٥٦, ٢٧٢, ٣١٨	ازبکستان, ١٣٤
٣٤٦	اسپایکمن, ٢٤
اعراب میانه رو (نک: اعراب محافظه کار), ٢٠١, ٢٥٠	اسپر, ٣١١
اعلامیه دمشق (نک: ابتکار ٦+), ١٢٥, ١٢٦, ١٢٩,	استانبول, ١٨١, ٢٧٥, ٢٧٨, ٢٨٠, ٣١٣
١٣٨, ١٧١	استرالیا, ٣١٥
افغانستان, ٦, ٧, ٨, ٩, ١٢, ٢٦, ٦٣, ٦٧, ٧٤, ٨٣,	استراوا, ١٧٥, ٢٩٩, ٤٠٦
٨٥, ٨٧, ٩٧, ١٠٠, ١٠٥, ١٠٦, ١١٣, ١١٥, ١٣١,	اسرائیل, ٩, ٣٦, ٣٧, ٤٤, ٤٩, ٦٠, ٦٧, ٧٤, ٧٥,
١٣٢, ١٤٠, ١٤١, ١٤٩, ١٥٠, ١٥١, ١٥٢, ١٥٣,	٧٦, ٧٨, ٧٩, ٨٣, ٨٥, ٨٧, ٨٨, ٩١, ٩٤, ١٠٠,
١٥٥, ١٥٦, ١٦٢, ١٦٨, ١٧٣, ١٧٤, ١٧٥, ١٧٧,	١٠١, ١٠٢, ١٠٣, ١٠٨, ١١٦, ١٢٦, ١٣١, ١٣٥,
١٨٠, ١٨٥, ١٩١, ١٩٤, ١٩٦, ٢٠٠, ٢٠٢, ٢١١,	١٣٦, ١٣٨, ١٤١, ١٤٢, ١٥٠, ١٥٢, ١٥٣, ١٥٤,
٢٢١, ٢٢٨, ٢٣٨, ٢٤٥, ٢٥٥, ٢٥٦, ٣٣٨, ٣٥١, ٣٦٩,	١٥٦, ١٥٨, ١٦٥, ١٦٨, ١٧٣, ١٧٧, ١٧٨, ١٨٤,
٣٧٠, ٣٧١, ٣٧٢, ٣٧٣, ٣٧٤, ٣٨١, ٣٨٢, ٣٨٧,	١٨٥, ١٨٩, ١٩١, ١٩٣, ١٩٤, ١٩٥, ١٩٦, ١٩٧,
٣٨٨, ٣٨٩, ٣٩٣, ٣٩٨, ٤٠٩, ٤١٨, ٤١٩, ٤٢٨	٢٠٠, ٢٠٢, ٢٠٧, ٢٠٨, ٢٠٩, ٢٢٢, ٢٢٥, ٢٢٦,
اقليم كردستان, ٣٢٩, ٣٣١	٢٢٧, ٢٢٨, ٢٢٩, ٢٣٢, ٢٣٤, ٢٣٥, ٢٣٧, ٢٣٩,
اقیانوس هند, ٤٥, ٤٦, ٤٧, ٧٤	٢٤٠, ٢٤١, ٢٤٤, ٢٥١, ٢٥٤, ٢٥٥, ٢٥٦, ٢٥٧,
الاحصاء, ٨٦, ٨٧	٢٥٨, ٢٦٠, ٢٦٥, ٢٦٦, ٢٦٧, ٢٧٤, ٢٧٦, ٢٩٩,
الاحوازیه, ٢٧٩, ٢٩٦, ٢٩٧	٣٠٠, ٣٠١, ٣٠٣, ٣٠٤, ٣٠٦, ٣١٦, ٣١٩,
الانبار, ٢٨٣	٣٢٧, ٣٣٤, ٣٤٠, ٣٤٨, ٣٥١, ٣٥٥, ٣٥٧,

الجزایر، ۲۱۱، ۳۰۶	۲۸۲، ۳۰۹، ۳۱۵، ۳۲۳، ۳۵۱، ۳۵۵
الحجیلان، ۱۵۷	اوباما، ۷۷، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۲۰۲، ۲۳۷، ۲۴۶، ۲۵۲،
الحمیر، ۳۲۳	۲۵۷، ۲۵۸، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۵، ۲۶۶،
الخیر، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۴۲، ۱۵۴، ۱۶۲، ۱۶۷، ۱۸۶، ۲۹۴	۲۷۲، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۱۳، ۳۱۴،
القاعده، ۶۳، ۷۱، ۱۴۹، ۱۵۶، ۱۶۳، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵،	۳۴۲، ۳۵۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۸۲، ۳۹۰، ۳۹۳، ۳۹۵،
۱۹۰، ۱۹۱، ۲۰۵، ۲۲۱، ۲۳۴، ۲۴۸، ۲۵۰، ۲۷۵،	اوپیک، ۵، ۳۲، ۳۸، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۹، ۶۶، ۷۰، ۹۵،
۲۸۴، ۲۹۴، ۲۹۵، ۳۲۰، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۵۰، ۳۵۲،	۹۶، ۱۲۲، ۱۲۴، ۱۴۰، ۱۵۷، ۱۵۹، ۱۶۲، ۱۶۹،
۳۵۶، ۳۵۸، ۳۸۰	۱۷۰، ۱۸۴، ۱۹۹، ۲۰۴، ۲۱۰، ۲۱۲، ۲۳۸، ۲۶۷،
امارات متحده عربی (نک: امارات)، ۹، ۱۲، ۳۲، ۶۸،	۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۱۱، ۳۳۲، ۳۹۳، ۴۰۱،
۷۲، ۹۰، ۱۲۸، ۱۳۳، ۱۴۰، ۱۴۹، ۱۷۱، ۱۸۴، ۱۹۹،	۴۲۷، ۴۱۱
۲۱۱، ۲۳۲، ۲۳۸، ۲۵۰، ۲۵۴، ۲۸۴، ۲۹۶، ۳۰۸،	اوپیک پلاس، ۷۵، ۲۶۵، ۳۰۶، ۳۱۱
۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۷، ۳۵۱، ۳۵۵، ۳۶۶،	اوتانت، ۴۲
۳۹۲، ۳۷۹	اوحدی، ۲۸۹
ام القراء، ۶۴، ۸۲	اوراسیا، ۲۴
امام خمینی، ۵۲، ۵۵، ۷۸، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰،	اوفهاوسر، ۱۵۶
۱۰۰، ۱۰۲، ۴۰۶	اوکراین، ۳۳۹، ۳۵۱
امام موسی صدر، ۱۰۲	اهواز، ۲۷۹، ۲۹۶، ۲۹۷، ۴۲۵
امنیت خلیج فارس، ۷، ۸، ۲۶، ۴۶، ۴۹، ۷۷، ۹۲، ۱۲۲،	ایتالیا، ۳۲
۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۸، ۱۶۱، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۸۳،	ایلسا، ۱۱۷، ۱۵۴
۲۰۸، ۳۱۶، ۳۷۸	اینترپل خلیج فارس، ۳۱۲
امنیت منطقه‌ای، ۹، ۱۲، ۱۵، ۳۳، ۴۳، ۴۵، ۹۰، ۹۱،	ایندایک، ۶۴، ۱۱۶، ۱۳۶، ۱۵۴
۹۲، ۱۲۵، ۱۵۱، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۸۴، ۲۶۹، ۳۱۲،	ب
۳۱۶، ۳۱۷، ۳۷۸، ۳۸۵، ۳۹۳، ۴۰۱، ۴۰۸، ۴۰۹،	باب‌المندب، ۱۰۴، ۳۱۵، ۳۴۸، ۳۵۱، ۳۸۰
امیر عبدالله (نک: شاهزاده عبدالله)، ۱۲۸، ۱۳۸، ۱۶۴،	باززانی، ۲۱۴
۱۶۵، ۱۶۷، ۱۶۹، ۱۷۲، ۱۷۷،	بازرگان، ۹۹
امیرعبداللهیان، ۲۰۵، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۹۲، ۳۰۵، ۳۴۳،	باقر النمر، ۷۱، ۲۰۷، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۸۹، ۲۹۲، ۲۹۳،
۳۴۴، ۳۴۹، ۳۵۸، ۴۱۸	۲۹۴، ۳۰۱، ۳۲۳، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۹۲، ۴۲۴
امین‌زاده، ۱۷۴	باقری، ۲۷۶، ۲۹۵، ۳۱۰، ۳۵۰، ۴۱۸، ۴۲۶
امینی، ۳۹	بانیا، ۳۰۹
انتفاضه، ۱۰۲، ۱۳۵، ۱۵۵، ۱۶۴، ۱۷۷	بایدن، ۱۵۶، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۳، ۲۶۶، ۲۸۵، ۲۹۸، ۳۰۴،
اندونزی، ۱۲۴	۳۱۲، ۳۱۶، ۳۲۲، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۵۶، ۳۶۷، ۳۷۸،
انصار الشریعت، ۳۵۲	۳۸۰، ۳۹۲، ۴۱۰
انصارالله، ۱۷۳، ۲۵۴، ۲۵۶، ۳۲۶، ۳۴۸، ۳۵۰، ۳۵۲،	بشینه شعبان، ۳۴۷
۳۵۵، ۳۵۷، ۴۲۹	بحران بالکان، ۱۲۳، ۱۶۱
انقلاب تشرین، ۳۳۴	بحران بحرین، ۲۰۵
انگلستان (نک: بریتانیا، انگلیس)، ۷۳، ۱۵۵، ۲۵۵،	بحران سوریه، ۸، ۹، ۲۰۴، ۲۲۴، ۲۳۱، ۲۳۵،
انگلیس (نک: بریتانیا، انگلستان)، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵،	۲۴۰، ۲۴۳، ۲۵۵، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۳۱۲،
۳۸، ۴۲، ۷۴، ۱۱۶، ۱۷۵، ۱۹۸، ۲۶۳، ۲۷۴، ۲۷۶،	۳۱۶، ۳۱۷، ۳۳۶، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴،

- بسیونی، ۲۱۹
 بشار اسد، ۷۵، ۲۰۲، ۲۲۴، ۲۲۷، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۴۰، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۷۱، ۳۰۶، ۳۱۲، ۳۲۶، ۳۳۶، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۸۰، ۴۱۸، ۴۲۸
 بشارتی، ۱۱۷
 بصره، ۲۱۵، ۳۰۹
 بعثیسم، ۳۱، ۴۹، ۳۸۵
 بغداد، ۳۰، ۳۷، ۴۰، ۴۸، ۶۷، ۸۴، ۸۵، ۹۳، ۱۰۴، ۱۱۶، ۱۳۹، ۱۴۰، ۲۱۳، ۲۱۵، ۲۵۹، ۲۶۵، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۵، ۳۱۱، ۳۲۸، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۵، ۳۳۸، ۳۴۷، ۳۵۷، ۳۷۹، ۳۸۸
 البغدادی، ۳۲۸
 بقیع، ۱۶۵، ۲۰۰
 بقیق، ۳۰۹
 بکا، ۲۲۹
 بلوچی، ۳۲۵
 بن باز، ۸۸، ۱۵۹
 بن زاید، ۲۵۵، ۳۱۹، ۳۶۸
 بن لادن، ۱۲۷، ۲۰۲
 بندر بن سلطان، ۱۲۷
 بندر حدیده، ۳۴۹، ۳۵۶
 بندر ینبع، ۹۶
 بنیاد هریتیج، ۲۵۸
 بوسنی، ۱۲۳
 بوش پدر، ۱۳۷، ۱۳۸
 بوش پسر، ۶۳، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۵، ۱۷۷، ۱۹۵، ۱۹۶
 بولتون، ۲۵۵، ۳۰۳، ۳۶۸
 بهرامی، ۳۷۲
 بیت المقدس، ۱۰۱، ۱۷۶، ۳۶۲، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۸۱
 بیداری اسلامی، ۲۲۳، ۲۳۴، ۴۲۱
 بیروت، ۱۰۲، ۱۱۹، ۱۷۸، ۲۲۹، ۲۳۳، ۲۹۴، ۳۵۸، ۳۶۰، ۳۶۱
پ
 پارلمان عراق، ۳۲۹، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۵
 پاکستان، ۵۹، ۸۲، ۸۳، ۱۰۶، ۱۲۸، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۷۴، ۱۹۱، ۲۵۵، ۲۶۹، ۲۷۳، ۲۷۷، ۲۸۱، ۲۹۵، ۲۹۷
 بحران قطر، ۹، ۷۲، ۲۵۵، ۳۱۷، ۳۱۹، ۳۲۲، ۳۲۵، ۳۲۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۵، ۴۱۱
 بحران کویت (نک: جنگ کویت)، ۱۱۴، ۱۱۶، ۱۲۲، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۳۵، ۱۳۷
 بحران نفتکش‌ها، ۲۵۳، ۳۱۴
 بحران یمن (نک: جنگ یمن)، ۲۲۱، ۲۵۴، ۲۵۶، ۲۹۸، ۳۱۲، ۳۱۴، ۳۱۶، ۳۴۷، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۷، ۳۷۸، ۳۸۰
 بحرین، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۲، ۲۶، ۳۲، ۳۵، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۹، ۶۰، ۶۷، ۷۱، ۸۲، ۹۰، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۴۰، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۷۲، ۱۸۵، ۱۹۱، ۱۹۳، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۵، ۲۰۷، ۲۰۹، ۲۱۱، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۱، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۳۳، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۵۰، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۶۸، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۸، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۹۲، ۲۹۳، ۳۰۸، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۸، ۳۲۰، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۳۴، ۳۵۱، ۳۵۹، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۷۹، ۳۸۵، ۳۸۷، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۳، ۴۰۶، ۴۰۹، ۴۱۱، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۳، ۴۲۵، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹
 برجام، ۲۴۶، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۶، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۶، ۲۷۲، ۲۷۵، ۲۷۹، ۲۷۹، ۲۸۲، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۹۸، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۷، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۵۸، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۷۵، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۸۲، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۵، ۴۰۰، ۴۰۴، ۴۰۸، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷
 برنامه موشکی، ۲۵۹، ۲۸۲، ۲۹۸
 برنامه هسته‌ای ایران (نک: مسأله هسته‌ای)، ۸، ۹، ۱۵، ۲۶، ۶۷، ۱۵۵، ۱۸۴، ۱۸۸، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۶، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۲، ۲۰۶، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۹، ۲۳۲، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۴۵، ۲۵۱، ۲۵۳، ۲۷۱، ۲۸۲، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۲۵، ۳۵۷، ۳۶۷، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۸۱، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۳
 برهم صالح، ۲۸۶
 بریتانیا (نک: انگلیس، انگلستان)، ۵، ۱۵، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۷، ۷۷، ۲۷۹، ۲۹۹

۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۵۱، ۳۶۲، ۳۶۶، ۳۷۳، ۳۸۱،

۳۹۰، ۳۹۲، ۳۹۵، ۴۱۹، ۴۲۹

ترور سفیر عربستان، ۱۹۷، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۳۷
تشکیلات خودگردان (نک: حکومت خودگران

فلسطین)، ۱۷۸، ۳۶۲، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۸۱

تکریت، ۳۲۹، ۳۴۴

تل آویو، ۲۲۶، ۲۵۳، ۲۵۵، ۲۵۸، ۲۶۰، ۲۷۹، ۳۰۴،

۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۸، ۳۵۸، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۷، ۳۶۸،

۳۶۹، ۳۸۰، ۳۸۱

تمام سلام، ۲۳۱

تمیم بن حمد آل ثانی، ۳۱۹، ۳۲۱

تنب بزرگ، ۴۲، ۶۹

تنب کوچک، ۴۲

تنگه هرمز، ۳۲، ۴۳، ۴۶، ۶۶، ۶۸، ۷۴، ۹۱، ۹۸، ۲۰۹،

۲۱۰، ۳۰۹، ۳۱۵، ۴۲۵

توافق ژنو، ۲۹۸

توافق مکه، ۲۲۶

توافق نامه دوحه، ۳۷۲

توافق نامه های ابراهیم، ۳۱۶، ۳۲۷، ۳۶۶، ۳۶۷

توتال، ۲۱۰

تونس، ۱۲۲، ۱۹۳، ۲۱۷، ۲۲۳، ۲۳۴، ۲۶۸

تیپ زینیون، ۳۳۸

تیپ فاطمیه، ۳۳۸

تیم بی، ۲۵۵، ۲۷۹، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۹

ج

جابری انصاری، ۲۹۳، ۳۵۲، ۴۰۷

جامعه ملل، ۴۱

جان کری، ۲۵۷، ۲۷۱، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۲۹،

۳۴۲، ۳۴۴

جبل الطارق، ۳۰۹

الجیر، ۲۷۱، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۸، ۲۸۴، ۲۹۷، ۳۰۱،

۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۱۱، ۳۱۴، ۳۲۶، ۳۳۱، ۳۳۲،

۳۴۴، ۳۴۵، ۳۶۳، ۴۲۵

جبهه اسلامی برای آزادی بحرین، ۹۹

جبهه اسلامی سوریه، ۲۳۴

جبهه النصره، ۲۳۴، ۲۴۸، ۲۵۵، ۳۱۲، ۳۲۴، ۳۳۹،

۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۵، ۳۵۸

جبهه آزادی بخش ظفار، ۴۵

۳۳۸، ۳۵۱، ۳۷۱

پان اسلامیس، ۳۰، ۴۱

پان عرب (نک: پان عربیسم)، ۳۰، ۳۱، ۳۸، ۴۰، ۴۶،

۵۹، ۸۳

پان عربیسم (نک: پان عرب)، ۳۰، ۳۱، ۴۱، ۴۹، ۳۸۵

پایگاه عین الاسد، ۲۵۹، ۲۸۳

پایگاه هوایی همدان، ۲۶۵، ۳۳۸

پرز، ۱۳۶

پکن، ۷۸، ۲۰۹، ۲۶۴، ۲۷۷

پمیو، ۲۵۸، ۲۸۳، ۲۸۴، ۳۱۰، ۳۱۵، ۳۳۱، ۳۵۴، ۳۵۶،

۳۶۷

پوتین، ۱۵۵، ۲۶۵، ۲۶۷، ۳۰۶، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۵، ۳۴۶

پیاده روی اربعین، ۳۳۳، ۳۳۴، ۴۲۲

پیمان بغداد، ۳۱، ۳۶، ۳۷

پیمان طائف، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸

پیمان کمپ دیوید، ۱۰۱

ت

تاجیکستان، ۱۳۴، ۱۷۵

تاسیسات نفتی آرامکو، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۵۴، ۳۵۵،

۴۲۷، ۳۵۶

تانزانیا، ۱۷۴

تحریم تسلیحاتی ایران، ۲۸۴، ۴۲۹

تخت روانچی، ۲۸۴

ترامپ، ۹، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۴، ۲۵۵،

۲۵۶، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۵،

۲۶۶، ۲۷۷، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۴، ۲۹۸، ۳۰۲، ۳۰۳،

۳۰۵، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۱۱، ۳۱۴، ۳۱۶، ۳۱۹، ۳۲۱،

۳۲۲، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۵۳،

۳۵۶، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸،

۳۶۹، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۹۲،

۳۹۵، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۲۷

ترکمنستان، ۱۳۴

ترکی الفیصل، ۱۳۲، ۱۵۶، ۱۷۴، ۲۱۰، ۲۴۸، ۲۹۵،

۴۲۷، ۴۱۹

ترکیه، ۵۹، ۶۸، ۷۶، ۸۳، ۱۲۶، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۸،

۱۴۱، ۱۹۴، ۱۹۷، ۲۰۵، ۲۲۴، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۵،

۲۳۷، ۲۴۶، ۲۵۲، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۶۴، ۲۶۷،

۳۱۷، ۳۲۰، ۳۲۹، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۳،

۱۱۱، ۱۱۲، ۱۳۴، ۱۳۹، ۱۴۲، ۱۵۶، ۱۵۹، ۱۶۱،
۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۹، ۱۹۴، ۱۹۸، ۱۹۹،
۲۰۸، ۲۲۸، ۲۳۱، ۲۴۹، ۲۵۳، ۲۶۴، ۲۶۹، ۲۷۳،
۲۷۶، ۲۷۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۵، ۳۱۹، ۳۲۷، ۳۴۳،
۳۶۹، ۳۸۸، ۳۸۹، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۲۰، ۴۲۲،
جهان عرب، ۳۰، ۳۹، ۴۴، ۵۸، ۶۰، ۶۱، ۶۴، ۷۵، ۸۲،
۱۰۱، ۱۱۷، ۱۳۵، ۱۳۸، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۱۵،
۲۲۱، ۲۲۷، ۲۳۱، ۲۳۶، ۲۳۸، ۲۴۹، ۲۵۲، ۲۵۶،
۲۶۴، ۲۸۱، ۳۱۷، ۳۶۶، ۳۹۱، ۴۰۵، ۴۰۷،
جهانگیری، ۲۷۴، ۲۷۹، ۳۳۱، ۳۳۷، ۴۱۹،
جهیمان العتیبی، ۸۶، ۱۲۷،
جیوتی، ۲۷۳، ۳۴۹،
جیش العدل، ۲۰۱، ۲۳۵، ۲۹۶

چ

چین، ۸، ۴۵، ۷۵، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۱۵۳، ۱۹۶، ۲۰۲،
۲۰۹، ۲۱۰، ۲۳۱، ۲۳۵، ۲۵۲، ۲۵۶، ۲۵۸،
۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۶، ۲۷۷، ۳۱۰،
۳۱۵، ۳۲۲، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۵، ۳۸۲،
۳۹۵، ۴۲۶

ح

حاجی زاده (سردار)، ۲۹۶،
حادثه ۱۱ سپتامبر، ۷۳، ۷۴، ۷۹، ۱۴۹، ۱۵۲، ۱۵۳،
۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۶۲، ۱۶۶، ۱۷۳، ۱۷۵، ۱۷۷،
۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۳، ۲۸۷، ۲۹۰، ۳۸۹، ۴۰۹،
حافظ اسد، ۹۴، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۷۹،
حج، ۶، ۷، ۸، ۲۶، ۳۵، ۳۶، ۴۹، ۶۰، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۴،
۹۵، ۹۷، ۱۰۸، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۳۴،
۱۴۰، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۸۴، ۲۰۰، ۲۰۶، ۲۳۸، ۲۴۷،
۲۵۰، ۲۶۸، ۲۷۲، ۲۷۵، ۲۷۸، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷،
۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۷۶،
۳۸۵، ۳۸۷، ۳۸۹، ۳۹۳، ۳۹۹، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰،
۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۶، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۴،
حجاج ایرانی، ۳۵، ۳۶، ۴۷، ۸۹، ۹۰، ۹۷، ۱۰۸، ۱۰۹،
۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۶۰، ۱۶۲، ۱۶۴، ۲۰۰، ۲۰۶،
۲۳۷، ۲۷۵، ۲۸۷، ۲۸۹، ۲۹۱، ۳۷۶، ۳۸۷، ۳۹۹،
۴۰۳، ۴۲۱

حجاز، ۳۵، ۵۷

حرکت النجبا، ۳۳۸

جبهه پایداری عرب، ۸۳، ۱۰۱،
جلده، ۳۵، ۳۶، ۵۷، ۶۹، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۸، ۱۶۰، ۱۶۱،
۱۶۳، ۱۷۰، ۲۰۷، ۲۲۴، ۲۵۲، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۳،
۲۸۷، ۳۰۹، ۳۱۱، ۳۲۹، ۳۵۱، ۳۶۶، ۳۷۲، ۴۱۹،
۴۲۴، ۴۲۷

جریان حکمت ملی، ۳۳۲

جزایر ورره و بویان، ۱۲۱

جزایری (سردار)، ۳۴۱، ۴۲۹

جعفری (سرلشکر)، ۲۸۰، ۲۸۹، ۲۹۶، ۳۲۶، ۳۵۰،
۳۵۹

جمعیت وفاق ملی اسلامی، ۳۲۳

جمهوری دموکراتیک خلق یمن، ۴۵

جمهوری متحده عربی، ۳۸، ۴۸، ۳۸۶

جمهوری خواهان، ۱۵۲، ۲۹۹

جنبش امل، ۱۰۲، ۱۳۶، ۲۲۸، ۳۶۰

جنبش عدم تعهد، ۲۰۶، ۲۲۴، ۲۴۴، ۴۲۳

جنبش فتح (نک: گروه فتح)، ۱۰۱

جنتی، ۱۵۹، ۲۰۳

جندالله، ۲۰۱، ۳۲۵

جنگ ۲۰۰۶، ۱۹۱، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۲، ۲۴۰، ۲۵۰

جنگ ۳۳ روزه، ۲۲۶، ۲۲۸، ۴۰۸، ۴۱۷

جنگ تبلیغاتی، ۹۴، ۱۱۷، ۲۰۵، ۲۰۷، ۲۱۸

جنگ جهانی اول، ۳۲، ۳۳، ۸۶

جنگ جهانی دوم، ۲۹، ۳۲، ۳۶، ۷۳، ۱۱۵

جنگ سرد عربی، ۵، ۳۳، ۳۷

جنگ سفارت خانه ها، ۹۷، ۱۰۹

جنگ ظفار (نک: شورش ظفار)، ۴۹، ۳۸۵

جنگ کویت (نک: بحران کویت)، ۱۱۴، ۱۱۶

۱۳۱، ۱۳۷، ۱۳۸

جنگ نفتکش ها، ۹۶، ۱۰۴

جنگ یمن (نک: بحران یمن)، ۲۵۲، ۲۵۹، ۲۶۱

۲۶۲، ۲۸۲، ۲۸۵، ۳۱۱، ۳۱۷، ۳۱۹، ۳۵۲، ۳۵۳

۳۵۵، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۷۰، ۳۷۷، ۳۷۸

جولان، ۱۷۸، ۳۴۰

جهاد اسلامی، ۱۹۳، ۲۲۲، ۲۵۴، ۲۵۹، ۳۲۹، ۳۶۶

۳۶۸

جهان اسلام، ۱۳، ۱۵، ۲۹، ۴۳، ۴۶، ۵۴، ۶۰، ۶۴، ۷۹

۸۲، ۸۶، ۸۹، ۹۰، ۹۴، ۹۵، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۶، ۱۰۸

۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۶۱، ۱۶۴، ۱۶۵،	حرکت قادمون، ۲۵۱
۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴،	حرکت نضال، ۲۹۷
۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۹۲، ۲۴۱، ۳۹۹،	حزب الحق، ۱۷۳
۴۰۱، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۲۰، ۴۳۴	حزب بعث، ۳۸، ۴۰، ۳۳۴
خارطوم، ۱۳۱، ۳۱۷، ۳۱۸	حزب دموکرات کردستان، ۲۹۶
خاشقچی، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۷۹، ۲۸۰، ۳۰۰، ۳۵۶	حزب الله عراق، ۳۳۲، ۳۳۳
خرازی، ۱۵۱، ۱۵۷، ۱۵۹، ۱۶۶، ۴۰۷	حزب الله عربستان (حجاز)، ۷۱، ۱۲۱، ۱۲۷، ۲۹۴
خرمشهر، ۹۳	حزب الله لبنان، ۴۱، ۶۸، ۱۰۲، ۱۲۷، ۱۳۶، ۱۷۲، ۱۷۸،
خریص، ۳۰۹	۱۹۱، ۱۹۳، ۱۹۴، ۲۰۷، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۲، ۲۲۳،
خرزاعی، ۲۰۴، ۳۴۳، ۴۲۳	۲۲۶، ۲۲۸، ۲۳۰، ۲۳۷، ۲۴۸، ۲۵۱، ۲۵۴، ۲۵۶،
الخضری، ۳۶۳	۲۵۹، ۲۶۵، ۲۸۰، ۳۱۲، ۳۱۴، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۳،
خطیب زاده، ۲۸۶	۳۲۹، ۳۳۸، ۳۴۰، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۵، ۳۵۷، ۳۵۸،
خلافت اسلامی، ۲۵۱، ۳۳۹	۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۸، ۳۸۰، ۴۰۸،
خلیج عدن، ۶۷	۴۲۶، ۴۳۴
خلیلی، ۱۳۳	حسن الصفار، ۱۲۰، ۱۲۱
خمیس، ۳۳۷	حشد الشعبی، ۲۵۶، ۳۲۹، ۳۳۲، ۴۱۸
خوشرو، ۳۵۴	حکمتیار، ۱۰۶، ۱۳۲، ۳۷۲
۵	حکومت خودگران فلسطین (نک: تشکیلات
دارالسلام، ۱۷۴	خودگردان)، ۳۵۱
دارالفتوی، ۵۷	حماس، ۸، ۶۸، ۱۰۲، ۱۳۱، ۱۳۵، ۱۵۳، ۱۷۷، ۱۹۱،
دارفور، ۱۷۴	۱۹۳، ۱۹۴، ۲۲۰، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷،
داعش (دولت اسلامی عراق و شام)، ۲۳۴، ۲۴۶،	۲۳۱، ۲۳۵، ۲۳۷، ۲۴۰، ۲۵۵، ۲۵۹، ۳۱۹، ۳۲۰،
۲۴۷، ۲۴۸، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۶۹، ۲۷۰،	۳۲۱، ۳۲۹، ۳۵۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۶، ۳۶۸، ۳۸۰،
۲۷۵، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۴، ۲۹۳، ۲۹۵، ۲۹۶، ۳۱۲،	۳۸۲
۳۱۴، ۳۲۰، ۳۲۴، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲،	حمد بن عیسی آل خلیفه، ۳۲۵
۳۳۶، ۳۳۹، ۳۴۱، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۵۲، ۳۶۱،	حمص، ۲۳۳، ۳۴۰
۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۸۰، ۳۸۱،	حمله به اماکن دیپلماتیک عربستان، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۸۹،
۴۲۲	۲۹۰، ۳۰۱، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۹۸
داکار، ۱۲۳، ۱۳۵	الحوثی (بدرالدین)، ۱۷۳
داماتو، ۱۱۶، ۱۵۴	الحوثی (حسین)، ۱۳۰، ۱۷۳
دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، ۸۷	الحوثی (عبدالملک)، ۳۴۸
دانمارک، ۲۹۷، ۴۱۷	الحوثی (محمدعلی)، ۳۵۷
درعا، ۲۳۳	حوثی ها، ۷۱، ۱۳۰، ۱۷۳، ۱۸۵، ۲۲۰، ۲۳۹، ۲۴۶،
درعیه، ۵۷	۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۸۴، ۲۸۵، ۳۰۹، ۳۱۱، ۳۱۹،
دریای سرخ، ۴۳، ۴۵، ۴۶، ۶۷، ۶۹، ۷۰، ۷۷، ۹۳، ۹۶،	۳۴۷، ۳۴۸، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵،
۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۸، ۱۳۱، ۱۴۱، ۲۵۳، ۲۵۵، ۳۰۹،	۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۶۸، ۳۷۰، ۳۸۰، ۳۹۲
۳۱۱، ۳۴۸، ۳۶۴، ۳۸۰، ۴۰۶	خ
دریای عمان، ۴۳، ۴۶، ۶۷، ۳۰۹، ۳۱۵	خاتمی، ۷، ۱۴، ۲۶، ۷۸، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۵۱،

- دکترین آیزنهاور، ۵، ۳۷
دکترین بوش، ۱۵۳
دکترین دوستونی (نک: سیاست دوستونی)، ۵، ۱۳، ۴۲، ۴۵، ۴۶
دکترین سلمان، ۲۵۲، ۲۶۳، ۴۱۰
دکترین کارتر، ۸۵، ۹۲
دکوتیار، ۱۲۲
دمام، ۲۹۳
دمشق، ۳۰، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۸، ۱۲۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۱، ۲۱۷، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۴۰، ۲۶۵، ۳۳۸، ۳۴۰، ۳۴۲، ۳۴۶، ۳۸۰، ۴۲۸
دوحه، ۱۶۳، ۱۹۹، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۹، ۴۲۵
دوستم، ۱۳۲، ۱۳۳
دهقان، ۲۷۷، ۳۳۹
دیاب، ۳۶۰
ذ
ذبیح‌الله مجاهد، ۳۷۲
ر
رابین، ۱۳۵
راشد النعیمی، ۱۷۱
رافضی، ۸۸، ۱۶۵، ۱۹۰، ۲۱۳
راهپیمایی برائت از مشرکین (نک: آیین برائت)، ۸۹، ۹۰، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۶۵
رایس، ۱۹۷
رائد بن خالد، ۲۸۶
رئیس، ۲۷۳، ۲۸۶، ۲۸۸، ۴۰۴
رباط، ۴۱، ۱۲۱
ربانی، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۷۵
ربیع، ۲۸۲، ۴۲۳
رضاشاه پهلوی، ۱۵، ۲۹، ۳۵، ۴۱
رفیق حریری، ۱۳۷، ۱۴۲، ۲۲۷، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲
رمادی، ۳۲۸
روحانی، ۸، ۱۴، ۲۶، ۹۹، ۱۰۰، ۱۵۱، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۶۰، ۱۶۲، ۱۶۴، ۱۶۹، ۲۰۶، ۲۱۱، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۷، ۲۶۰، ۲۶۸، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۳
روزنامه کیهان، ۲۰۷، ۲۱۵
روزنامه وطن امروز، ۲۷۰
روسیه، ۸، ۷۵، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۱۱۴، ۱۱۶، ۱۳۳، ۱۳۵، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۵۳، ۱۵۵، ۱۷۵، ۱۸۳، ۱۸۶، ۱۹۶، ۲۲۵، ۲۳۱، ۲۳۵، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۷۱، ۲۷۰، ۳۰۰، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۲۱، ۳۳۰، ۳۳۶، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۵، ۳۷۹، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۹، ۳۹۲، ۳۹۵، ۴۰۶، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۹، ۴۲۲
روند استانبول، ۳۷۳
روند آستانه، ۳۴۵، ۳۴۶
روند صلح، ۷، ۱۲، ۲۶، ۷۴، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۲۳، ۱۲۷، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۸، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۵۲، ۱۷۶، ۱۷۹، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۲۲۲، ۲۲۵، ۲۲۷، ۲۳۷، ۲۳۹، ۲۶۷، ۲۷۴، ۳۶۳، ۳۷۳، ۳۸۱، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۳، ۴۰۷
روند وین، ۳۴۴، ۳۴۵
رهبری جهان اسلام، ۱۶، ۶۵، ۶۷، ۷۰، ۸۲، ۱۰۶، ۱۰۷، ۲۳۸، ۳۸۶، ۳۹۳
رهبری جهان عرب، ۶۵، ۶۷، ۶۹، ۷۰، ۸۴۷۰، ۱۰۱، ۱۹۴، ۳۶۵، ۳۶۷، ۳۶۹
ریدل، ۱۲۷، ۲۹۴
ری شهری، ۱۶۴
ریگان، ۸۵، ۹۶
ریگی، ۲۰۱
ز
زاراته، ۶۳، ۱۵۶، ۴۰۷
الزرقاوی، ۱۸۱، ۱۹۰، ۲۴۸
زکریا، ۶۳، ۱۹۰، ۲۱۳
زنگنه، ۵۸، ۱۵۷، ۱۶۹، ۴۰۷
زیدیه، ۱۳۰، ۱۷۴
ژ

۴۲۷, ۴۲۶	ژاپن, ۳۲, ۴۴, ۳۰۹
سپر جزیره (سپر خلیج فارس), ۲۳۳, ۲۱۷, ۹۹,	ژنو, ۱۱۸, ۱۱۹, ۱۲۲, ۲۵۷, ۲۹۹, ۳۴۲, ۳۴۵, ۳۵۳,
ستادکل نیروهای مسلح, ۲۱۷, ۲۷۶, ۲۹۵, ۳۱۰,	۴۱۹
۳۵۰, ۳۴۴, ۳۴۱	س
سرایا امام علی, ۳۳۲	سادات, ۷۷, ۱۰۱
سرایا عاشورا, ۳۳۲	سازمان انقلاب اسلامی برای آزادسازی شبه جزیره
سعد حریری, ۲۲۸, ۲۲۹, ۲۳۰, ۲۳۱, ۲۳۵, ۳۵۹,	عربستان, ۸۷
۴۲۶, ۳۶۰	سازمان آزادی بخش فلسطین, ۱۰۳, ۱۳۵, ۱۷۶
سعود الفیصل, ۹۵, ۱۱۹, ۱۲۳, ۱۳۴, ۱۵۹, ۱۶۰,	سازمان بسیج مستضعفین, ۲۹۲
۱۶۱, ۱۶۷, ۱۹۸, ۱۹۹, ۲۰۱, ۲۰۶, ۲۲۴, ۲۴۹,	سازمان بنادر و کشتیرانی, ۳۱۱
۲۶۶, ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۸۱, ۲۹۹, ۳۰۰, ۳۴۳, ۴۱۸,	سازمان جوانان مومن, ۱۷۳
سعود بن عبدالله, ۱۶۳	سازمان حج و زیارت, ۱۲۰, ۲۶۸, ۲۸۹, ۲۹۱, ۲۹۲,
سفر الحوالی, ۱۲۱, ۱۲۷	۴۲۶, ۴۱۸, ۳۳۴
سلامی (سردار-سرلشکر), ۲۸۲, ۲۹۶, ۳۳۸, ۴۲۵,	سازمان سیا, ۱۶۷
۴۲۶	سازمان کنفرانس اسلامی, ۴۱, ۴۹, ۶۵, ۹۰, ۱۰۰,
سلطان بن سلمان, ۱۶۳	۱۱۷, ۱۲۱, ۱۲۲, ۱۲۳, ۱۲۴, ۱۲۸, ۱۳۴, ۱۳۵,
سلطان بن عبدالعزیز, ۱۶۰, ۴۲۰	۱۴۲, ۱۵۴, ۱۵۷, ۱۶۶, ۱۷۶, ۱۹۸, ۲۰۲, ۴۰۶,
سلطان قابوس, ۴۵	۴۳۳
سلمان العوده, ۱۲۱, ۱۲۷	سازمان مجاهدین خلق, ۲۹۵
سلمان بن عبدالعزیز (نک: ملک سلمان), ۲۴۸, ۲۷۱,	سازمان ملل متحد, ۳۶, ۳۹, ۴۲, ۴۴, ۷۴, ۹۱, ۱۲۲,
۳۴۳	۱۲۴, ۱۴۷, ۱۵۷, ۱۶۳, ۱۶۶, ۱۶۹, ۱۷۵, ۱۷۸,
سلیمانی (سردار), ۱۰۱, ۲۴۶, ۲۵۹, ۲۸۰, ۲۸۲,	۱۸۰, ۲۰۳, ۲۰۴, ۲۱۰, ۲۱۹, ۲۲۲, ۲۳۲, ۲۳۳,
۲۸۴, ۲۸۴, ۳۲۰, ۳۲۳, ۳۲۴, ۳۲۵, ۳۲۹, ۳۳۰,	۲۳۸, ۲۴۴, ۲۴۵, ۲۵۰, ۲۵۴, ۲۵۷, ۲۶۲,
۳۳۲, ۳۳۳, ۳۳۵, ۳۳۸, ۳۴۳, ۳۴۴, ۳۴۶, ۳۶۰,	۲۶۹, ۲۷۰, ۲۷۴, ۲۷۶, ۲۷۷, ۲۷۹, ۲۸۱, ۲۸۴,
۴۰۷, ۴۱۸, ۴۲۲, ۴۲۶, ۴۲۷, ۴۲۹	۲۸۵, ۲۸۸, ۲۹۲, ۳۰۳, ۳۰۸, ۳۱۰, ۳۱۵, ۳۲۶,
ستتو, ۳۱, ۵۱, ۷۹, ۸۳, ۸۴, ۱۰۷	۳۲۹, ۳۴۲, ۳۴۳, ۳۴۵, ۳۴۹, ۳۵۲, ۳۵۳, ۳۵۴,
سنگال, ۱۲۳, ۱۳۵	۳۵۷, ۳۶۱, ۴۰۲, ۴۲۳, ۴۲۴
سوچی, ۳۴۶	سازمان همکاری اسلامی, ۶۹, ۱۲۳, ۱۴۰, ۱۴۲,
سودان, ۶, ۷, ۸, ۹, ۱۲, ۲۶, ۹۷, ۱۰۴, ۱۰۵, ۱۰۸,	۲۰۶, ۲۱۷, ۲۱۹, ۲۳۳, ۲۳۸, ۲۷۴, ۲۷۵, ۲۷۸,
۱۲۷, ۱۳۰, ۱۳۱, ۱۴۱, ۱۷۳, ۱۷۴, ۲۵۴, ۲۷۳,	۲۸۱, ۲۹۰, ۳۲۹, ۳۵۴, ۳۶۶, ۳۶۸, ۳۷۲, ۳۹۳,
۳۱۷, ۳۱۸, ۳۵۱, ۳۶۶, ۳۷۸, ۳۸۷, ۳۹۳, ۴۲۳,	۴۰۱, ۴۱۹, ۴۲۴
سوریه, ۶, ۷, ۸, ۱۲, ۲۶, ۳۰, ۳۳, ۳۷, ۳۸, ۴۱, ۴۳,	سازمان همکاری شانگهای, ۳۷۳
۶۰, ۶۱, ۶۳, ۶۷, ۶۸, ۷۲, ۷۵, ۸۷, ۹۳, ۹۴, ۹۶,	سازمانگاری (نک: سازهانگاران), ۵, ۱۸, ۱۹, ۲۰, ۲۲,
۹۷, ۱۰۰, ۱۰۲, ۱۰۳, ۱۰۴, ۱۰۸, ۱۲۰, ۱۲۵,	۲۶, ۳۸۵
۱۲۶, ۱۳۶, ۱۳۷, ۱۳۸, ۱۴۲, ۱۵۳, ۱۶۲, ۱۷۷,	سپاه پاسداران, ۵۶, ۸۷, ۱۰۲, ۲۲۲, ۲۴۶, ۲۵۹, ۲۷۳,
۱۷۸, ۱۷۹, ۱۸۵, ۱۹۱, ۱۹۲, ۱۹۳, ۱۹۴, ۱۹۵,	۲۸۰, ۲۸۱, ۲۸۲, ۲۸۳, ۲۸۹, ۲۹۳, ۲۹۵, ۲۹۶,
۱۹۸, ۲۰۱, ۲۰۲, ۲۰۵, ۲۰۷, ۲۱۱, ۲۱۲, ۲۲۲,	۲۹۷, ۲۹۸, ۳۲۰, ۳۲۴, ۳۲۵, ۳۲۶, ۳۳۰,
۲۲۳, ۲۲۴, ۲۲۵, ۲۲۷, ۲۲۸, ۲۲۹, ۲۳۰, ۲۳۱,	۳۳۲, ۳۳۸, ۳۴۳, ۳۵۰, ۳۵۹, ۳۶۰, ۳۷۴, ۳۷۷,

شاهزاده عبدالله (نک: امیر عبدالله)، ۸۵، ۸۶، ۱۲۳، ۱۳۵، ۱۴۸، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۱، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۷۸، ۱۸۲، ۲۹۴

شبکه ایران اینترنشنال، ۲۷۹، ۲۸۵
شبّه جزیره عربستان، ۷، ۴۶، ۶۵، ۱۰۵، ۱۲۰، ۱۹۱، ۲۲۱، ۳۴۸

شجره خبیثه، ۲۹۰
شرکت ملی نفتکش، ۳۰۷
شریعتمداری، ۲۰۱، ۴۲۶
شمخانی، ۱۶۴، ۱۶۷، ۲۷۰، ۳۷۳

شورای امنیت، ۴۲، ۴۴، ۷۴، ۹۷، ۱۲۵، ۱۷۸، ۱۸۰، ۱۹۶، ۲۰۳، ۲۰۹، ۲۱۷، ۲۲۲، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۸، ۲۵۷، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۷۴، ۲۷۷، ۲۷۹، ۲۸۴، ۳۰۶، ۳۱۵، ۳۲۶، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۶۱، ۴۰۲

شورای حقوق بشر، ۲۳۳
شورای عالی امنیت ملی، ۱۶۲، ۲۹۷
شورای علمای بزرگ (نک: هیات کبار العلماء)، ۵۷، ۶۲، ۶۳، ۱۲۱، ۱۲۷، ۱۶۰، ۱۶۵
شورای علمای پاکستان، ۲۹۵
شورای ملی سوریه، ۲۳۴

شورای همکاری خلیج فارس، ۹، ۶۵، ۶۷، ۷۰، ۷۱، ۷۶، ۷۷، ۸۳، ۸۴، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۶، ۹۷، ۹۹، ۱۰۵، ۱۰۷، ۱۱۴، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۵۲، ۱۵۵، ۱۵۷، ۱۶۲، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۷۱، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۹، ۲۰۳، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۲۱، ۲۲۴، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۵۵، ۲۶۰، ۲۷۲، ۲۷۴، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۴، ۲۹۰، ۲۹۹، ۳۰۲، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۲، ۳۲۵، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۸، ۳۶۵، ۳۷۹، ۳۸۲، ۴۰۵، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۲۶، ۴۲۹

شورش ظفار (نک: جنگ ظفار)، ۴۲، ۴۵، ۴۶
شوروی، ۱۷، ۳۰، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۲، ۴۳، ۴۵، ۴۶، ۴۸، ۴۹، ۵۵، ۶۰، ۶۳، ۶۴، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۹، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۷، ۹۱، ۹۲، ۹۶، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۸، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۲۴، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۳، ۱۴۰، ۱۴۱، ۳۸۵، ۳۸۶

۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۴۰، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۴، ۲۵۶، ۲۵۸، ۲۶۰، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۷۰، ۲۷۲، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۶، ۲۹۵، ۳۰۱، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۹، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۲، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۵، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۶، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۷، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۴، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۹، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶

سولانا، ۲۱۹
سومالی، ۴۶، ۷۷، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۳۱۸، ۳۵۱
سوئیس، ۹۴، ۲۷۳، ۳۰۸، ۳۵۳
سیاست خارجی انقلابی، ۵۶
سیاست دوستونی (نک: دکترین دوستونی)، ۳۴، ۳۵، ۵۱، ۷۴، ۹۰، ۳۸۶
سیاست فشار حداکثری، ۲۵۶، ۲۵۹، ۲۶۱، ۲۸۴، ۳۰۵، ۳۷۵، ۳۷۸، ۴۱۰
سیاست مهار دوجانبه، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۹، ۱۳۶، ۱۴۹، ۱۵۴، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۷۹، ۳۸۸

سیاست همسایگی، ۴۰۴
سیاف، ۱۰۶، ۱۳۲
سیاحت، ۸۷
سیداحمد خمینی، ۹۴
سیدحسن نصرالله، ۱۷۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۳۵۷، ۴۲۶
سیستان و بلوچستان، ۲۰۱، ۲۹۶، ۳۲۵
السیسی، ۳۱۷، ۴۰۸
سینوره، ۲۲۸، ۲۲۹

ش

شاخ آفریقا، ۴۶، ۷۴، ۷۷، ۱۳۱، ۳۴۸، ۳۸۰
شارجه، ۱۲۸
شارون، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۷۷، ۱۸۵
شاه ایران (نک: محمدرضا شاه پهلوی)، ۳۲، ۳۳، ۳۷، ۴۰، ۴۱، ۴۳، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۷۸، ۸۴

- القحطانی، ۲۷۹
 قذافی، ۴۴
 قرارداد اسلو، ۱۳۵
 قرارداد الجزایر، ۱۲۲
 قرارگاه عمار، ۲۰۴
 قرقیزستان، ۱۳۴
 قزاقستان، ۳۴۵
 قشقاوی، ۲۸۷، ۴۱۹
 قطیف، ۸۷، ۸۸، ۲۰۷، ۲۹۳
 قفقاز، ۷۵، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۳۳، ۱۴۹، ۲۶۶، ۳۳۹، ۴۱۱
 قلب زمین، ۲۴
 قندهار، ۱۷۴
- ک**
 کابل، ۱۳۲، ۱۷۵، ۲۱۱، ۳۶۹، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۴۲۴
 کاتسا، ۲۵۹
 کارتر، ۳۰۱
 کارتر (اشتون)، ۳۰۰
 کاظم پور اردبیلی، ۳۰۷، ۳۰۸
 الکاظمی، ۲۸۵، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۳، ۳۳۵
 کتائب حزب الله، ۳۳۲، ۳۳۸
 کرانه باختری، ۴۰، ۱۷۸، ۲۲۶، ۳۶۵
 کرپلا، ۳۲۸، ۳۳۴
 کرزای، ۱۷۵، ۲۱۲
 کروی، ۸۹
 کروکر، ۲۱۳
 کرونا، ۲۸۳، ۳۱۱، ۳۲۲
 کره شمالی، ۱۷۷، ۱۸۰، ۲۵۸
 کسینجر، ۱۳
 کشمیر، ۱۰۰
 کلیتون (بیل)، ۱۱۶، ۱۲۶، ۱۲۹، ۱۳۸، ۱۵۲، ۱۵۳
 ۱۵۵، ۱۵۷
 کلیتون (هیلا ری)، ۲۰۹، ۲۱۳، ۲۱۷، ۲۲۱
 کمپ دیوید، ۱۰۱، ۳۱۳
 کمونیس، ۱۳، ۳۱، ۳۷، ۳۹، ۴۲، ۴۵، ۴۶، ۴۹، ۵۱
 ۵۲، ۶۴، ۷۷، ۸۳، ۱۰۶، ۱۰۸، ۱۳۱، ۱۴۱، ۳۸۵
 ۳۸۶
 کمیسیون بین المللی حقیقت یاب بحرین، ۲۱۹
 کنست، ۳۰۱
- کنفرانس شرم الشيخ، ۲۱۴
 کنفرانس استکهلم، ۲۲۹
 کنفرانس امنیتی منامه، ۳۰۴، ۳۲۴
 کنفرانس امنیتی مونیخ، ۲۸۳، ۳۱۴
 کنفرانس آنابولیس، ۲۲۶، ۲۳۲
 کنفرانس بن، ۱۷۵
 کنفرانس پاریس، ۳۶۱
 کنفرانس توکیو، ۱۷۶
 کنفرانس جهانی جنبش های آزادی بخش، ۸۷
 کنفرانس ریاض، ۳۴۵
 کنفرانس ژنو ۱، ۳۴۲
 کنفرانس ژنو ۲، ۳۴۲
 کنفرانس سازمان جهانی گردشگری، ۳۴۷
 کنفرانس صلح مادرید، ۱۳۵
 کنفرانس صلح یمن، ۳۵۳
 کنفرانس فاس، ۱۰۱
 کنفرانس لندن، ۲۱۱
 کنفرانس نجات یمن، ۳۵۳
 کنفرانس وین، ۳۴۰، ۳۴۴، ۳۴۵
 کنگره جهانی قداست و امنیت حرمین شریفین، ۹۰
 کنگو، ۷۷
 کنیا، ۱۷۴
 کوبا، ۷۷
 کوردزمن، ۲۱۳، ۲۲۹، ۳۵۱، ۴۰۸، ۴۱۱
 کوزوو، ۱۶۱، ۱۶۲
 کوشنر، ۳۰۲، ۳۲۲، ۳۶۵، ۳۶۶
 کوهن، ۲۴، ۴۰۸
 کویت، ۶۷، ۷۲، ۹۰، ۹۳، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۱۰۴، ۱۱۳
 ۱۱۴، ۱۱۶، ۱۲۱، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۸، ۱۳۰
 ۱۳۲، ۱۳۷، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۹، ۲۰۱، ۲۲۵، ۲۳۲
 ۲۵۰، ۲۵۴، ۲۷۳، ۲۷۷، ۲۸۰، ۲۸۲، ۳۰۸، ۳۱۲
 ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۶، ۳۲۰، ۳۲۲، ۳۲۶، ۳۳۰، ۳۴۳
 ۳۸۸، ۳۵۱
- گ**
 گردان عبدالله عزام، ۳۵۸
 گردان های عزالدین قسام، ۳۶۸
 گردان های وعد الحق، ۳۳۳
 گروه ۵+۱، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰

محقق، ۱۳۳
 محمد البهی، ۶۲
 محمد بن سلمان، ۵۹، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۲، ۲۵۵، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۷۱، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۹۵، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۸، ۳۱۰، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۶، ۳۲۲، ۳۴۷، ۳۵۴، ۳۶۵، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۵، ۳۸۲، ۳۹۱، ۳۹۶، ۴۱۰
 محمد بن عباس الکلابی، ۲۰۲
 محمد بن نواف، ۲۹۹
 محمدرضا شاه پهلوی (نک: شاه ایران)، ۱۵، ۴۰، ۴۱، ۷۴
 محمدی، ۱۱۳، ۱۸۸، ۲۹۱، ۴۰۸، ۴۰۹
 محمود عباس، ۲۲۵، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۸
 محور سازش (نک: محور محافظه کار)، ۲۳۴، ۲۴۰، ۲۵۴
 محور شرارت، ۱۵۵، ۱۷۷، ۱۸۰، ۱۸۳، ۲۵۰
 محور محافظه کار (نک: محور سازش)، ۶۹، ۲۵۴، ۲۵۶، ۳۳۶، ۴۰۰
 محور مقاومت (جبهه مقاومت)، ۶۴، ۱۹۳، ۲۲۲، ۲۳۱، ۲۳۴، ۲۴۰، ۲۵۴، ۳۳۵، ۳۴۸، ۳۵۵، ۳۶۰، ۳۷۹، ۴۰۶
 مدرسی، ۹۹
 مدودف، ۳۴۱
 مدیترانه، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۶۳، ۶۷، ۶۸، ۷۱، ۷۹، ۸۰، ۹۶، ۱۰۰، ۱۱۳، ۱۲۸، ۱۳۱، ۱۳۵، ۱۴۱، ۱۹۱، ۱۹۷، ۲۰۸، ۲۱۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۵، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۵۱، ۲۶۶، ۲۶۷، ۳۱۶، ۳۳۷، ۳۴۰، ۳۵۱، ۳۶۱، ۳۶۹، ۳۷۶، ۳۷۹، ۳۸۱، ۳۸۸، ۳۹۰، ۳۹۲، ۳۹۵، ۳۹۹
 مدینه، ۳۵، ۵۷، ۸۲، ۸۹، ۹۰، ۱۵۹، ۱۶۰، ۲۰۰، ۲۴۸، ۲۶۱، ۲۷۷، ۲۹۱
 مراکش، ۴۱، ۱۰۱، ۱۲۲، ۲۰۹، ۲۱۸، ۲۳۷، ۲۵۴، ۲۵۱، ۲۶۳، ۳۷۲، ۳۷۸، ۴۲۲
 مرسی، ۲۲۴، ۲۲۵، ۳۱۷، ۳۱۹
 مرشایمر، ۲۳، ۹۶، ۱۱۶، ۱۳۸، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۷۹، ۱۹۶، ۲۲۹، ۴۰۸، ۴۱۱
 مرقد امام خمینی، ۲۹۵
 میوان، ۲۹۶
 مساله هسته ای ایران (نک: برنامه هسته ای ایران)، ۱۲،

گروه فتح (نک: جنبش فتح)، ۱۰۳، ۲۲۵، ۲۳۹
 گروه هبوط ایران، ۲۹۸
 گروهک انصار الفرقان، ۳۲۵
 گری سیک، ۲۲۸
 گفت و گوی تمدن ها، ۱۴۵، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۵۳، ۱۸۲
 گوام، ۴۲
 گیتس، ۲۰۹
 گیلاد، ۳۴۰
 ل
 لاریجانی، ۱۹۹، ۲۰۵، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۳۰، ۴۱۸، ۴۲۸
 لبنان، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۲، ۱۵، ۲۶، ۳۲، ۳۳، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۴۳، ۴۸، ۶۷، ۷۷، ۹۷، ۱۰۰، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۸، ۱۲۰، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۴۲، ۱۶۲، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۵، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۷، ۲۱۱، ۲۱۸، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۴۰، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۵۰، ۲۵۲، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۸، ۲۶۸، ۲۷۵، ۲۷۷، ۲۸۱، ۲۸۴، ۲۹۴، ۳۱۲، ۳۱۴، ۳۱۶، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۳، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۹، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۴۰، ۳۴۸، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۵، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۷، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۶، ۴۰۰، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۲۱
 لیبی، ۴۳، ۱۱۷، ۱۵۴، ۲۱۷، ۲۳۵، ۲۶۸، ۲۷۶، ۳۱۸
 لیندسی گراهام، ۲۹۹، ۳۰۶
 م
 الماجد، ۳۵۸
 مادورو، ۳۰۵، ۳۰۶
 مال الله، ۸۲
 مالزی، ۳۲۱
 ماهان، ۲۴
 مبارک، ۱۳۸، ۱۹۲، ۲۱۹، ۲۲۱، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۳۹، ۲۶۳، ۳۷۲، ۳۷۸
 متکی، ۱۲۳، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۱۶، ۲۱۹، ۲۲۳، ۳۰۲، ۳۱۶
 مجلس شورای اسلامی، ۲۰۸، ۲۱۶، ۲۱۸، ۲۸۷، ۲۹۵، ۴۰۷، ۴۱۹، ۴۲۳، ۴۲۷
 مجمع گفت و گوهای منطقه ای، ۳۱۴، ۳۱۵
 محشمی پور، ۴۱، ۹۴، ۱۰۰، ۱۰۲، ۱۳۶، ۴۳۴

۲۹۹, ۳۰۰, ۳۰۱, ۳۰۲, ۳۱۰, ۳۱۶, ۳۱۹, ۳۳۱	۱۶۸, ۱۹۹, ۲۱۹, ۲۴۵, ۲۵۱, ۲۵۷, ۲۶۰, ۲۹۸
۳۵۱, ۳۶۱, ۳۶۷, ۳۶۸, ۳۷۰, ۳۷۱, ۳۸۲, ۳۹۱	۳۱۶, ۳۲۵, ۳۵۷, ۳۹۰
۳۹۶	مسجد خاتم الانبیاء, ۲۱۱
ملک عبدالعزيز (نک: عبدالعزيز), ۳۵, ۴۱, ۳۰۳	مسجد الاقصی, ۴۱, ۱۰۰, ۱۵۵, ۲۷۴
ملک عبدالله دوم, ۱۹۲	مسجد الحرام, ۸۷, ۲۸۷, ۲۹۲, ۳۶۷
ملک عبدالله, ۱۹۲, ۱۹۸, ۲۰۰, ۲۰۱, ۲۰۲, ۲۰۴	مسجد النبی, ۲۹۲
۲۰۷, ۲۱۴, ۲۱۷, ۲۱۸, ۲۲۶, ۲۳۲, ۲۳۳, ۲۳۶	مسجدی, ۲۸۳
۲۴۸, ۲۶۶, ۲۶۸, ۲۷۰, ۳۲۹, ۳۶۹, ۴۲۶	مسکوک, ۷۵, ۷۸, ۱۱۷, ۲۶۴, ۲۶۵, ۲۶۶, ۲۶۷, ۳۰۶
ملک فهد (نک: فهد), ۹۴, ۱۲۶, ۱۶۱, ۱۹۸, ۴۲۰	۳۱۱, ۳۳۸, ۳۳۹, ۳۴۰, ۳۴۱, ۳۴۲, ۴۲۸
ملک فیصل, ۱۰۱	مشعل (خالد), ۲۲۷, ۳۶۲, ۳۶۳, ۴۱۸
ملی گرای عرب, ۴۱, ۵۸, ۶۱, ۶۴	مشهد, ۲۱۸, ۲۷۳, ۲۸۷, ۲۸۹, ۲۹۳, ۳۰۱, ۳۷۶
منامه, ۹۸, ۹۹, ۱۰۰, ۱۲۹, ۱۳۰, ۱۷۲, ۲۱۶, ۲۱۷	مصدق, ۳۶, ۱۵۴
۲۱۸, ۲۱۹, ۲۳۹, ۲۸۰, ۳۰۴, ۳۲۳, ۳۲۴, ۳۲۶	مصر, ۸, ۹, ۱۲, ۳۰, ۳۱, ۳۶, ۳۷, ۳۸, ۴۱, ۴۳, ۴۸
۳۲۷, ۳۲۸, ۳۶۸, ۳۷۹	۴۹, ۶۷, ۷۲, ۷۷, ۸۷, ۱۰۰, ۱۰۱, ۱۰۵, ۱۲۳
موافقت نامه صلح استکهلم, ۳۴۹	۱۲۵, ۱۲۶, ۱۳۱, ۱۳۸, ۱۶۴, ۱۸۱, ۱۹۲, ۱۹۳
مورگنتا, ۲۲, ۴۱۱	۲۰۱, ۲۰۷, ۲۰۹, ۲۱۷, ۲۲۱, ۲۲۲, ۲۲۳, ۲۲۴
موسوی خوئینی ها, ۸۹	۲۲۵, ۲۲۷, ۲۲۸, ۲۲۹, ۲۳۲, ۲۳۴, ۲۳۷, ۲۳۹
موسوی لاری, ۱۶۲, ۱۸۱	۲۵۰, ۲۵۴, ۲۶۱, ۲۶۳, ۲۶۸, ۲۷۱, ۳۱۲, ۳۱۷
موسویان, ۳۱۳, ۴۲۸	۳۱۸, ۳۱۹, ۳۲۰, ۳۳۴, ۳۵۱, ۳۶۲, ۳۶۶, ۳۷۸
موصل, ۳۲۸, ۳۲۹	۳۸۶
المهندس, ۳۳۲	مصلحی, ۲۰۴
میرجواه, ۲۹۵	معامله قرن, ۲۵۵, ۲۵۶, ۳۲۷, ۳۶۵, ۳۶۶, ۳۶۸, ۳۸۱
میرحسین موسوی, ۲۰۱	۴۲۷
میشل سلیمان, ۲۳۰	المعلم, ۳۴۶
میقاتی, ۲۳۰, ۲۳۱	معلمی, ۲۸۵
ن	المغسل, ۲۹۴, ۳۵۸
ناآرامی های جهان عرب, ۷۷, ۱۹۰, ۱۹۱, ۱۹۲, ۱۹۳	مقتدی صدر, ۳۳۱, ۳۳۲
۲۰۳, ۲۰۴, ۲۰۷, ۲۰۸, ۲۰۹, ۲۱۱, ۲۱۶, ۲۱۷	مقرن بن عبدالعزيز, ۲۰۴, ۲۷۱
۲۲۳, ۲۳۴, ۲۳۶, ۲۳۷, ۲۳۸, ۲۵۰, ۲۵۲	مکتب دیوبندی, ۱۳۲
۲۶۳, ۲۶۶, ۲۹۲, ۳۹۰	مکرون, ۳۰۴
ناتو, ۲۱۱, ۳۱۳	مکلا, ۳۵۲
ناسیونالیسم ایرانی, ۳۰, ۳۱, ۵۱, ۳۸۶	مکه, ۳۵, ۵۷, ۸۲, ۸۹, ۹۰, ۱۲۰, ۱۲۷, ۱۶۰, ۲۰۵
ناسیونالیسم عربی, ۹۹	۲۱۲, ۲۱۹, ۲۲۴, ۲۲۶, ۲۳۳, ۲۴۸, ۲۶۱, ۲۷۷
ناصر العمر, ۱۲۱, ۱۶۵, ۲۲۸	۲۸۸, ۲۹۱, ۳۳۴, ۴۲۸
ناصر, ۳۰, ۳۱, ۳۶, ۳۷, ۳۸, ۳۹, ۴۱, ۴۲, ۴۶, ۴۷	مکیندر, ۲۴, ۴۰۵
۴۹, ۵۸, ۶۳, ۸۳, ۱۰۰, ۱۰۱, ۱۲۱, ۱۶۵, ۲۲۸	ملک حسین, ۱۰۴
۴۰۹	ملک سلمان (نک: سلمان بن عبدالعزيز), ۵۹, ۲۵۲
ناصریسم, ۳۹, ۹۹	۲۶۰, ۲۶۷, ۲۷۲, ۲۷۷, ۲۷۸, ۲۸۲, ۲۸۳, ۲۸۴

وهايي (نك: وهاييت), ٦, ٢٩, ٣٠, ٣١, ٤٩, ٥٨, ٦٠, ٦١, ٦٣, ٦٤, ٦٥, ٧١, ٨٢, ٨٣, ٨٧, ٩١, ١٠٦, ١٠٨, ١٠٩, ١١٥, ١١٧, ١٣٣, ١٣٤, ١٤١, ١٥٩, ١٦٥, ١٨٢, ١٨٩, ١٩٠, ٢٠٠, ٢١٣, ٢٢٨, ٢٣٦, ٢٣٧, ٢٤٧, ٢٤٨, ٢٨٤, ٢٩٠, ٣٧٥, ٣٨٦, ٣٨٧, ٣٩١, ٣٩٧

وهايي (نك: وهايي), ٤٠, ٥٧, ٦١, ٦٢, ٦٣, ٨٢, ٨٦, ١٠٧, ١٣٠, ١٣١, ١٣٢, ١٣٤, ١٤٩, ١٥٦, ١٦٥, ١٧٤, ١٩٠, ٢٠٥, ٢٤٧, ٢٤٩, ٢٥٠, ٢٧٦, ٣٣٤, ٣٧٥, ٣٩٠, ٣٩١, ٤٢٨

وهايون (نك: علمي وهايي), ٥٧, ٥٩, ٦١, ٦٢, ٦٣, ٦٤, ٢٢٠, ٢٣٤

ويكي ليكس, ٢٠٩, ٢٧١, ٣٠٠
وين, ٦٢, ٣٠٠, ٣٠٦, ٣٤٠, ٣٤٤, ٣٤٥, ٤٢٨

٥

هادي, ٩٩, ٢٢١, ٣١٤, ٣٤٧, ٣٥١, ٣٥٣, ٣٥٥
هاس هوفر, ٢٤

هاشمي رفسنجاني, ٧, ١٤, ٢٦, ٨٧, ٨٨, ٨٩, ٩٣, ٩٥, ٩٩, ١١١, ١١٧, ١١٨, ١١٩, ١٢٢, ١٢٣, ١٢٤, ١٢٨, ١٢٩, ١٣١, ١٣٥, ١٣٧, ١٤٢, ١٥٧, ١٥٩, ١٦٩, ١٧٢, ٢٠٠, ٢٠١, ٢١١, ٢٦٩, ٢٧١, ٢٧٧, ٣٨٨, ٣٩٩, ٤٠٨, ٤٠٩, ٤١١, ٤٢٩, ٤٣٤

هامبورگ, ٩٤

هفته وحدت, ٨٨, ١٠٨, ٣٩٩

هلال شيعه, ٦٧, ١٩٠, ١٩٢, ٢٠٧, ٢٢٩, ٢٣٦, ٢٣٨, ٢٤٠, ٢٤٦, ٢٥٥, ٣٤٤, ٣٥١, ٣٦٤, ٤٢٤

هلوکاست, ١٨٨, ١٩٦, ٢٣٩

همبستگي اسلامي, ٥, ٣٩, ٤٠, ٤١, ٤٢, ٤٩, ١٦٢, ٢٠٢

هند, ٢٤, ٦٧, ٢٠٣, ٢١٠, ٢٩٩, ٣٧٣

هنيه, ٢٢٥

هوك, ٢٨٤, ٣٢٦

هويت عربي, ١٨٦, ١٩٤, ٢١٣, ٢٣٧, ٢٣٨, ٣٩٠, ٣٩٢
هيأت كبار العلماء (نك: شوراي علمای بزرگ), ٥٧

ي

يمن جنوبي, ٧٤, ١٠٥, ١٣٠

يمن شمالي, ٩٤, ١٠٤, ١٣٠

ناطق نوري, ٢٠٤, ٢١٦
نايروي, ١٧٤
نايف, ٩٩, ١٦٢, ١٦٤, ١٦٩, ٢٠٤, ٢٠٥, ٢٤٩, ٢٧٧, ٢٩٤, ٣١٣
نبيل العربي, ٢٢٣, ٢٢٤
نتانياهو, ٢٥٥, ٢٨٤, ٢٩٩, ٣٠١, ٣٢٧, ٣٤٠, ٣٦٦, ٣٦٧

نجد, ٣٥, ٥٧, ٩٨

نجدف, ١٠١, ٢١٥, ٣٣٤, ٤٠٧

نجيب الله, ١٣١

نروژ, ٢٨١, ٢٩٦

نظام قيمويت, ٣٢, ٣٣

نظم نوين جهاني, ١١٥

نعيم قاسم, ١٠٢, ١٧٨

نقدی (سردار), ٢٩٢, ٤٢٦

نميري, ١٠٥

نگرهار, ٣٧٠

نواز شريف, ٢٦٩, ٢٧٣, ٢٨١

نواف عبيد, ٢١٢, ٢١٣

نوري (عبدالله), ١٦٠, ١٦٤

نوري المالكي, ١٩٣, ٢١٤, ٢١٥, ٣٢٩, ٣٣٠

نواواقع گرايي, ٥, ٢٢, ٢٥, ٢٦, ٣٨٥

نهضت الصحوه, ١٢٧

نهضت آزادي بخش بحرين, ٩٩

نيجريه, ٣٠٦

نيروي قدس سپاه پاسداران, ٥٦, ٢٤٦, ٢٥٩, ٢٨٠, ٢٨١, ٣٢٣, ٣٢٥, ٣٣٠, ٣٣٢, ٣٣٨, ٣٤٣, ٣٥٧, ٣٦٠, ٣٧٤

نيكسون, ١٣, ٤٢, ٤٣, ٤٥

نيويورک, ١٢٢, ١٥٤, ٢٤٩, ٢٥٧, ٢٦١, ٢٦٩, ٢٧٥, ٢٧٦, ٢٧٨, ٢٨٠, ٢٨٨, ٢٩١, ٣١٥, ٣٥٥, ٤٢٨

نوم, ٣٦٧

و

والترز, ١٨, ٢٢, ٢٣, ٢٦

ولايتي, ٨٩, ٩٥, ١١٩, ١٢٢, ١٢٥, ١٢٦, ١٣٧, ١٣٨, ٣٥٩, ٣٦٣, ٤٠٩, ٤١٩

ونت, ١٨, ١٩, ٢٠, ٢١, ٢٢, ٢٦

ونزوئلا, ٢١١, ٣٠٥, ٣٠٦, ٣٠٧, ٤٢١

۳۱۲, ۳۱۴, ۳۱۶, ۳۱۷, ۳۱۸, ۳۱۹, ۳۲۵, ۳۲۶,
 ۳۴۱, ۳۴۳, ۳۴۴, ۳۴۷, ۳۴۸, ۳۴۹, ۳۵۰, ۳۵۱,
 ۳۵۲, ۳۵۳, ۳۵۴, ۳۵۵, ۳۵۶, ۳۵۷, ۳۵۸, ۳۵۹,
 ۳۶۰, ۳۶۱, ۳۶۲, ۳۶۳, ۳۶۴, ۳۶۵, ۳۶۸, ۳۶۹,
 ۳۷۰, ۳۷۶, ۳۸۰, ۳۸۱, ۳۸۲, ۳۸۶, ۳۸۷, ۳۸۹,
 ۳۹۰, ۳۹۲, ۳۹۳, ۴۰۰, ۴۰۱, ۴۰۴, ۴۰۶, ۴۱۰,
 ۴۱۱, ۴۱۹, ۴۲۲, ۴۲۶, ۴۲۷, ۴۲۹

یوسی کوهن, ۳۶۷

یمَن, ۶, ۷, ۸, ۹, ۱۲, ۲۶, ۳۲, ۳۸, ۳۹, ۴۰, ۴۲, ۴۵,
 ۴۶, ۴۸, ۶۰, ۶۷, ۷۱, ۷۲, ۷۴, ۷۷, ۹۴, ۹۷, ۱۰۴,
 ۱۰۵, ۱۰۸, ۱۲۵, ۱۳۰, ۱۴۱, ۱۶۸, ۱۶۹, ۱۷۳,
 ۱۸۵, ۱۹۱, ۱۹۳, ۲۱۱, ۲۱۷, ۲۱۹, ۲۲۰, ۲۲۱,
 ۲۳۶, ۲۳۸, ۲۳۹, ۲۴۶, ۲۴۷, ۲۴۸, ۲۵۰, ۲۵۱,
 ۲۵۲, ۲۵۳, ۲۵۴, ۲۵۵, ۲۵۸, ۲۶۲, ۲۶۵, ۲۶۷,
 ۲۶۸, ۲۷۰, ۲۷۲, ۲۷۴, ۲۷۵, ۲۷۶, ۲۷۸, ۲۸۰,
 ۲۸۱, ۲۸۴, ۲۸۶, ۲۹۳, ۳۰۱, ۳۰۹, ۳۱۰, ۳۱۱

The Islamic Republic of Iran and Saudi Arabia

Foreign Policy, Bilateral Relations and Regional Order

By:

Mahdi Alikhani Ph.D.

Assistant Professor at Islamic Azad University, South Tehran Branch

Politics World Publications